- **rozhodnutí České národní banky č.j. 2023/74297/570 ze dne 16. června 2023, sp.zn. Sp/2021/349/573**

ČNB ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
NA PŘÍKOPĚ 28
115 03 PRAHA 1

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 16. června 2023
Č.j.: 2023 / 74297 / 570
Ke sp.zn. Sp/2021/349/573
Počet stran: 75

R O Z H O D N U T Í

Česká národní banka (dále též jen „ČNB“ nebo „správní orgán“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“), a orgán dohledu nad oblastí poskytování spotřebitelských úvěrů podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění do pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) rozhodla v řízení vedeném podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o přestupcích“) se společností FRIENDLY CASH, SE, IČO 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava, zahájeném dne 10.12.2021 doručením oznámení o zahájení řízení z moci úřední, ze dne 8.12.2021, č.j. 2021/124302/570, vedeném pod sp. zn. Sp/2021/349/573, takto:

A.

Společnosti FRIENDLY CASH, SE, IČO 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava se odnímá v souladu s ustanovením § 146 odst. 1 písm. a) a c) zákona o spotřebitelském úvěru oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, neboť přestala splňovat podmínky na výkon činnosti dle ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c), f) a l), které jsou v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru nezbytnou podmínkou pro udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a zároveň závažným způsobem uvedeným v bodě B. porušila povinnosti stanovené v zákoně o spotřebitelském úvěru.

B.

Společnost FRIENDLY CASH, SE, IČO 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava,

(i) v období od 26.10.2020 do 14.7.2021 nezavedla a neudržovala pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru a před prodloužením doby splatnosti spotřebitelského úvěru, která by byla vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele a zajišťovala řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru,

**(ii) v období ode dne 26.10.2020 do dne 14.7.2021 ve 22 prověřovaných případech z kontrolního vzorku (sml. č. , sml. č. , sml. č. ,

(iv) s účinností ode dne 20.10.2020 provedla změny v údajích, kterými prokazovala splnění požadavků pro výkon činnosti podle § 15 odst. 2 písm. c), g), h) a l) zákona o spotřebitelském úvěru bez toho, aby tyto změny bez zbytečného odkladu oznámila České národní bance,

t e d y p o r u š i l a

ad (i) povinnost stanovenou v ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (ii) povinnost stanovenou v ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (iii) povinnost stanovenou v ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. a) ve spojení s písm. f) a l) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (iv) povinnost stanovenou v ustanovení § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru.

č í m ž s e d o p u s t i l a

ad (i) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (ii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (iii) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (iv) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru,

z a c o ž s e j í u k l á d á

podle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 3 000 000 Kč (slovy tři miliony korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

C.

Společnosti FRIENDLY CASH, SE, IČO 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, ve spojení s ustanovením § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých). Náhrada nákladů řízení je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

O D Ů V O D N Ě N Í

Identifikace účastníka řízení

1. **Společnost FRIENDLY CASH, SE, IČO: 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava**, je společností zapsanou v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ostravě, oddíl H, vložka 1233, předmětem podnikatelské činnosti je výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona a od 13.8.2019 je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru (dále jen „účastník řízení"). Účastník řízení poskytuje nezajištěné spotřebitelské úvěry s jednou splátkou (dále jen „jednosplátkové úvěry") ve dvou variantách, první variantou jsou úvěry bez úroku a úplaty *(První SMS půjčka zdarma)* určené novým klientům, druhou variantou jsou zpoplatněné úvěry pro již známé klienty *(Opakovaná SMS půjčka)*. Účastník řízení uzavřel v období od 26.10.2020, tj. ode dne, kdy účastník řízení poskytl první spotřebitelský úvěr do dne zahájení kontroly, tj. 12.3.2021, celkem 360 smluv, z toho 224 bez úroku a úplaty *(První SMS půjčka zdarma)* a 136 opakovaných smluv s úrokem splatným spolu s jistinou *(Opakovaná SMS půjčka)*.

2. K uzavření smlouvy o úvěru docházelo na základě žádosti klienta o úvěr, poskytovaný převodem na bankovní účet, prostřednictvím internetové stránky www.friendlycash.cz účastníka řízení.

Postup správního orgánu před zahájením správního řízení

3. Správní orgán při vydání tohoto rozhodnutí vycházel ze skutkového stavu zjištěného v rámci kontroly provedené u účastníka řízení Českou národní bankou. Kontrola účastníka řízení (dále jen „kontrola") byla zahájena doručením oznámení o zahájení kontroly č. j. 2021/024584/CNB/650 (dále jen „Oznámení o zahájení kontroly") dne 12.3.2021.

4. V rámci kontroly bylo prověřeno dodržování povinností při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, a to v kontrolovaném období, tj. od 26.10.2020, kdy účastník řízení poskytl první spotřebitelský úvěr do dne zahájení kontroly tj. 12.3.2021.

5. Účastník řízení posléze ke dni 14.7.2021 potvrdil[1], že nadále v plném rozsahu uplatňuje postupy, o nichž správní orgán informoval v průběhu kontroly.

6. Na základě kontroly byly zjištěny nedostatky spočívající v porušení povinností uložených zákonem o spotřebitelském úvěru, které byly uvedeny v protokolu o kontrole č. j. 2021/076158/CNB/650 ze dne 19.7.2021 (dále jen „Protokol o kontrole"). Účastník řízení v reakci na Protokol o kontrole podal správnímu orgánu dne 5.8.2021 námitky č. j. 2021/081412/CNB/650 (dále jen „Námitky"), které ale byly zamítnuty v plném rozsahu rozhodnutím o námitkách ze dne 13.9.2021 č. j. 2021/091885/CNB/650 (dále jen „Rozhodnutí o námitkách").

Průběh správního řízení

7. Po důkladném vyhodnocení kontrolních zjištění obsažených v Protokolu o kontrole se správní orgán rozhodl o těch z nich, která považuje za nejzávažnější, zahájit správní řízení. Jednalo se o nedostatky v těchto oblastech: (i) postupy a pravidla pro posuzování

[1] Viz soubor *22_2021_075692_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_doplnujicich_informaci.msg* ve složce Korespondence.

úvěruschopnosti spotřebitele a (ii) posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Správní orgán se nad rámec této kontroly dozvěděl o dalších nedostatcích v činnosti účastníka řízení: (iii) změny v organizační struktuře a (iv) změny v postupech a pravidlech pro poskytování spotřebitelského úvěru. Správní orgán tak na základě nejzávažnějších skutečností zjištěných během kontroly a dalších skutečností zjištěných nad rámec kontroly zahájil dne 10.12.2021 řízení doručením oznámení o zahájení řízení z moci úřední, jež bylo vydáno pod č. j. 2021/124302/570 (dále jen „Oznámení“)[2], a současně poučil účastníka řízení o jeho právu vyjádřit se ke skutečnostem uvedeným v Oznámení.

8. Dne 7.1.2022 bylo správnímu orgánu od [redacted], advokáta, [redacted], advokátní kancelář, IČO [redacted] se sídlem [redacted], doručeno vyjádření k zahájenému správnímu řízení z moci úřední[3] (dále jen „Vyjádření“), spolu s plnou mocí pro účely zastupování účastníka řízení ve správním řízení sp.zn. Sp/2021/349/573.

9. Dne 8.2.2022 bylo správnímu orgánu doručeno Upovedomenie účastníka konania o prijatých zmenách v žiadosti o registráciu[4] (dále jen „Informace o změnách“), kde účastník řízení informoval o přijatých změnách v registračním procesu.

10. Dne 12.5.2022 byl účastníku řízení doručen přípis správního orgánu č. j. 2022/48574/570, kterým byl účastník řízení informován o právu vyjádřit se k podkladům shromážděným správním orgánem před vydáním rozhodnutí.

11. Dne 18.5.2022 účastník řízení zaslal správnímu orgánu svoji odpověď prostřednictvím emailu, kterou posléze ještě doplnil dne 20.5.2022 rovněž prostřednictvím emailové komunikace. V této odpovědi účastník řízení požádal správní orgán o nařízení ústního jednání a o zaslání případných nových podkladů ve správním spisu.

12. Dne 23.5.2022 byla účastníku řízení doručena výzva k doplnění žádosti o nařízení ústního jednání o kvalifikované důvody, po které spatřuje nezbytnost ústního jednání.

13. Dne 25.5.2022 správní orgán obdržel doplněnou žádost účastníka řízení.

14. Ústní jednání s účastníkem řízení bylo nařízeno přípisem správního orgánu č. j. 2022/72348/570, ze dne 14.7.2022.[5] Obsah ústního jednání, které proběhlo dne 3.8.2022, je zachycen na protokolu o ústním jednání, č. j.: 2022/78221/570, jehož součástí je audio nahrávka.[6]

15. Dne 26.8.2022 účastník řízení zaslal správnímu orgánu dokument *„Popis vykonaných zmien v zmysle oznámenia zmien údajov zapísaných v registri a iných údajov súvisiacich s prevádzkovanou činnosťou v zmysle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru“* (dále jen „Popis vykonaných změn“), ve kterém oznámil změnu podmínek, za nichž poskytuje spotřebitelské úvěry, a za tímto účelem zaslal nové znění Všeobecných obchodných podmínek a Sazebníku poplatků.

16. Dne 5.9.2022 byl doručen do datové schránky účastníka řízení přípis Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ze dne 2.9.2022, č. j. 2022/90259/570 (dále jen „Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí“), ve kterém správní orgán informoval účastníka řízení, že v předmětném řízení shromáždil dostatečné podklady pro vydání rozhodnutí ve věci, a dále že účastník řízení má možnost se do 10 pracovních dnů ode dne doručení tohoto přípisu vyjádřit k podkladům rozhodnutí shromážděným správním orgánem pod

[2] viz spis Sp/2021/349/573 – č. listu 7-51
[3] viz spis Sp/2021/349/573 – č. listu 54-79
[4] viz spis Sp/2021/349/573 – č. listu 82-84
[5] viz spis Sp/2021/349/573 – č. listu 101-103
[6] viz spis Sp/2021/349/573 – č. listu 104-107

sp. zn. Sp/2021/349/573, aby mohl správní orgán toto vyjádření zohlednit ve svém rozhodnutí.

17. Účastník řízení do dne vydání rozhodnutí další vyjádření správnímu orgánu nezaslal.

Rozhodná právní úprava

18. Článek 40 odst. 6 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“) upravuje zásadu zákazu retroaktivity, která je plně aplikovatelná i v oblasti přestupkového řízení, a která stanovuje, že trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; pozdějšího zákona se použije, je-li to pro pachatele příznivější.

19. Podle ustanovení § 2 odst. 1 přestupkového zákona platí, že odpovědnost za přestupek se posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější. Dle ustanovení § 2 odst. 2 přestupkového zákona platí, že přestupek byl spáchán v době, kdy pachatel konal nebo v případě opomenutí byl povinen konat, přičemž není rozhodující, kdy následek nastal nebo měl nastat. Jestliže se zákon změní během páchání přestupku, použije se zákon, který je účinný při dokončení jednání, kterým je přestupek spáchán. Ustanovení § 2 odst. 3 přestupkového zákona stanoví: Jestliže se zákon změní během páchání a) pokračujícího přestupku, použije se zákon účinný v době, kdy došlo k poslednímu dílčímu útoku, b) hromadného přestupku, použije se zákon účinný v době, kdy došlo k poslednímu útoku, nebo c) trvajícího přestupku, použije se zákon účinný v době, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu. Právní úprava rozhodná pro posouzení jednání účastníka řízení je obsažena v zákoně o spotřebitelském úvěru.

20. Zákon o spotřebitelském úvěru byl od doby jednání účastníka řízení několikrát novelizován, naposledy s účinností ke dni 29.5.2022. Správní orgán proto komparoval znění tohoto zákona ve znění účinném do 30.9.2021 s novelizovanými zněními účinnými po 1.10.2021. Na základě porovnání znění tohoto zákona správní orgán konstatoval, že novelizovaný zákon není v relevantních ustanoveních pro účastníka řízení příznivější, když v něm zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku, a rovněž otázka typové závažnosti vyjádřená horní hranicí pokuty nedoznala změny ve prospěch účastníka řízení. Pro posouzení předmětného jednání účastníka řízení uvedeného ve výroku tohoto Rozhodnutí tak správní orgán hovoří o zákoně o spotřebitelském úvěru ve znění aktuálním.

Charakteristika činnosti účastníka řízení

21. Účastník řízení ve sledovaném období poskytoval (spotřebitelské) úvěry novým klientům do výše 8 000 Kč a stálým (již známým) klientům do výše 20 000 Kč, se splatností 7, 14, 21 nebo 30 dní. První půjčku zdarma nebylo možné prodloužit, další (opakovanou) půjčku bylo možno prodloužit, a to i opakovaně. Z předloženého přehledu uzavřených smluv o spotřebitelském úvěru vyplývá, že z 360 úvěrů (uzavřených v období od 26.10.2020 do 12.3.2021) bylo 224 smluv bez úroku a bez jakékoliv úplaty a 136 smluv opakovaných, u kterých došlo ve 27[7] případech k prodloužení doby splatnosti, přičemž

[7] Z celkem 136 opakovaných úvěrů došlo k prodloužení splatnosti u 27 úvěrů. Viz sloupec „Počet prodloužení“ v souboru *5_2021_036819_CNB_650-1_CNB.xlsx* ve složce Přijaté podklady: *5_2021_036819_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 1*. Přijato ČNB dne 30.4.2021 pod č.j. 2021/*036819*/CNB/650.

v 7 případech byla doba splatnosti prodlužována opakovaně.[8] Počet prodloužení doby splatnosti spotřebitelských úvěrů byl Všeobecnými obchodními podmínkami[9] účastníka řízení (dále jen „**VOP**“) omezen, a to dle původně smluvně dohodnuté doby splatnosti za podmínky zachování maximální délky splatnosti úvěru 120 dní, tedy při délce splatnosti 7 dní – 17krát, 14 dní – 8krát, 21 dní – 5krát, 30 dní – 4krát. Při prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru docházelo ke zpětnému prodloužení doby splatnosti, tj. počínaje dnem původně sjednané doby splatnosti, a to o 7, 14, 21 nebo 30 dnů, vždy od původního data splatnosti, pokud o prodloužení bylo požádáno nejpozději 7 dní od původní doby splatnosti[10]. Z přehledu smluv bylo dále zjištěno, že 69 (30,8%) smluv *První SMS půjčka zdarma* a 39 (28,7%) smluv *Opakovaná SMS půjčka* bylo v průběhu kontrolovaného období v prodlení, 27 smluv *Opakovaná SMS půjčka* bylo prodlouženo, 7 z nich opakovaně a 1 923 žádostí o registraci, která je nutnou podmínkou pro poskytnutí spotřebitelského úvěru, bylo zamítnuto.[11]

22. Účastník řízení ve sledovaném období poskytoval jednosplátkové nezajištěné neúčelové spotřebitelské úvěry jiné než na bydlení, které nabízel prostřednictvím internetových stránek www.friendlycash.cz ve dvou variantách: *První SMS půjčka zdarma* byla spotřebitelským úvěrem poskytovaným pouze novým klientům ve výši od 500 Kč do max. 8 000 Kč na dobu 7, 14, 21 nebo 30 dní. Úvěr byl poskytován bez poplatku, nebyl úročen, bylo možné jej předčasně splatit, ale nebylo jej možné prodloužit a nebylo jej možné spotřebiteli poskytnout opakovaně. *Opakovaná SMS půjčka* byla spotřebitelským úvěrem poskytovaným pouze stálým (již známým) klientům ve výši od 500 Kč do max. 20 000 Kč na dobu 7, 14, 21 nebo 30 dní. Poskytnutí úvěru bylo zpoplatněno poplatkem, který byl splatný spolu se splátkou jistiny. Jednalo se o fixní poplatek, jehož výše závisela na výši poskytnutého úvěru a délky jeho splatnosti. Spotřebitel mohl úvěr včetně poplatku za jeho poskytnutí splatit kdykoli před jeho splatností bez předchozí žádosti, výše poplatku za poskytnutí úvěru se při jeho předčasném splacení neměnila. *Opakovanou SMS půjčku* bylo možné za rovněž fixně určený poplatek prodloužit vždy o stejnou dobu splatnosti, jako u původního úvěru, opakované prodloužení bylo limitováno max. délkou splatnosti 120 dnů (více viz Ad (I) body č. 63 až 68 tohoto Rozhodnutí).

23. Na první úvěry spotřebitele se nevztahovala zákonná povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele, neboť byly poskytovány zcela zdarma, ale z posuzování vyloučeny nebyly, neboť byly nedílnou součástí procesního postupu poskytovatele spotřebitelského úvěru a svědčily o jeho interních procesech posuzování úvěruschopnosti. Na opakovaný spotřebitelský úvěr a případné prodloužení doby splatnosti opakovaného spotřebitelského úvěru plně dopadala povinnost dodržovat pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a tato pravidla a postupy průběžně ověřovat a pravidelně hodnotit jejich přiměřenost a účinnost, nepoužívat nejasné, nepravdivé, zavádějící nebo klamavé informace v komunikaci se spotřebitelem, pořizovat a uchovávat dokumenty a záznamy nezbytné pro hodnověrné osvědčení řádného plnění povinností stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru a před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo prodloužením doby splatnosti spotřebitelského úvěru řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele.

[8] Viz sloupec „Počet prodloužení“ v souboru *5_2021_036819_CNB_650-1_CNB.xlsx* ve složce Přijaté podklady: *5_2021_036819_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 1*. Přijato ČNB dne 30.4.2021 pod č.j. 2021/*036819*/CNB/650.

[9] Všeobecné obchodní podmínky pro poskytnutí spotřebitelského úvěru, viz soubor *Vseobecne_obchodni_podminky_21.12.2020.pdf* a *Vseobecne_obchodni_podminky.pdf* ve složce Ostatní. Zveřejněné také na internetových stránkách https://www.friendlycash.cz/smluvni-dokumentace-pro-ziskani-rychle-sms-pujcky.

[10] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[11] Z celkem 360 úvěrů došlo k prodlení klienta v 108 případech. Viz sloupec „Prodlení s plněním peněžitého dluhu ANO/NE“ v tabulce v souboru *5_2021_036819_CNB_650-1_CNB.xlsx* ve složce Přijaté podklady: *5_2021_036819_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 1.* Přijato ČNB dne 6.4.2021 pod č.j. 2021/*036819*/CNB/650.

AD (I) VÝROKU - POSTUPY A PRAVIDLA PRO POSUZOVÁNÍ ÚVĚRUSCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE

Právní úprava

24. Podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru zavede a udržuje postupy a pravidla, která jsou vhodná mj. z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru. Postupy a pravidla musí být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.

25. Podle § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru postupy a pravidla podle odstavce 1 zahrnují pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.

26. Požadavky pro nastavení pravidel a postupů pro posouzení úvěruschopnosti jsou dále rozpracovány v dohledovém benchmarku č. 3/2016.[12]

27. Podle § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru se nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustí přestupku tím, že nesplní některý z požadavků na výkon činnosti podle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru.

Zjištění správního orgánu

28. Správní orgán na základě sdělení účastníka řízení níže uvádí, jaká pravidla a postupy účastník řízení využíval ve sledovaném období za účelem posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů. Účastník řízení využíval systém registračního procesu, který v sobě zahrnoval podání žádosti o registraci, ověření totožnosti spotřebitele a jeho kontaktních údajů, předložení informací a dokladů nezbytných pro posouzení jeho úvěruschopnosti včetně ověření jeho příjmů, výdajů a způsobu plnění jeho dosavadních dluhů, zjišťování informací v registrech, samotné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, rozhodnutí o schválení/zamítnutí žádosti o registraci, v případě schválení pak zřízení osobního klientského účtu a sjednání rámcové smlouvy o poskytování finančních služeb. Na tuto registraci se vázalo posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a po jejím úspěšném dokončení mohl spotřebitel požádat o úvěr. Údaje zjištěné při registraci považoval účastník řízení za platné po dobu 6 měsíců a při samotném podání žádosti o úvěr nebyla úvěruschopnost znovu posuzována a k uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru docházelo automaticky. Tuto dobu platnosti uvedených údajů bylo možné zkrátit (ale nikoliv prodloužit) v případě, kdy spotřebitel sám uvedl nové údaje, ty byly poté zapsány do CRM, došlo tak k aktualizaci údajů o spotřebiteli, nebo když si účastník řízení sám vyžádal aktualizaci údajů – např. situace, kdy spotřebitel uvedl zaměstnání na dobu určitou, které končí za méně než 6 měsíců.[13]

29. Samotné posuzování úvěruschopnosti sestávalo z následujících tří kroků: a) posouzení úvěruschopnosti spotřebitele administrativním pracovníkem - pracovníkem call-centra, b) automatické posouzení úvěruschopnosti scoringovým modelem, na jehož základě účastník řízení rozhodoval o maximální výši úvěru a dále c) posouzení úvěruschopnosti členem představenstva.

---

[12] Ke dni vydání tohoto rozhodnutí na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf

[13] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

30. Účastník řízení sdělil[14], že se při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů plně řídil svými vnitřními předpisy, jež byly ale od doby udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru změněny s účinností k 20.10.2020, tedy před vlastním započetím poskytování spotřebitelských úvěrů a některé následně revidovány s účinností k 21.12.2020. Jednalo se zejména o Pravidla pro jednání se zájemci o uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru, Pravidla pro posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a Credit Scoring a dále manuál Pracovní postupy pro operátora call centra[15], a od postupů uvedených ve vyjmenovaných vnitřních předpisech se za dobu poskytování spotřebitelských úvěrů neodchýlil.

31. Jednotlivé kroky podání žádosti o registraci a posouzení úvěruschopnosti spotřebitele účastník řízení popsal při kontrole na místě ve dnech 19. - 20.4.2021[16] a 8.6.2021[17], přičemž tento popis doplnil printscreeny internetových stránek a obrazovek z CRM systému se zachycením jejich změn v průběhu žádosti o registraci[18]. Účastník řízení dále popsal nastavené postupy v reakci na výzvy[19] správního orgánu.

a) Podání žádosti o registraci

32. Jak je blíže uvedeno v bodě č. 22 tohoto Rozhodnutí, účastník řízení nabízel produkty „*První SMS půjčka zdarma*“ a „*Opakovaná SMS půjčka*“. Žádost o registraci bylo možné v době kontroly podat výhradně online přímo na internetové stránce účastníka řízení https://www.friendlycash.cz/ziskat-sms-pujcku[20] (dále jen „internetová stránka účastníka řízení“).

33. Při vyplnění registračního formuláře spotřebitel (dále také žadatel) nejprve zadal své identifikační a osobní údaje a typ zaměstnání, po vyplnění všech polí formuláře a odeslání formuláře prostřednictvím volby *Pokračovat* se žádost o registraci evidovala do CRM systému účastníka řízení. Po takto zaevidované žádosti o registraci docházelo k zaslání SMS zprávy s dočasným kódem na telefonní číslo vyplněné spotřebitelem do registračního formuláře.

34. V okamžik zadání dočasného kódu byla zpřístupněna další část registračního formuláře, ve kterém byl spotřebitel vyzván k vyplnění dalších údajů, zejména o výši a zdroji čistého měsíčního příjmu, názvu zaměstnavatele, jeho sídla a IČ, a o výši měsíčních výdajů (součet nájmu, měsíční splátky úvěru, náklady na domácnost a ostatní pravidelné měsíční

[14] Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č. j. 2021/046912/CNB/650. Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č. j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubory ve složce Kontroly na místě.

[15] Aktuální verze těchto předpisů byla ČNB doručena pod č. j. 2021/046017/CNB/650 Viz soubory 10_2021_046017_CNB_650-25_*P4_1_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVRENI_SMLOUVY_102020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-26_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-11_P4_4_P4_4_CREDIT_SCORING_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-26_* a 10_2021_046017_CNB_650-2_*P2_Manual_postupu_pro_operatora_call_centra_FC.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.
Předtím účastník řízení postupoval v souladu s vnitřními předpisy účinnými od 20.10.2020 viz soubory: *10_2021_046017_CNB_650-8_P4_1_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVRENI_SMLOUVY_102020,pdf a 10_2021_046017_CNB_650-10_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.*

[16] Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650 viz soubory ve složce Kontroly na místě.

[17] Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057889/CNB/650 viz soubory ve složce Kontroly na místě.

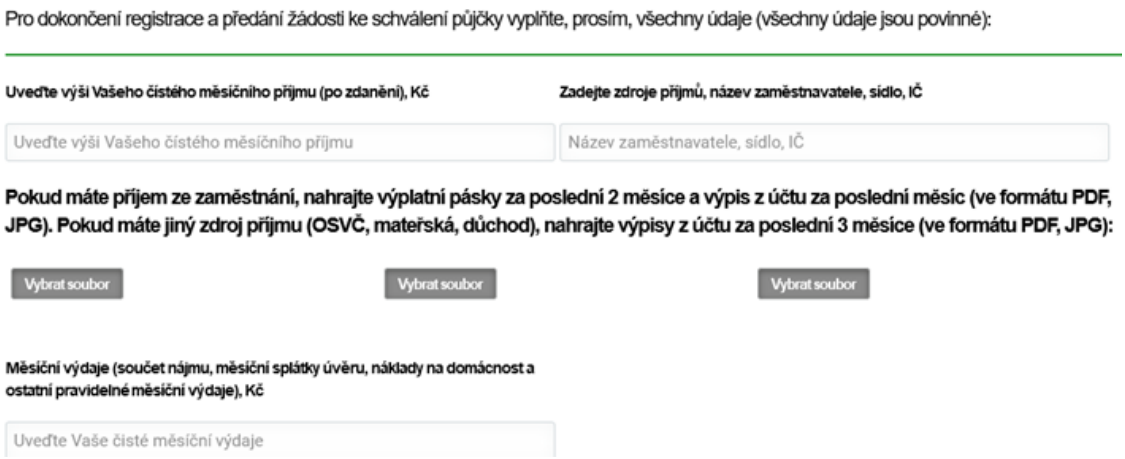
[18] Dokument *20.4.2021.docx* vedený ČNB pod čj. 2021/046912/CNB/650 byl účastníkem řízení nahraný na přenosné datové médium (USB flash disk) a předaný v průběhu kontroly na místě ve dnech 19. – 20.4.2021. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-7_20.4.2021.docx* ve složce Kontroly na místě.

[19] Emailová komunikace ze dnů 1.7.2021, 2.7.2021, 7.7.2021, 8.7.2021 a 13.7.2021 viz soubory *21_2021_074701_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_informace_doplneni_13.7.2021.msg* a *22_2021_075692_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_doplnujicich_informaci.msg* ve složce Korespondence.

[20] Držitelem domény friendlycash.cz dle výpisu z registru doménových jmen ke dni vydání tohoto oznámení je Raitis Zverbulis se sídlem Oběžná 6, 090 01 Žilina, Slovenská republika, bývalý člen představenstva společnosti FRIENDLY CASH a jediný společník společnosti Stiges s.r.o., která je jediným akcionářem společnosti FRIENDLY CASH. Viz https://www.nic.cz/whois/domain/friendlycash.cz/.

výdaje). Účastník řízení tedy do výdajů zahrnoval i závazky (stávající dluhy) spotřebitele. Spotřebitel v této části formuláře dokládal dle instrukcí 2 doklady totožnosti a doklady prokazující deklarované příjmy a výdaje v podobě 2 výplatních pásek a výpisu z účtu za poslední měsíc v případě zaměstnaného spotřebitele, v případě jiných příjmů spotřebitel dokládal výpisy z účtu za poslední tři měsíce. Účastník řízení při kontrole na místě[21] tento požadavek vysvětlil tak, že v případě žadatele, který je zaměstnancem, požadoval předložit výplatní pásky za poslední 2 měsíce a výpis z účtu za poslední měsíc, v případě žadatele, který pobíral invalidní/starobní důchod nebo byl na mateřské/rodičovské dovolené, postačovaly složenky a výpis z účtu, případně výpisy z účtu za poslední 3 měsíce. V případě OSVČ požadoval výpisy za poslední 3 měsíce z účtu, na který žadatel dostával příjmy ze své výdělečné činnosti, a pokud požadoval čerpání úvěru na jiný bankovní účet, tak alespoň jeden výpis k tomuto účtu za poslední měsíc před registrací.

Obrázek 1

35. Po vyplnění a nahrání všech požadovaných dokumentů byl po stisknutí „*Odeslat žádost o půjčku*“ žadatel obratem informován o předání žádosti ke zpracování účastníkovi řízení. Žádost byla v tomto okamžiku v CRM systému účastníka řízení posunuta do dalšího kroku – zpracování pracovníkem call-centra.

b) <u>Posouzení úvěruschopnosti pracovníkem call-centra</u>

36. Po odeslání žádosti o registraci žádost dále zpracovával administrativní pracovník – pracovník call-centra (dále jen „**pracovník call-centra**“, nebo „**administrativní pracovník**“), od 10.11.2020 minimálně do 20.4.2021[22] jediný pracovník – [redacted], který byl povinen řídit se pracovním manuálem „*Pracovní postupy pro operátora call centra“*[23] (dále jen „**Manuál**“), ale nepřísluše lo mu jakékoliv rozhodování o (ne)schválení registrace.

37. Za účelem posouzení žádosti o registraci pracovník call-centra nejprve zapisoval údaje sdělené spotřebitelem a zjištěné z předložených dokladů do CRM, prováděl kontrolu kompletnosti žadatelem předkládané dokumentace a ověření, zda splňují požadavky

[21] Dokument *20.4.2021.docx* vedený ČNB pod čj. 2021/046912/CNB/650 byl účastníkem řízení nahraný na přenosné datové médium (USB flash disk) a předaný v průběhu kontroly na místě ve dnech 19. – 20.4.2021. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-7_20.4.2021.docx* ve složce Kontroly na místě.
[22] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[23] Přijato ČNB dne 30.4.2021 vedené pod č.j. 2021/046017/CNB/650, soubor *P2_Manual_postupu_pro_operatora_call_centra_FC.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

účastníka řízení, co se týče jejich rozsahu a obsahu, a případně spotřebitele vyzýval k nápravě formou SMS nebo e-mailu.

38. Dle Manuálu činil pracovník call-centra v tomto pořadí tyto úkony: i) ověřoval doklady totožnosti, mj. jejich platnost u Ministerstva vnitra ČR, ii) ověřoval, zda žadatel není v interním seznamu, kam byli zařazeni spotřebitelé, u nichž bylo zjištěno, že mají exekuci nebo záznam v insolvenčním rejstříku nebo klienti účastníka řízení byvší dlouhodobě v prodlení (dále jen „blacklist“)[24], iii) ověřoval, zda žadatel nebyl evidován v ISIR[25], iv) kontroloval[26] výplatní pásky a výpisy z účtů předložené žadatelem, jejich kompletnost, jakož i jejich shodu s údaji spotřebitelem deklarovanými. Pracovník call-centra o těchto údajích činil zkratkovité záznamy[27] do pole poznámky v systému CRM, nikoliv do pole M*ěsíční příjmy* a *Měsíční výdaje*. Tato dvě uvedená pole obsahovala příjmy a výdaje, které spotřebitel deklaroval.[28]

39. Žadateli byla po odeslání žádosti o registraci zobrazena tato informace: „*(…) Pro dokončení žádosti o získání SMS půjčky Vás budeme telefonicky kontaktovat, a to co nejdříve během naší pracovní doby. Bez telefonického ověření nemůže být Vaše žádost schválena.*“ Po shora uvedených krocích pracovník call-centra účastníka řízení telefonicky zkontaktoval žadatele za účelem ověření informací uvedených v online registraci a další zjištěné související informace zapisoval do systému CRM. Pracovník call-centra žadatele **nekontaktoval**, pokud: spotřebitel nebo jeho rodinný příslušník byl nalezen v blacklistu, evidován v ISIR, byla s ním vedena exekuce, a pokud nebyla chybějící dokumentace ani po výzvách doplněna. V takovém případě pracovník call-centra upustil od telefonického kontaktu a žádost bez dalšího ověřování předával k rozhodnutí členovi představenstva o vyřízení žádosti s uvedením důvodu ukončení dalšího ověřování.

40. Během hovoru kladl pracovník call-centra žadateli předem definované otázky, které byly uvedené v CRM, přičemž vybral, či doplnil uvedenou odpověď žadatele, viz Obrázek 2. Jediné otázky, které pracovník call-centra nezaznamenával, byly: *Je klient v registru dlužníků CBCB* a *Nominálný prijem klienta*, neboť vyplňování těchto polí příslušelo až členovi představenstva. Dále činil zkratkovitý záznam o průběhu telefonátu. Telefonáty nahrávány nebyly.

[24] Blíže k BLACK LISTU čl. II odst. 5 vnitřního předpisu PRAVIDLÁ PRO POSOUZENÍ ÚVĚRU SCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE, jejichž aktuální verze byla ČNB doručena dne 30.4.2021 pod č.j. 2021/046017/CNB/650. Viz soubor ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[25] Insolvenční rejstřík Ministerstva spravedlnosti.

[26] Postupuje dle těchto předpisů, jejich aktuální verze byla ČNB doručena dne 30.4.2021 pod č. j. 2021/046017/CNB/650 viz soubory: *P4_1_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVRENI_SMLOUVY_102020.pdf,P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH. SPOTREBITELE_102020.pdf, P4_4_CREDIT_SCORING_10-2020.pdf* a *P2_Manual_postupu_pro_operatora_call_centra_FC.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[27] Přijato ČNB dne 30.4.2021 pod č. j. 2021/046017/CNB/650 viz soubor: *P2_Manual_postupu_pro_operatora_call_centra_FC.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[28] Viz také: „*Výše příjmu započítaná do výpočtu disponibilního zůstatku je ta, kterou zadal spotřebitel do žádosti, pokud z dokladů vyplývají příjmy v jiné výši či z nich vyplývají další příjmy, zapíše se toto do poznámek.“* (Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650). Současně také platí, že údaje z polí *Měsíční příjem (třeba porovnat s páskou)* a *Měsíční výdaje* jsou propisovány do polí *Příjmy* a *Výdaje*, kde jsou zobrazeny údaje pro automatizovaný výpočet disponibilního příjmu.

Obrázek 2

Uveďte, prosím:

Vaš rodinný stav, zda jste
- (•) svobodný(-á)
- ( ) ženatý/vdaná
- ( ) rozvedený(-á)
- ( ) vdovec(vdova)

Pokud je klient v manželství: zda Vaše p.manželka pracuje
- ( ) ano
- ( ) nie
- ( ) je na mateřské dovolené s dětmi
- (•) není v manželství

Pokud je klient rozvedený, jestli mě nezletilé děti
- ( ) ano
- ( ) ne, nemá děti
- (•) není rozvedený

Kolik celkově nezaopatřených dětí mate, prosim:
- ( ) 0 nezaopatrených detí
- (•) 1 nezaopatrené dieťa
- ( ) 2 nezaopatrené deti
- ( ) 3 nezaopatrené deti
- ( ) 4 nezaopatrené deti
- ( ) 5 a více nezaopatrené dětí

Uveďte, prosím, Vaši korespondenční adresu, kde fyzicky bydlíte:

Město/obec: [redacted]
Ulice: [redacted]
Číslo popisné: [redacted]
PSČ: [redacted]

Stejné jako deklarovaná adresa: ☐

Kraj [redacted]
Mesto/Obec [redacted]
Okres [redacted]
Ulica, orientačné/súpisné číslo [redacted]
PSC [redacted]
Get GEO

Zda bydlíte ve:
- ( ) vlastním bytě/domě
- ( ) v podnájmu
- (•) u rodičů

Pokud klient uvede že ve vlastním byt/domě, jak dlouho jste vlastníkem nemovitosti?
- ( ) méně než jeden rok
- ( ) jeden až tři roky
- (•) více než tři roky
- ( ) není majitel nemovitosti

Kolik rodinných příslušníků bývá s Vámi ve společné domácnosti? [redacted]

Počet členů domácnosti majících příjem (pracují, zda jsou na MD, důchodu atd) 1

E-mail friendlycash.cz@gmail.c

Uveďte pro kontrolu Váš bankovní účet a kod / nazev banky / nebo IBAN nakolik finance vždy budu okamžitě po potvrzení nabídky posílat na tento Vaš registrovaný učet.

Účet: [redacted]

Prefix účtu: [redacted]

Kód banky a název banky: [redacted]

nebo IBAN: [redacted]

6.2

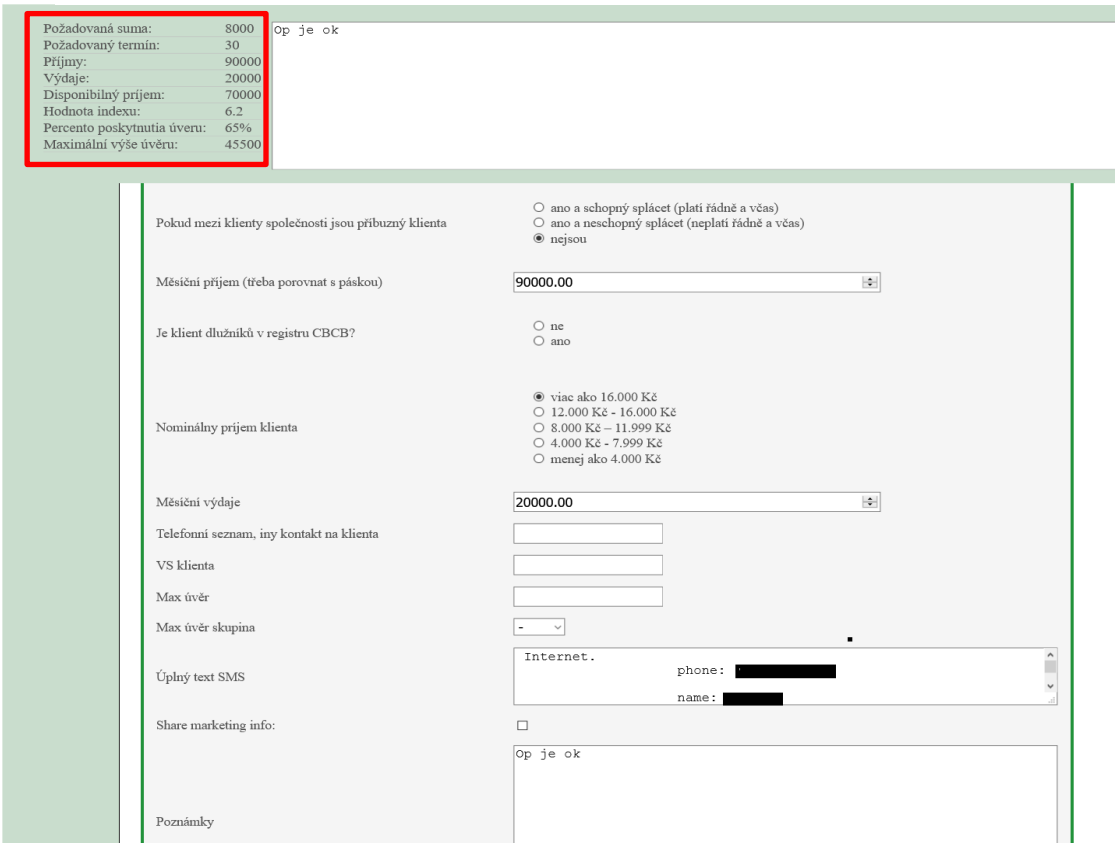
Uvedli jste že jste pracujete ve: [redacted]

Výplatní pásky, výpisy z účtu:

Názov dokladu	Obdržali	Dátum	Poznámky
[redacted] (D)		20.04.2021 09:35	Přidat poznámku
[redacted] (D)		20.04.2021 09:36	Přidat poznámku
[redacted] (D)		20.04.2021 09:36	Přidat poznámku
[redacted] (D)	e-mail	20.04.2021 09:54	Kl.zaslal vypis z uctu

VYBRAŤ SÚBOR ULOŽIŤ

Jste státní pracovník nebo pracujete v firmě? Váš pracovní poměr je na dobu určitou, či neurčitou? Jak dlouho pracujete v daném zaměstnání?
- (•) štátny pracovník
- ( ) je zamestnaný na dobu neurčitú a k dnešnému dňu pracuje menej ako rok
- ( ) je zamestnaný na dobu neurčitú a k dnešnému dňu pracuje viac ako rok
- ( ) je zamestnaný na dobu určitú a k dnešnému dňu pracuje menej ako 3 mesiace
- ( ) je zamestnaný na dobu určitú a k dnešnému dňu pracuje viac ako 3 mesiace
- ( ) je zamestnaný na dohodu pri pravidelnej práci
- ( ) je OSVČ menej ako jeden rok
- ( ) je OSVČ jeden až tri roky
- ( ) je OSVČ viac ako tri roky
- ( ) nie je zamestnaný

41. V červeném obdélníku na Obrázku 2 je vypočtena úvěruschopnost žadatele, jeho hodnotový index a maximální výše úvěru.

c) *Automatické posouzení úvěruschopnosti – scoringový model*

42. Do automatizovaného scoringu účastníka řízení vstupovaly údaje deklarované spotřebitelem – tedy odpovědi na shora uvedené otázky. Samotný scoringový model byl popsán ve vnitřním předpisu CREDIT SCORING[29], účinném ke dni 20.10.2020, který spočíval v bodovém ohodnocení každé jednotlivé odpovědi spotřebitele. Body byly automaticky přidělovány v systému CRM dle vybrané odpovědi z přednastavených možností, které vybral pracovník call-centra v průběhu telefonického hovoru s žadatelem o registraci, vyjma odpovědí na otázky[30]: *Je klient v registru dlužníků CBCB* a *Nominálný prijem klienta*, neboť vyplňování těchto polí příslušelo až členovi představenstva.

43. Na základě těchto spotřebitelem deklarovaných údajů byla vypočítána hodnota indexu, k níž bylo přiřazeno procento poskytnutí úvěru, tedy procentuální hodnota z disponibilního příjmu. Disponibilní příjem byl počítán automaticky jako rozdíl mezi příjmy a výdaji deklarovanými spotřebitelem. Výsledná hodnota (např. 80 %) představovala maximální hodnotu z disponibilního příjmu, do které mohl být úvěr poskytnut (viz Obrázek 3). V CRM se účastníku řízení tento konečný údaj zobrazil jako výsledek automatického posouzení úvěruschopnosti[31].

---

[29] Přijato ČNB dne 30.4.2021 pod č.j. 2021/046017/CNB/650, viz soubor: *10_2021_046017_CNB_650-20_P4_04_rev_CREDIT_SCORING.pdf, účinný ke dni 20.10.2020* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2..

[30] Vyjádření účastníka řízení uvedené v e-mailové komunikaci ze dnů 1.7.2021, 2.7.2021, 7.7.2021, 8.7.2021 a 13.7.2021 viz soubor: *21_2021_074701_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_informace_doplneni_13.7.2021.msg* vedený ČNB pod č.j. 2021/074701/CNB/650 ve složce Korespondence.

[31] Přijato ČNB dne 30.4.2021 pod č. j. 2021/046017/CNB/650 viz soubor: *P4_04_rev_CREDIT_SCORING.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

Obrázek 3

Kategorie	Hodnota indexu	Procento poskytnutí úvěru
1.	10,9 - 8,0	80%
2.	7,9 - 5,0	65%
3.	4,9 - 2,5	50%
4.	2,4 - 1,0	25%
5.	0,9 - 0,0	0%

44. Vstupními daty pro posouzení úvěruschopnosti byly vždy údaje deklarované spotřebitelem o příjmech a výdajích (vč. finančních závazků)[32] a odpovědi spotřebitele na předem definované otázky zodpovězené při telefonickém rozhovoru s pracovníkem call-centra (s výjimkou 2 odpovědí zaznamenávaných členem představenstva). Na základě těchto vstupních dat, která byla všechna založena na deklaraci spotřebitele, docházelo k výpočtu disponibilního příjmu a maximální výše úvěru. Disponibilní příjem byl počítán jako rozdíl mezi deklarovanými příjmy a deklarovanými výdaji, účastník řízení tento disponibilní příjem při výpočtu maximální výše zohledňoval. Jiné zohlednění disponibilního příjmu nebylo účastníkem řízení uvedeno ani nebylo zjištěno.

45. Do automatického posouzení úvěruschopnosti na základě deklarovaných příjmů a výdajů mohlo být zasaženo členem představenstva[33], který mohl příjmy a výdaje upravit na základě dokladů předložených spotřebitelem anebo registru BRKI/NRKI[34]. Bylo zjištěno, že účastník řízení tak ale nečinil a údaje vstupující do automatického posuzování úvěruschopnosti byly údaje deklarované spotřebitelem. K příjmům se účastník řízení v průběhu kontroly vyjádřil následovně: „*Výši příjmů, které vstupují do výpočtu disponibilního zůstatku, může upravovat pouze administrátor (jednatelka společnosti), ale k takové situaci dosud nedošlo*.“[35] Skutečnou výši výdajů spotřebitele účastník řízení dle svého vyjádření nezjišťoval, a proto nemohl ani nastat důvod pro změnu.[36]

---

[32] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650 viz soubor 16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021.pdf ve složce Kontroly na místě. „*Výše příjmu započítaná do výpočtu disponibilního zůstatku je ta, kterou zadal spotřebitel do žádosti (…)“*

[33] Viz. Vyjádření účastníka v Odpovědi na výzvu č. 4: „*Při schvalování žádosti o registraci klienta se nejdříve kontroluje výška maximální možné částky úvěru, kterou přepočítá CRM systém dle nastaveného klíče.“,* přičemž schvalování žádosti o registraci provádí členka představenstva, která tedy již jen kontroluje výsledek předchozího automatizovaného posouzení žádosti. Účastník řízení též uvedl: *„S údaji uvedenými v levém poli (v CRM systému společnosti) o příjmech a výdajích pracuje a může je změnit pouze osoba která posuzuje (rozhoduje o schválení / zamítnutí) žádost o registraci, tj. aktuálně p. Alexandra Pakhomova. (…) Dle poznámek – pokud je zjištěný rozdíl, může osoba, která posuzuje žádost (aktuálně pouze p. Pakhomova) změnit výši zjištěných příjmů anebo výdajů v levém poli v CRM systému, a to dle aktuálních a potvrzených zjištění (např. SMS potvrzení od spotřebitele anebo reální údajě z dokladů zaslaných spotřebitelem). Až finální částky (ověřené v popsaném procesu) se používají při výpočtu skóringu spotřebitele dle osobitého interního předpisu Credit scoring (dle kterého je nastaven přepočet v CRM systému). Opravovat výši příjmů a výdajů v levém poli tedy může pouze osoba, která posuzuje (rozhoduje o schválení / zamítnutí) žádost o registraci, tj. aktuálně p. Alexandra Pakhomova. Operátor tuto činnost neprovádí a ani mu to systém technicky neumožňuje.*“ Přijato ČNB dne 31.5.2021 pod č.j. 2021/055999/CNB/650 viz soubor *2021-05-31_Pruvodni_dopis_odpoved_na_vyzvu_c._4_CNB.pdf* ve složce Přijaté podklady.

[34] BRKI je BANKOVNÍ REGISTR KLIENTSKÝCH INFORMACÍ provozovaný společností CBCB – Czech Banking Credit Bureau, a.s., NRKI je NEBANKOVNÍ REGISTR KLIENTSKÝCH INFORMACÍ provozovaný společností CRIF – CZECH CREDIT BUREAU, Vyjádření účastníka řízení uvedené v e-mailové komunikaci ze dnů 1.7.2021, 2.7.2021, 7.7.2021, 8.7.2021 a 13.7.2021 viz soubor: *21_2021_074701_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_informace_doplneni_13.7.2021.msg* vedený ČNB pod č.j. 2021/074701/CNB/650 ve složce Korespondence.

[35] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[36] Přijato ČNB dne 31.5.2021 pod č.j. 2021/055999/CNB/650 viz soubor *15_2021_055999_CNB_650-1_2021-05-31_Pruvodni_dopis_odpoved_na_vyzvu_c._4_CNB.pdf.*

46. Na základě shora uvedených skutečností bylo zjištěno, že vstupními daty pro automatické posouzení úvěruschopnosti byly vždy údaje deklarované spotřebitelem o příjmech a výdajích (vč. finančních závazků) a odpovědi spotřebitele na pevně definované otázky zodpovězené při telefonickém rozhovoru s pracovníkem call-centra (s výjimkou dvou odpovědí, jež zaznamenával člen představenstva). Na základě těchto vstupních dat, jež byla všechna založena na deklaraci spotřebitele, docházelo k výpočtu disponibilního příjmu a maximální výše úvěru. Disponibilní příjem daný rozdílem mezi příjmy a výdaji spotřebitele byl využíván výhradně pro výpočet maximální výše úvěru (kterou účastník řízení zohledňoval). Účastník řízení neuvedl, že by disponibilní příjem zohledňoval při posuzování úvěruschopnosti jiným způsobem, a ani správní orgán takovou skutečnost nezjistil.

d) Posouzení úvěruschopnosti členem představenstva a rozhodnutí o žádosti o registraci

47. Člen představenstva, v kontrolovaném období[37] to byla Alexandra Pakhomova, převzal v dalším kroku žádost o registraci od pracovníka call centra k posouzení, zkontroloval zadané údaje a doplnil je o údaje z registru NRKI/BRKI v podobě poznámek v CRM a zadání odpovědi na otázku: *Je klient v registru dlužníků v CBCB.*[38]

48. Dále zaznamenával odpověď na otázku *„Nominálny príjem klienta“*, kdy vycházel z automaticky vypočteného disponibilního příjmu, na jehož základě zaznamenal jednu z následujících možností:[39]

Obrázek 4

a) více než 16.000 ČK = 5 bodů

b) 12.000 ČK - 16.000 ČK = 4 body

c) 8.000 ČK - 11.999 ČK = 3 body

d) 4.000 ČK - 7.999 ČK = 2 body

e) méně než 4.000 ČK = 1 bod

49. Obě dvě tyto odpovědi na otázky vstupovaly do bodování v rámci kreditního skóre žadatele, viz vnitřní předpis Credit Scoring[40]. Po doplnění těchto 2 otázek byl dosavadní výpočet přepočten a výpočet kreditního skóre byl finalizován[41], zobrazil se konečný index určující procentuální hodnotu z disponibilního příjmu, do níž mohl být úvěr poskytnut. Účastník řízení uvedl, že až v tomto okamžiku docházelo k finálnímu posuzování registrace a určení maximální výše úvěru.[42] Člen představenstva ručně zapisoval tuto automaticky vypočtenou maximální výši úvěru (nebo nižší částku)

[37] Viz https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=997656&typ=UPLNY a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[38] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[39] Účastník řízení sdělil: *„(…) administrátor vyplní údaj „Nominální příjem klienta“ a to na zaklade vypočtu: příjem – výdaje = Disponibilní příjem (…)“* viz soubor: *21_2021_074701_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_informace_doplneni_13.7.2021.msg* vedený ČNB pod čj. 2021/074701/CNB/650 ve složce Korespondence.

[40] Přijato ČNB dne 30.4.2021 pod č.j. 2021/046017/CNB/650 viz soubor *P4_4_CREDIT_SCORING_10-2020.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[41] Účastník řízení uvedl: *„skóring je dokončený až po zaškrtnutí údajov „Nominální příjem klienta“ (…) a "Je klient dlužníků v registru CBCB?" (…) p. Pakhomovou.*“ viz soubor: *21_2021_074701_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_informace_doplneni_13.7.2021.msg* vedený ČNB pod čj. 2021/074701/CNB/650 ve složce Korespondence.

[42] Vyjádření účastníka řízení *„Registrácia a maximálna výška úveru sa finálne posudzuje až po finálnom prepočte skóringu (t.j. po vyplnení všetkých údajov).“*uvedené v e-mailové komunikaci ze dnů 1.7.2021, 2.7.2021, 7.7.2021, 8.7.2021 a 13.7.2021 viz soubor: *21_2021_074701_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_informace_doplneni_13.7.2021.msg* vedený ČNB pod čj. 2021/074701/CNB/650 ve složce Korespondence.

do políčka v CRM. Tato částka sloužila jako maximální limit pro výši úvěru, a to po dobu 6 měsíců od registrace, **systém pak sám schvaloval žádosti o úvěr učiněné do této výše**. Pokud spotřebitel žádal o úvěr vyšší, byl informován o maximální možné výši úvěru, a pokud souhlasil, byl mu úvěr poskytnut v této maximální možné výši.[43]

50. Ke snížení maximální výše úvěru docházelo z vůle člena představenstva[44], při registraci ke snížení došlo u 1 z 22 spotřebitelů z kontrolního vzorku, [redacted][45]. Důvody snížení nebyly účastníkem řízení nijak evidovány ani kontrolovány, ani tento postup nebyl upraven v žádném vnitřním předpisu účastníka řízení.[46] Dle vyjádření účastníka řízení se mohlo jednat o situace[47]: *„např. pokud zjistí informaci o závažné minulé delikvenci z registru NRKI a BRKI, pokud na základě telefonického hovoru se spotřebitelem či obecně na základě komunikace se spotřebitelem na základě zkušeností jednatelky vzniknou pochybnosti o schopnosti spotřebitele splácet úvěr. Současně může být maximální poskytnutelná částka teoreticky snížena, pokud byl spotřebitel v prodlení u kontrolované osoby a s kontrolovanou osobou aktivně nekomunikoval a nesnažil se prodlení řešit, zpravidla v takových případech další žádost spotřebitele o úvěr zamítne a zařadí jej na BLACK LIST.“* Na dotaz správního orgánu účastník řízení sdělil[48], že „*V případě* [redacted] *byla částka dle kontrolované osoby pravděpodobně snížena z důvodu dlouhodobé nemocenské.*“

51. Po shora uvedených krocích schválil člen představenstva žádost o registraci, o čemž byl spotřebitel informován prostřednictvím SMS zprávy. Po schválení registrace byla systémem automaticky zaslána tzv. AML ověřovací platba ve výši 30 Kč na běžný účet uvedený spotřebitelem při registraci. Variabilní symbol této transakce sloužil jako unikátní kód pro přihlášení do spotřebitelova klientského účtu k úspěšnému dokončení registrace a uzavření rámcové smlouvy o poskytování finančních služeb. Zároveň byly klientovi zaslány instrukce ohledně žádosti o úvěr, která probíhala prostřednictvím SMS zprávy obsahující unikátní kód spotřebitele obdržený při zaslání ověřovací platby, výši požadované částky úvěru a počet dnů, na které mu měl být úvěr poskytnut.

52. Po registraci spotřebitele byl zřízen online klientský účet, kde byla spotřebiteli trvale zpřístupněna veškerá smluvní dokumentace a účet sloužil i k aktivní komunikaci spotřebitele s účastníkem řízení. V klientském účtu mohl dokončit žádost o první úvěr, požádat o následný úvěr, ale i o prodloužení doby splatnosti úvěru.

53. Po dobu 6 měsíců od podání žádosti o registraci (s výjimkami shora uvedenými) byly všechny žádosti o úvěr posuzovány a **schvalovány automaticky** v systému CRM na základě posouzení úvěruschopnosti při registraci, na tomto schvalování se nijak nepodílel administrativní pracovník ani člen představenstva. Systém automaticky porovnal požadovanou výši úvěru s maximální možnou výší úvěru určenou při registraci a pořadí úvěru. Pokud požádal o částku vyšší než je maximální možná výše úvěru, byl systémem informován o maximální možné výši úvěru, a pokud spotřebitel souhlasil, úvěr byl uzavřen na maximální možnou výši. Smlouva o spotřebitelském úvěru byla ze strany

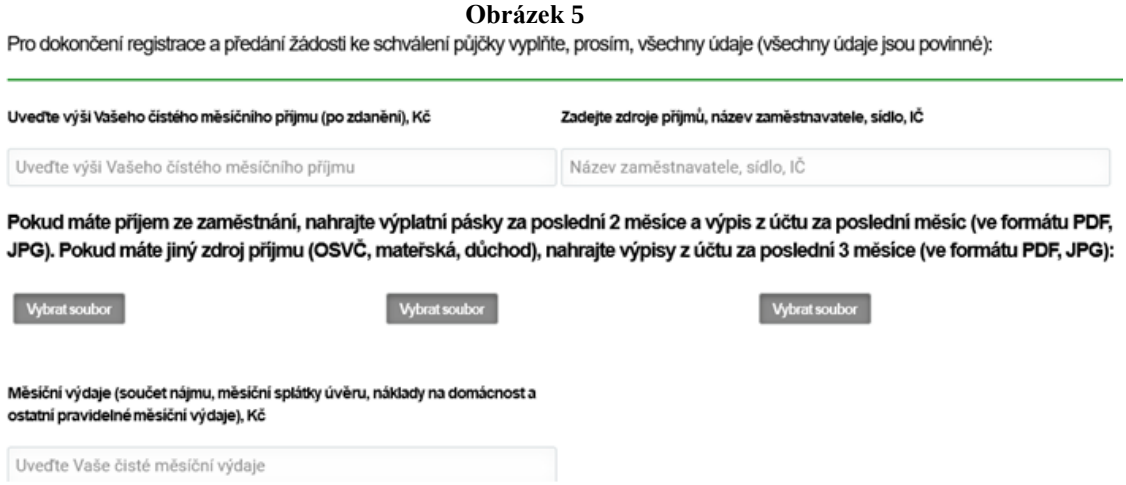
[43] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[44] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[45] Dokumentace ke Smlouvě č. [redacted] byla přijata ČNB dne 22.4.2021 prostřednictvím ShareFile a je vedená pod č.j. 2021/074657/CNB/650, (složka: [redacted]) ve složce Přijaté podklady.
[46] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[47] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[48] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

spotřebitele podepsána odsouhlasením nabídky zaslané systémem spotřebiteli na jeho registrované telefonní číslo.

e) Postupy pro zjišťování a ověřování příjmů a výdajů

54. Účastník řízení zjišťoval příjmy na základě informací deklarovaných spotřebitelem a jím předložených dokladů. Spotřebitel informace sděloval prostřednictvím registračního formuláře, kde sám zapisoval výši svých příjmů a pravidelných měsíčních výdajů a v rámci registračního formuláře do systému nahrával požadované soubory dokládající tyto údaje. V žádosti o registraci byly požadovány (viz Obrázek 5) tyto informace:

Obrázek 5

55. Dále se účastník řízení dotazoval na výši příjmů a zdroj příjmů během telefonického hovoru spotřebitele s pracovníkem call-centra. Zjištěné údaje zapisoval do poznámek v CRM a ověřoval[49] je s přikládanými dokumenty. Pokud byly zjištěny členem představenstva odchylky, mohl spustit opětovné automatické posouzení. Jak ale bylo zjištěno a výše popsáno, účastník řízení **skutečné příjmy nijak nezohledňoval**[50] a do automatického posuzování vstupovaly příjmy deklarované spotřebitelem. Z deklarovaných příjmů a výdajů byl následně počítán disponibilní příjem a maximální výše úvěru.

56. Ve všech 22 případech z kontrolního vzorku, na něž se vztahuje povinnost posuzovat úvěruschopnost spotřebitele (ke kontrolnímu vzorku více viz bod č. 114 an. tohoto Rozhodnutí) se výše příjmů deklarovaná spotřebitelem, na jejímž základě byla úvěruschopnost posuzována, lišila od účastníkem řízení zjištěných příjmů uvedených v CRM poznámkách (vyplývající z dokladů). Účastník řízení vysvětlil[51] svůj postup následovně: „*Kontrolovaná osoba zkoumá z předložených dokladů, zda z nich vyplývají nějaké další příjmy, které spotřebitel uvedl. Pokud jsou v dokladech uvedeny nějaké další příjmy, jsou započítány v rámci posouzení úvěruschopnosti až do výše příjmů deklarovaných spotřebitelem. Pokud spotřebitel uvede, že má další příjmy, ale tyto nevyplývají z předložených dokladů, kontrolovaná osoba je nezapočítává. V prvních měsících, kdy kontrolovaná osoba zahájila činnost, bylo možné v rámci posouzení úvěruschopnosti zahrnout i rozdíl deklarovaného příjmu, který nebyl doložen.*“. Období

[49] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[50] „*Výši příjmů, které vstupují do výpočtu disponibilního zůstatku, může upravovat pouze administrátor (jednatelka společnosti), ale k takové situaci dosud nedošlo.*“. Viz Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650, soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[51] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č.j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

„prvních měsíců“ účastník řízení upřesnil[52] na období *„približne 1,5 mesiaca od začiatku poskytovania spotrebiteľských úverov*“ a dále mj. uvedl[53], že „*v prípade, ak vznikol* ***rozdiel medzi výškou príjmu uvedenou spotrebiteľom a výškou príjmu vyplývajúcou z predložených dokumentov, spotrebiteľ bol pri overovaní údajov uvedených v žiadosti o registráciu dotazovaný, aby tento rozdiel vysvetlil a vyššia výška príjmu tak bola akceptovaná jedine v prípade, ak bola takto bez dôvodných pochybností obhájená***.“ Toto „ověření“ spočívalo v položení dotazu spotřebiteli a jeho následném vysvětlení. Nejednalo se o ověření příjmu prostřednictvím dokladu či jiného zdroje u třetí strany nezávislé na spotřebiteli. Účastník řízení i v případech nesouladu mezi příjmy deklarovanými a vyplývajícími z dokumentů požadoval pouhou deklaraci spotřebitele. Účastník řízení dále upřesnil, že rozdíl mezi příjmy, které spotřebitel deklaroval, a příjmy vyplývajícími z dokladů, akceptoval pouze tehdy, když do příjmu spotřebitele započítal i jiné příjmy, které spotřebitel v žádosti nedeklaroval[54]: „*jedine za predpokladu, že z výpisu z bankového účtu klienta vyplývali iné prichádzajúce platby, resp. vklady. Po tomto období bolo v rámci postupov dohliadaného subjektu striktne zaužívané, že dohliadaný subjekt z dôvodov zvýšenej opatrnosti akceptuje na účely skóringu už len zdokladovanú výšku príjmu.*“

57. Účastník řízení od okamžiku změny svého přístupu v případě nesouladu mezi příjmy deklarovanými a zjištěnými postupoval následovně[55]: „*Pokud se výše příjmu vyplývající z dokladů liší v rámci „přiměřené odchylky“ (je tolerována odchylka v nižších jednotkách tisíců), kontrolovaná osoba rozdíl dál neřeší.“* V případě, že se lišil příjem deklarovaný spotřebitelem a příjem vyplývající z dokladů, účastník řízení uplatňoval postup, kdy: **a) akceptoval rozdíl mezi těmito příjmy v řádu *„nižších jednotkách tisíců“*** a **b) započítával i takové příjmy, které spotřebitel v žádosti o registraci původně nedeklaroval**, přičemž dle účastníka řízení se jednalo např. o vklady hotovosti nebo výhry z loterií[56]: *„Do příjmu jsou jako další příjmy započítávány příchozí platby od jiných fyzických či právnických osob (nikdy se však nezapočítávají načerpané půjčky),* ***vklady hotovosti na účet a výhry z loterií****, pokud jsou pravidelné a ve vysokých částkách. Tyto další příjmy jsou započítány až do maximální výše příjmu deklarované spotřebitelem, tedy dokládají výši příjmu v případě, kdy příjem ze závislé činnosti nedosahuje spotřebitelem deklarovanou výši příjmu. Platby z The Pay a výplaty pojištění či spoření do příjmu započítávány nejsou, neboť, jak uvedla kontrolovaná osoba, se zpravidla jedná o jednorázové příjmy.“*

58. Z uvedeného vyplývá, že účastník řízení nejenom, že nezohledňoval výši příjmů ověřenou z dokladů a zaznamenanou v CRM poznámkách, ale rovněž akceptoval a) příjmy, jež nebyly doloženy doklady, a b) příjmy nezajištěné do budoucna (např. příchozí platby z loterie).

59. K otázce ohledně uplatňovaných vnitřních mechanismů zajištění ověřování udržitelnosti příjmů po celou dobu platnosti posouzení úvěruschopnosti (platící až na výjimky 6 měsíců od posouzení) účastník řízení uvedl[57], že nedisponoval žádným ověřením

[52] Vyjádření účastníka řízení uvedené v e-mailové komunikaci ze dnů 14.7.2021 a 15.7.2021, viz soubor: *22_2021_075692_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_doplnujicich_informaci.msg* vedený ČNB pod č. j. 2021/075692/CNB/650 ve složce Korespondence.

[53] Vyjádření účastníka řízení uvedené v e-mailové komunikaci ze dnů 14.7.2021 a 15.7.2021, viz soubor: *22_2021_075692_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_doplnujicich_informaci.msg* vedený ČNB pod č. j. 2021/075692/CNB/650 ve složce Korespondence.

[54] Vyjádření účastníka řízení uvedené v e-mailové komunikaci ze dnů 14.7.2021 a 15.7.2021, viz soubor: *22_2021_075692_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_doplnujicich_informaci.msg* vedený ČNB pod č. j. 2021/075692/CNB/650 ve složce Korespondence.

[55] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20. 4. 2021, č. j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[56] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20. 4. 2021, č. j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[57] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8. 6. 2021, č. j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

udržitelnosti příjmů nezávislých na spotřebiteli. Zjišťování probíhalo prostřednictvím telefonického hovoru se spotřebitelem nebo se účastník řízení řídil informacemi o udržitelnosti příjmů z výplatní pásky a dalších dokumentů zaslaných spotřebitelem.

60. Výdaje zjišťoval účastník řízení dotazem v žádosti o registraci, kdy byl spotřebitel dotazován na souhrnnou výši svých výdajů (viz výše Obrázek 5) a při telefonickém hovoru s pracovníkem call-centra, který se na výši výdajů spotřebitele dotazoval a údaje zapisoval do poznámek v CRM systému. Pokud se výše výdajů deklarovaná v žádosti a sdělená během hovoru lišila, účastník řízení spotřebitele vyzval, aby výši výdajů potvrdil do SMS zprávy. Výdaje ale na rozdíl od příjmů účastník řízení žádným způsobem neověřoval s vyžádanými doklady v registraci, mnohdy během hovoru ani nezjišťoval jejich skutečnou výši a zapisoval pouze typové druhy výdajů, které spotřebitel měl (více viz Ad (II) tohoto Rozhodnutí).

61. Účastník řízení postupoval při zjišťování výdajů a závazků spotřebitele následujícím způsobem:

- účastník řízení vycházel plně, tedy nejen v automatickém posouzení úvěruschopnosti, z výdajů, které spotřebitel deklaroval anebo z částky životního minima[58], pokud byla částka životního minima vyšší než spotřebitelem deklarovaný údaj o výdajích, aniž by tyto výdaje ověřoval z předložených dokumentů či jiným způsobem;
- výjimkou byl případ, kdy účastník řízení zjistil informace o exekuci z výpisu z účtu (Centrální evidenci exekucí účastník řízení neprověřoval);
- další výjimkou byly informace zjišťované účastníkem řízení v registru NRKI/BRKI, ovšem pouze v omezeném rozsahu, týkající se prodlení spotřebitele. Nebyly tedy zohledňovány např. informace o počtu poskytnutých úvěrů a výši měsíční splátky, které ani nebyly srovnávány s údaji v předložených dokladech;
- výdaje zapisované do poznámek v CRM byly ze shora uvedených důvodů natolik obecné povahy, poznámky neuváděly žádné konkrétní částky výdajů a správní orgán ani nezjistil žádné skutečnosti, stejně jako u příjmů, jež by dokládaly, že tyto záznamy účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele jakkoli zohledňoval.

62. Podrobněji k zjišťování výdajů a závazků viz Ad (II) tohoto Rozhodnutí.

f) <u>Prodloužení doby splatnosti úvěru</u>

63. Postupy a pravidla při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele v případě žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru byly upřesněny v čl. III odst. 4. – 9. Smlouvy o poskytnutí úvěru[59] a bodech 38. - 42. VOP[60]. Dle čl. III odst. 4. Smlouvy o poskytnutí spotřebitelského úvěru[61] platilo: „*V případě, že Klient nemůže do posledního dne sjednané lhůty splatnosti spotřebitelského úvěru uhradit celou dlužnou částku, může Věřitele požádat o prodloužení lhůty splatnosti dle VOP*.“ V bodě 38. VOP bylo mimo jiné uvedeno, že „*Věřitel tuto žádost posoudí a rozhodne o její schválení nebo zamítnutí*.“

[58] „Hledí vždy na výši sumy životního minima v České republice pro příslušný rok“ viz soubor *10_2021_046017_CNB_650-26_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[59] Smlouva o poskytnutí spotřebitelského úvěru, viz soubor *Smlouva_o_poskytnuti_spotebitelskeho_uveru.pdf* ve složce Ostatní. Zveřejněné také na internetových stránkách https://www.friendlycash.cz/smluvni-dokumentace-pro-ziskani-rychle-sms-pujcky.

[60] Všeobecné obchodní podmínky pro poskytnutí spotřebitelského úvěru, viz soubor *Vseobecne_obchodni_podminky_21.12.2020.pdf* a *Vseobecne_obchodni_podminky.pdf* ve složce Ostatní. Zveřejněné také na internetových stránkách https://www.friendlycash.cz/smluvni-dokumentace-pro-ziskani-rychle-sms-pujcky.

[61] Všeobecné obchodní podmínky pro poskytnutí spotřebitelského úvěru, viz soubor *Vseobecne_obchodni_podminky_21.12.2020.pdf* a *Vseobecne_obchodni_podminky.pdf* ve složce Ostatní. Zveřejněné také na internetových stránkách https://www.friendlycash.cz/smluvni-dokumentace-pro-ziskani-rychle-sms-pujcky.

64. Z těchto podmínek a z vyjádření[62] účastníka řízení vyplývá, že informace o možnosti požádat o prodloužení doby splatnosti úvěru, byla spotřebiteli poskytnuta formou SMS nebo telefonicky, a to spolu s informací o blížící se době splatnosti, tedy bezprostředně před hrozícím prodlením. O prodloužení doby splatnosti úvěru mohl spotřebitel požádat i zpětně prostřednictvím svého online klientského účtu, a to až 7 dní po lhůtě splatnosti úvěru, kdy se prodloužení doby splatnosti počítalo ode dne původního data splatnosti. O prodloužení doby splatnosti úvěru bylo možné žádat opakovaně za podmínky dodržení maximální délky splatnosti úvěru 120 dnů. Četnost prodloužení upravoval čl. 42. VOP takto:

- „*pokud je smluvně dohodnutá lhůta splatnosti 7 dní - je možné prodloužit lhůtu splatnosti nejvíce 17 krát po sobě,*
- *pokud je smluvně dohodnutá lhůta splatnosti 14 dní - je možné prodloužit lhůtu splatnosti nejvýše 8 krát po sobě,*
- *pokud je smluvně dohodnutá lhůta splatnosti 21 dní - je možné prodloužit lhůtu splatnosti nejvýše 5 krát po sobě,*
- *pokud je smluvně dohodnutá lhůta splatnosti 30 dní - je možné prodloužit lhůtu splatnosti nejvýše 4 krát po sobě*“.

65. Každé prodloužení doby splatnosti úvěru bylo ošetřeno dodatkem ke Smlouvě o spotřebitelském úvěru, který byl spotřebiteli k dispozici v jeho klientském účtu (osobní profil klienta), a o schválení prodloužení byl spotřebitel zároveň informován formou SMS. Prodloužení bylo možné jen u tzv. „*Opakované SMS půjčky“*.

66. Prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru, jak jej realizoval účastník řízení, bylo spotřebitelským úvěrem v podobě „*odložené platby*“ ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť jeho prostřednictvím docházelo k dohodě se spotřebitelem na základě volného uvážení obou smluvních stran. Každé prodloužení doby splatnosti úvěru tak bylo samostatnou smlouvou o spotřebitelském úvěru a docházelo při něm k navýšení částky, kterou měl spotřebitel uhradit. Účastník řízení byl proto na základě každé žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru mimo jiné povinen s odbornou péčí ve smyslu § 75 zákona o spotřebitelském úvěru v přiměřeném rozsahu posoudit schopnost spotřebitele splatit úvěr zejména na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů, s přihlédnutím k prodloužení doby splatnosti a úhradě příslušného poplatku za toto prodloužení, a to v souladu s požadavky § 86 zákona o spotřebitelském úvěru.

67. Žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru byly, po splnění výše uvedených podmínek a po uhrazení poplatku podle platného sazebníku[63], schvalovány automatizovaně v CRM a na jejich schválení se nepodílel žádný z pracovníků účastníka řízení. Účastník řízení uvedl[64], že „*v případě, že spotřebitel o prodloužení požádá a uhradí za něj poplatek, kontrolovaná osoba této žádosti automaticky vyhovuje a úvěruschopnost spotřebitele znovu neposuzuje*“.

68. Účastník řízení tedy při prodloužení doby splatnosti úvěru neaktualizoval údaje o příjmech a výdajích získaných od spotřebitelů při registraci, a to i přesto, že u spotřebitelů v prodlení nebo u těch, jimž toto prodlení bezprostředně hrozí, a proto

[62] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č. j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[63] Sazebník poplatků viz soubor *Sazebnik_poplatku_friendly_cash_se.pdf* ve složce Ostatní. Zveřejněn také na internetových stránkách https://www.friendlycash.cz/smluvni-dokumentace-pro-ziskani-rychle-sms-pujcky.
[64] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č. j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

žádají o prodloužení splatnosti stávajícího úvěru, vyvstávají důvodné pochybnosti o jejich schopnosti poskytnutý úvěr řádně splácet.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

69. Ve Vyjádření účastník řízení účastník řízení shrnuje své hlavní závěry č. 1 až 8 učiněné na straně 12-13 Vyjádření, na které účastník řízení poté v rámci jiných částí Vyjádření odkazuje:

> *„1. V zmysle ust. § 3 odst. 1 písm. c) ZSÚ pojem „úveruschopnosť“ predstavuje „posúdenie schopnosti splácať spotrebiteľský úver“ a nie vôle, či ochoty splácať. Akýkoľvek iný výklad nemá oporu v platnom práve, je extenzívny, svojvoľný a zjavne protiústavný.*
>
> *2. Pre účastníka konania pri ním prevádzkovanom koncepte poskytovania spotrebiteľských úverov vyplýva povinnosť posudzovať úveruschopnosť klienta jedine pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere.*
>
> *3. V prípade zmeny záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere spočívajúcom v predĺžení splatnosti tohto úveru nevzniká povinnosť posúdenia úveruschopnosti veriteľa. Účastníkovi konania nič nebráni ujednať si s klientmi v rámci zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru také podmienky, ktoré predvídajú zmenu záväzku v podobe predĺženia lehoty splatnosti. Zmena záväzku spočívajúca v predĺžení lehoty splatnosti predstavuje kumulatívnu nováciu záväzku – t.j. zmenu záväzku bez jeho zrušenia a nahradenia novým záväzkom. Dokonca však ani v prípade posúdenia zmeny záväzku spočívajúcej v predĺžení lehoty splatnosti ako primatívnej novácie nedochádza k uzatvoreniu novej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Nie je teda pravdou, že každé predĺženie splatnosti úveru na základe oferty a akceptácie je samostatnou zmluvou o spotrebiteľskom úvere. ZSÚ nepovažuje každé predĺženie splatnosti úveru na základe oferty a akceptácie za uzatvorenie samostatnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.*
>
> *4. Pri uzatvorení dohody o predĺžení lehoty splatnosti spotrebiteľského úveru (v prípade ak by takáto dohoda mohla zabrániť prípadnému súdnemu konaniu z dôvodu zlyhania spotrebiteľa s plnením jeho záväzkov), kde poplatok za predĺženie lehoty splatnosti spotrebiteľského úveru o dobu rovnajúcu sa pôvodnej dobe, na ktorú bol spotrebiteľský úver poskytnutý, neprevyšuje pôvodný poplatok za poskytnutie spotrebiteľského úveru, nevzniká účastníkovi konania povinnosť vykonať posúdenie úveruschopnosti spotrebiteľa.*
>
> *5. Uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere v horizonte maximálne do 6 mesiacov od posúdenia úveruschopnosti spotrebiteľa s pozitívnym výsledkom je naplnená zákonná požiadavka v ust. § 86 odst. 1 ZSÚ na posúdenie úveruschopnosti „pred“ uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere a žiadne iné ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu neustanovuje takýto koncept ako nesúladný so zákonom.*
>
> *6. Kvalitatívne požiadavky na informácie získané od spotrebiteľa, na základe ktorých má byť posúdená úveruschopnosť v podobe nevyhnutnosti, spoľahlivosti, dostatočnosti a primeranosti sú v prípade spotrebiteľských úverov poskytovaných účastníkom konania splnené získaním tvrdení spotrebiteľa o jeho príjmoch a výdavkoch podložených dôkazmi spotrebiteľa, pričom účastník konania nemá povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.*

7. Pri spotrebiteľskom úvere, ktorý má byť splatený len jednou splátkou neexistuje povinnosť v rámci posudzovania úveruschopnosti porovnávať príjmy a výdaje spotrebiteľa.

8. Pri spotrebiteľskom úvere, ktorý má byť splatený len jednou splátkou neexistuje povinnosť v rámci posudzovania úveruschopnosti overovať udržateľnosť príjmov spotrebiteľa.“

70. Účastník řízení dále nesouhlasí se závěry správního orgánu ohledně posouzení nepřiměřenosti doby, kdy byla úvěruschopnost posuzována, a dobou poskytnutí spotřebitelského úvěru. V této souvislosti účastník řízení odkazuje na závěry č. 1, 5, 6, 7 a 8.

71. Účastník řízení se na str. 13 až 18 Vyjádření k části i) Oznámení Postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele vyjádřil následovně. Účastník řízení sdělil, že měl před započetím předmětného období i po celou dobu předmětného období zavedené a udržované v platnosti vnitřní předpisy „PRAVIDLA PRO POSOUZENÍ ÚVĚRU SCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE“ a „PRAVIDLA JEDNÁNÍ SE ZÁJEMCI O UZAVŘENÍ SMLOUVY O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU“ a „Credit Scoring“, které byly povinnými přílohami žádosti o udělení oprávnění ve smyslu § 15 zákona o spotřebitelském úvěru. „*Túto skutočnosť správny orgán ani nejak nespochybňuje a preto ju považujeme za nespornú. Z uvedeného vyplýva, že* ***účastník konania mal v predmetnom konaní zavedené a udržiavané pravidlá a postupy posudzovania úveruschopnosti spotrebiteľa****.“*

72. Dle účastníka řízení byly postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele ze strany ČNB akceptovány jako předpisy upravující postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytovaní spotřebitelských úvěrů v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 a 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Dle účastníka řízení v tomto směru nedošlo ke změně postupů anebo pravidel týkajících se ověřovaní úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, a proto postupuje v souladu s ustanovením § 15 odst. 3, § 84 odst. 1 a 2 a § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Změna posouzení systému (pravidel a postupů) zavedeného účastníkem řízení souvislosti s poskytováním spotřebitelských úvěrů by byla dle účastníka řízení ze strany ČNB svévolná, nemajíce oporu ve všeobecně závazných právních předpisech a porušením principu právní jistoty, předvídatelnosti postupu orgánů veřejné moci a tedy i porušením doktríny legitimního očekávaní. Účastník řízení na tuto skutečnost poukazoval již během kontroly, ale kontrolující tuto skutečnost nezohlednili.

73. Účastník řízení poukazuje dále na skutečnost, že dohledové benchmarky správního orgánu nejsou právně závazné a žádné zákonné, ani jiné všeobecně závazné ustanovení neukládá účastníkovi řízení povinnost stoprocentně fakticky uplatňovat účastníkem řízení zavedená a udržovaná pravidla bez nejmenší odchylky od těchto pravidel. Předmětný dohledový benchmark č. 3/2016 v závěru dle něj paradoxně uvádí: „*ČNB pro úplnost sděluje, že obsah a přiměřenost uvedených postupů a pravidel v rámci řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele hodnotí z hlediska povahy, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele, jak ji lze určit z obchodního plánu a dalších dokladů předložených v žádosti. Účelem posouzení postupů a pravidel není schválení souladu konkrétních postupů s jednotlivými hmotněprávními ustanoveními zákona, ale zjištění, zda žadatel splňuje předpoklady stanovené zákonem pro vydání oprávnění k výkonu regulované činnosti. Předmětem následného dohledu ČNB je kontrola dodržování konkrétních povinností stanovených poskytovatelům spotřebitelských úvěrů zákonem.*“ Účastník řízení tak poukazuje na to, že v modelové situaci, kdy poskytovatel spotřebitelských úvěrů a) má zavedená a udržovaná pravidla

a postupy v souladu se zákonem, b) reálně vykonává postupy v souladu se zákonem, avšak c) reálně vykonávané postupy se mírně odchylují od zavedených a udržovaných pravidel, by bylo takové jednání posouzeno jako porušení zákona, což považuje za neproporční a neudržitelný výklad, přičemž ani není žádný právní předpis, který by šlo takto vyložit. Účastník řízení tvrdí, že sankcionování odchýlení se v reálné činnosti od zavedených a udržovaných pravidel, by bylo v rozporu se zákazem dvojího trestání.

74. Účastník řízení dále namítá, že automatické posuzování úvěruschopnosti spotřebitele nepředstavuje celý proces posuzování úvěruschopnosti. Správní orgán dle účastníka řízení v této souvislosti výslovně opomíná zásadu „*substance over form*“, dle které je nutné posuzovat materiální obsah zavedených a udržovaných pravidel a postupů, tj. jaké činnosti skutečně účastník řízení vykonává. V této souvislosti poukazuje na ověřování příjmů administrativním pracovníkem účastníka řízení*, ktorý tak na základe dôkazov v zmysle Rozsudku Súdneho dvora z 18. decembra 2014 vo veci C-449/13 overuje pravdivosť spotrebiteľových tvrdení*. Pokud nastane situace, že se tvrzení spotřebitele se odlišuje od předložených důkazů v míře způsobilé vyvolat odlišný závěr posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, pak pracovník účastníka řízení má možnost ve smyslu zavedených a udržovaných postupů a pravidel do takového posouzení zasáhnut. Účastník řízení poukazuje na to, že automatické posuzování úvěruschopnosti sice probíhá jen na základě údajů deklarovaných spotřebitelem, ale vedle něj zahrnuje i manuální porovnání se spolehlivými, dostatečnými a přiměřenými důkazy předloženými spotřebitelem. V této souvislosti účastník řízení odkazuje na závěr č. 6.

75. Účastník řízení nesouhlasí s argumentací správního orgánu v bodě č. 68 Oznámení, že *„(…) neuplatňuje řádné postupy ve smyslu § 15 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) ZSÚ pro zjišťování a ověřování příjmů spotřebitele a jejich zohledňování při posuzování úvěruschopnosti tak, aby jejich prostřednictvím mohl řádně posoudit schopnost spotřebitele splácet úvěr.* Účastník řízení pokládá vytýkané porušení těchto požadavků na výkon činnosti za nepodložené a neodůvodněné. Nesouhlasí se závěry správního orgánu, že důsledkem nezavedení řádných postupů je nedostatečné posouzení úvěruschopnosti u konkrétních spotřebitelů a v této souvislosti odkazuje na své závěry č. 1, 5, 6, 7 a 8.

76. Účastník řízení má za to, že neporušil požadavky na výkon činnosti podle ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

Vyhodnocení námitek

77. Správní orgán se v této části vyjadřuje pouze k těm námitkám účastníka řízení vztahujícím se k části i) Oznámení – postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a k hlavním závěrům účastníka řízení č. 1 až 5. Hlavní závěry účastníka řízení č. 6 až 8 k vlastnímu posuzování úvěruschopnosti správní orgán vypořádá podrobně v kapitole Ad (II) výroku – posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.

78. Správní orgán vzal rovněž v úvahu skutečnost, že účastník řízení své závěry z Vyjádření zopakoval na ústním jednání.

79. K závěru číslo 1: *„V zmysle ust. § 3 odst. 1 písm. c) ZSÚ pojem „úveruschopnosť“ predstavuje „posúdenie schopnosti splácať spotrebiteľský úver“ a nie vôle, či ochoty splácať. Akýkoľvek iný výklad nemá oporu v platnom práve, je extenzívny, svojvoľný a zjavne protiústavný.“* správní orgán sděluje, že ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) definuje posouzení úvěruschopnosti spotřebitele jako posouzení jeho schopnosti splácet

spotřebitelský úvěr. Pro podrobnější výklad správní orgán zařazuje zákon o spotřebitelském úvěru do kontextu evropské úpravy spotřebitelského úvěru a vychází z transponované směrnice, konkrétně z odstavce 55 preambule MCD[65], který vysvětluje, že je *„nezbytné, aby před uzavřením smlouvy o úvěru byla posouzena a ověřena schopnost a vůle spotřebitele úvěr splatit“*. Úvěruschopnost spotřebitele se tedy skládá ze dvou složek: na jedné straně schopnosti strictu sensu (anglicky *ability*) a na druhé straně vůle (anglicky *propensity*) úvěr splatit. Posouzení schopnosti spotřebitele ze svých příjmů obsluhovat a plně splatit úvěr tedy nutně nemůže být jedinou složkou posouzení úvěruschopnosti; neméně důležitou složkou je posouzení určité vůle či připravenosti (*propensity*) spotřebitele tak učinit.[66] Jak podotýká komentář zákona o spotřebitelském úvěru[67], zejména u drobných spotřebitelských úvěrů může být podstatnějším prvkem právě tato připravenost či vůle (*propensity*) k plnění svých závazků.[68]

80. K závěru č. 2 účastníka řízení: *„Pre účastníka konania pri ním prevádzkovanom koncepte poskytovania spotrebiteľských úverov vyplýva povinnosť posudzovať úveruschopnosť klienta jedine pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úver.“*, a k závěru č. 3 účastníka řízení: *V prípade zmeny záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere spočívajúcom v predĺžení splatnosti tohto úveru nevzniká povinnosť posúdenia úveruschopnosti veriteľa. Účastníkovi konania nič nebráni ujednať si s klientmi v rámci zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru také podmienky, ktoré predvídajú zmenu záväzku v podobe predĺženia lehoty splatnosti. Zmena záväzku spočívajúca v predĺžení lehoty splatnosti predstavuje kumulatívnu nováciu záväzku – tj. zmenu záväzku bez jeho zrušenia a nahradenia novým záväzkom. Dokonca však ani v prípade posúdenia zmeny záväzku spočívajúcej v predĺžení lehoty splatnosti ako primatívnej novácie nedochádza k uzatvoreniu novej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Nie je teda pravdou, že každé predĺženie splatnosti úveru na základe oferty a akceptácie je samostatnou zmluvou o spotrebiteľskom úvere. ZSÚ nepovažuje každé predĺženie splatnosti úveru na základe oferty a akceptácie za uzatvorenie samostatnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.“*, správní orgán sděluje, že podle § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, je spotřebitelským úvěrem mj. i „odložená platba“.

81. Komentář[69] k zákonu o spotřebitelském úvěru definuje spotřebitelský úvěr jako *a) financování, ať už aktivně ve formě poskytnutí peněz, které mají být vráceny, nebo **pasivně ve formě odložení**, resp. časového rozložení plateb za věc nebo službu, která je poskytnuta nyní.* Ustanovení § 5 zákona o spotřebitelském úvěru obsahuje příklady hraničních situací, na které se většina povinností dle zákona o spotřebitelském úvěru nevztahuje, tam patří zejména bezplatný odklad stávajícího dluhu podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, což ale není případ účastníka řízení, neboť takové odložení má účastník řízení zatíženo poplatkem. Z ustanovení § 5 zákona o spotřebitelském úvěru tak jednoznačně plyne, že *spotřebitelským úvěrem je nejen odložení platby, ke které se spotřebitel teprve zavazuje (například v kupní smlouvě je ujednána neobvykle dlouhá splatnost kupní ceny či úhrada kupní ceny ve splátkách),* ale i ***odložení platby, ke které se spotřebitel již zavázal, či dokonce platby, která již byla splatná. Každé ujednání smluvních stran, kterým se odkládá splatnost dřívějšího***

[65] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/17/?U ze dne 4. února 2014 o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení a o změně směrnic 2008/48/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010.
[66] Viz. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 35–36.
[67] Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 35–36.
[68] Správní orgán dále předesílá, že význam těchto složek je proměnlivý. V praxi se nezřídka setkáváme s případy, kdy jsou disponibilní příjmy spotřebitele natolik vysoké, že by byl bez problémů schopen úvěr splácet, ale v důsledku své nezodpovědnosti či rozmařilého životního stylu tak nečiní: nechybí tedy schopnost úvěr splácet, ale chybí vůle. Naopak v případě velmi zodpovědného spotřebitele (vůle ke splácení je vysoká) se ukazuje, že spotřebitel dokáže své příjmy a výdaje uzpůsobit tak, že úvěr dokáže splácet i s relativně nižšími příjmy, se kterými by jiný spotřebitel selhal. Samozřejmě, vysoká vůle splácet nemůže nahradit absolutní nedostatek příjmů. Viz. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 36.
[69] Viz. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 7-8.

spotřebitelského úvěru, je tedy novou smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.[70]

82. Závěr správního orgánu, že se jedná o samostatnou (další) smlouvu o spotřebitelském úvěru, je podpořen skutečností, že účastník řízení si ve smluvní dokumentaci vyhrazuje právo žádost spotřebitele o prodloužení zamítnout. Je tedy zjevné, že „původní" smlouva o úvěru, kterou účastník řízení uzavírá se spotřebitelem, není „úvěrovým rámcem", ze kterého může spotřebitel libovolně čerpat, ale samostatnou smlouvou, jejíž splatnost může a nemusí účastník řízení na žádost klienta odložit.

83. K argumentaci účastníka řízení, že každé prodloužení splatnosti úvěru na základě oferty a akceptace nemůže být samostatnou smlouvou o spotřebitelském úvěru, neboť se jedná o kumulativní novaci – tedy o změnu závazku bez jeho zrušení a i kdyby se jednalo o privativní novaci, pak by se jednalo o pouhý zánik závazku uvnitř nadále existující smlouvy o spotřebitelském úvěru. Správní orgán sděluje, že každé **úplatné prodloužení** splatnosti je nutné považovat za odložení splatnosti dluhu, a tedy (další) smlouvu o úvěru; a to ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, neboť je nepochybně odloženou platbou ve smyslu § 2 zákona o spotřebitelském úvěru, jak argumentuje správní orgán již výše. Všeobecně platné principy závazkového práva tímto nejsou dotčeny.

84. K závěru č. 4 účastníka řízení: *„Pri uzatvorení dohody o predĺžení lehoty splatnosti spotrebiteľského úveru (v prípade ak by takáto dohoda mohla zabrániť prípadnému súdnemu konaniu z dôvodu zlyhania spotrebiteľa s plnením jeho záväzkov), kde poplatok za predĺženie lehoty splatnosti spotrebiteľského úveru o dobu rovnajúcu sa pôvodnej dobe, na ktorú bol spotrebiteľský úver poskytnutý, neprevyšuje pôvodný poplatok za poskytnutie spotrebiteľského úveru, nevzniká účastníkovi konania povinnosť vykonať posúdenie úveruschopnosti spotrebiteľa."*, správní orgán sděluje, obdobně jako k závěrům č. 2 a 3, že prodloužení doby splatnosti je zapotřebí považovat za odloženou platbu v souladu s dikcí ustanovení § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Dále dle čl. 2 odst. 2 písm. j) směrnice č. 2008/48/ES18 platí, že se tato směrnice nevztahuje na „úvěrové smlouvy, které se vztahují k bezplatně odložené platbě stávajícího dluhu", přičemž dle § 5 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru se na spotřebitelský úvěr poskytnutý bez úroku a jakékoli úplaty jiné než úhrady účelně vynaložených nákladů přímo spojených se zajištěním spotřebitelského úvěru použijí pouze vybraná ustanovení zákona, nikoli ustanovení upravující povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele. A contrario lze tedy dojít k závěru, že v případech, kdy je prodloužení doby splatnosti úvěru zpoplatněno, je na něj nutno plně aplikovat ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 84 zákona o spotřebitelském úvěru. Oproti tomu ustanovení § 5 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru upravuje situaci, kdy se na dohodu, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, nevztahuje povinnost dle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, a to pouze za splnění podmínky, že nedochází ke zhoršení postavení věřitele.

85. K závěru č. 5 účastníka řízení: „*Uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere v horizonte maximálne do 6 mesiacov od posúdenia úveruschopnosti spotrebiteľa s pozitívnym výsledkom je naplnená zákonná požiadavka v ust. § 86 odst. 1 ZSÚ na posúdenie úveruschopnosti „pred" uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere a žiadne iné ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu neustanovuje takýto koncept ako nesúladný so zákonom."*, správní orgán sděluje, že dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru se posouzením úvěruschopnosti spotřebitele rozumí *„posouzení jeho schopnosti splácet spotřebitelský úvěr"*, přičemž výsledkem tohoto

[70] Viz. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 7-8.

posouzení je rozhodnutí ve smyslu § 86 odst. 1 citovaného zákona, zda jsou či nejsou *„důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet“*. Toto rozhodnutí musí být současně v souladu s požadavky odborné péče v souladu s § 75 zákona o spotřebitelském úvěru, tedy musí být učiněno na základě dostatečně kvalifikovaného rozhodnutí odborníka s ohledem na zájmy daného spotřebitele, tedy na základě informací, jež utváří co nejkonkrétnější obraz o finanční situaci každého jednotlivého spotřebitele, a to v **aktuálním čase** před poskytnutím daného úvěru. Správní orgán ve světle povinnosti jednání s odbornou péčí vůči spotřebiteli vyhodnotil, že posouzení úvěruschopnosti, které účastník řízení činí, uplatňuje bez náležité odborné péče plošně, aniž by u konkrétního spotřebitele jakkoli ověřil, zda se v období max. 6 měsíců od posouzení úvěruschopnosti spotřebitele změnila jeho finanční situace. Účastník řízení tak může fakticky poskytnout úvěr na základě již neaktuálních informací.

86. Pokud účastník řízení argumentuje tím, že zákon ani žádný jiný všeobecně závazný předpis neukládá časový limit, do kterého musí být smlouva o spotřebitelském úvěru uzavřená po posouzení úvěruschopnosti, a uzavření smlouvy do 6 měsíců od posouzení úvěruschopnosti tak splňuje požadavek zákona na posouzení úvěruschopnosti před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru, a že vyžadování posouzení úvěruschopnosti bezprostředně před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru může být posouzeno jako protiústavní, pak správní orgán poukazuje na to, že sice zákon toto období *„platnosti posouzení úvěruschopnosti blíže nespecifikuje“,* ale vzhledem k formulaci zákonodárce, že **posuzování úvěruschopnosti provede poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru**, kdy uzavření smlouvy je završením jednání o poskytnutí spotřebitelského úvěru, lze vyvodit, že tato doba bude spíše kratší než delší, ale toto období se může přirozeně u jednotlivých poskytovatelů dle složitosti jimi nabízeného produktu lišit. Zákonodárce ale v zákoně o spotřebitelském úvěru jasně nastavuje určitou souslednost povinností, které musí poskytovatel splnit předtím, než se spotřebitelem uzavře smlouvu o spotřebitelském úvěru, a z těchto povinností vyplývá zcela jasně, že se jedná o relativně krátký časový úsek. Správní orgán poukazuje na to, že dle ustanovení § 94 zákona o spotřebitelském úvěru má poskytovatel povinnost poskytnout spotřebiteli předsmluvní informace podle § 95 až 98 zákona o spotřebitelském úvěru, a to dle § 100 zákona o spotřebitelském úvěru: *a)* ***bez zbytečného odkladu*** *poté, co poskytovatel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě informací poskytnutých spotřebitelem podle § 84, a b)* ***s dostatečným předstihem*** *před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo předtím, než spotřebitel učiní závazný návrh na uzavření takové smlouvy.*

87. Mezi informace, které poskytovatel musí spotřebiteli před uzavřením smlouvy poskytnout, patří dle § 95 odst. 1 písm. r) i informace o *době, po kterou je poskytovatel vázán informacemi poskytnutými před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo návrhem na uzavření této smlouvy*, tuto informaci účastník řízení zájemcům o úvěr poskytuje ve vnitřním předpise PRAVIDLA JEDNÁNÍ SE ZÁJEMCI O UZAVŘENÍ SMLOUVY O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU, kdy v článku III. Sděluje, že: „*Nabídka je věřitelem vystavena na základě výsledku posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr a je platná 24 hodin od zaslání věřitelem.“* Mezi 24 hodinovou dobou na prostudování informací před uzavřením smlouvy a až 6 měsíčním odstupem od posouzení úvěruschopnosti je pak dle správního orgánu zřejmý nepoměr. Lze tak vyvozovat, že posouzení úvěruschopnosti, poskytnutí předsmluvních informací spotřebiteli a vlastní uzavření smlouvy má probíhat v blízkém a situaci přiměřeném sousledu. Za využití systematického výkladu a zařazení posuzování úvěruschopnosti do kontextu zákona o spotřebitelském úvěru dojdeme k závěru, že posuzování úvěruschopnosti má jen těsně předcházet uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru

a 6měsíční platnost posouzení úvěruschopnosti je vzhledem k povaze a účelu zákona o spotřebitelském úvěru zřejmě nepřiměřená doba.

88. Správní orgán dále poukazuje na to, že v případě, že spotřebitel svůj úvěr řádně splatí a požádá o další úvěr v rámci 6 měsíční doby od registrace, nedochází znovu k posouzení jeho úvěruschopnosti před uzavřením další smlouvy o spotřebitelském úvěru, a to je ve zřejmém rozporu s požadavky v ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

89. Účastník řízení dále v souvislosti s tímto svým postupem poukazuje na Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 18. prosince 2014 C-449/13, *v zmysle ktorého nemožno vylúčiť, že veriteľ zohľadní aj staršie informácie o finančnej situácii záujemcu na úver, ktorými môže disponovať.* Správní orgán v této souvislosti poukazuje již na samotnou formulaci účastníka řízení, kdy uvádí, že je možné, aby poskytovatel zohlednil **„aj“** starší informace o finanční situaci. To samé vyplývá i z vlastního rozhodnutí soudního dvora: „*Toto posouzení lze provést s pomocí dokladů o finanční situaci spotřebitele, ale nelze vyloučit možnost, aby poskytovatel úvěru zohlednil případné dříve získané znalosti o finanční situaci zájemce o úvěr.“* Rozsudek dále pokračuje: „***Avšak pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady“.***[71] Je tedy zřejmé, že poskytovatel může uplatnit i informace starší, pokud je má, ale pouze navíc k řádně zjištěným a aktuálním informacím z dokladů o finanční situaci spotřebitele.

90. Správní orgán se dále vyjadřuje k dalším argumentům účastníka řízení k části i) Oznámení.

91. K argumentu účastníka, že měl zavedené a v celém období udržované vnitřní předpisy „PRAVIDLÁ PRO POSOUZENÍ ÚVĚRU SCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE“ a „PRAVIDLA JEDNÁNÍ SE ZÁJEMCI O UZAVŘENÍ SMLOUVY O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU“ a „Credit Scoring“, které byly povinnými přílohami žádosti o udělení povolení, správní orgán sděluje, že účastník řízení tyto předpisy sice zavedené a udržované měl, nejedná se ale o vnitřní předpisy, které správní orgán v rámci licenčního řízení schvaloval[72], neboť je účastník řízení změnil ke dni 20.10.2020, tedy ještě před započetím poskytování spotřebitelských úvěrů.

92. Účastník řízení ve svém Vyjádření tvrdí, že postupy a pravidla posuzování úvěruschopnosti spotřebitele byly ČNB v licenčním řízení posuzovány a připomínkovány, do té doby než je ČNB akceptovala, a že od té doby nedošlo ke změně postupů nebo pravidel týkající se posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr. Zároveň považuje správním orgánem vyslovený nesoulad se zákonem o spotřebitelském úvěru vzhledem k předchozí akceptaci během licenčního řízení za bezdůvodný, svévolný a za porušení principu právní jistoty a legitimního očekávání. V této souvislosti správní orgán poukazuje na to, že tvrzení účastníka řízení, že nedošlo k změně postupů nebo pravidel posuzování úvěruschopnosti žadatelů o spotřebitelský úvěr není pravdivé. Od data udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, tj. od 13.8.2019, účastník řízení změnil své postupy a pravidla v oblasti posuzování úvěruschopnosti, tj. změnil je ke dni 20.10.2020, a revidoval znovu ke dni 21.12.2020 (blíže viz výše bod č. 30 tohoto Rozhodnutí a část Ad (IV) tohoto Rozhodnutí). První spotřebitelský úvěr přitom poskytl až po této první revizi dne 26.10.2020, tedy účastník řízení nikdy podle vnitřních předpisů posuzovaných a schválených správním orgánem v průběhu licenčního řízení nepostupoval.

[71] Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. prosince 2014 C-449/13.
[72] P4_03_rev_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCHOPNOSTI_SPOTREB.pdf, které jsou vedeny ČNB jako jednotlivé soubory pod č.j. 2021/046017/CNB/650 ve složce Přijaté podklady.

93. Správní orgán dále zjistil, že účastník řízení změnil nejen postupy a pravidla, které uplatňuje při posuzování úvěruschopnosti (dle § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru), ale také postupy a pravidla při vyřizování stížností a reklamací spotřebitelů (dle § 15 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru), při jednání se spotřebiteli v prodlení (dle § 15 odst. 2 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru) a při kontrolní činnosti (dle § 15 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru). Změna pravidel a postupů souvisela zejména, nikoli však výlučně, se změnou v organizační struktuře společnosti – viz Ad (III). Účastník řízení tyto změny promítl do svých vnitřních předpisů[73] rovněž s účinností od 20.10.2020, resp. 21.12.2020, aniž by revidovaná znění vnitřních předpisů se změnou pravidel a postupů v době jejich úpravy ČNB předložil, jak mu ukládá § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, dle kterého mj. platí, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru oznámí bez zbytečného odkladu České národní bance změnu údajů o splnění podmínek stanovených tímto zákonem pro činnost – viz Ad (IV). K těmto podmínkám dle § 10 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru patří i splnění požadavků na výkon činnosti podle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru. Zavedení a udržování pravidel a postupů uplatňovaných při poskytování spotřebitelského úvěru je tedy nezbytnou podmínkou pro činnost nebankovního poskytovatele, přičemž jejich změna realizovaná prostřednictvím úpravy vnitřního předpisu musí být bez zbytečného odkladu oznámena ČNB jako dozorovému orgánu. Účastník řízení revidované znění předpisů ČNB nepředložil, což lze hodnotit jako rozpor s požadavky § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, dle něhož je povinností poskytovatele spotřebitelského úvěru oznámit ČNB bez zbytečného odkladu změnu údajů o splnění podmínek stanových tímto zákonem pro činnost. Správní orgán v souvislosti s touto problematikou odkazuje na své stanovisko v Ad (III), (IV) tohoto Rozhodnutí.

94. Správní orgán dále poukazuje na to, že účastník řízení byl navíc na možnost následného nesouladu vnitřních předpisů s hmotněprávními normami výslovně upozorněn prostřednictvím dohledového benchmarku č. 3/2016, z toho důvodu má správní orgán za to, že postup správního orgánu a jeho závěry jsou zcela souladné s právní zásadou předvídatelnosti a s principy legitimního očekávání a právní jistoty. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že správní orgán tyto vnitřní předpisy v rámci licenčního řízení neposuzoval, a poprvé došlo k jejich posouzení až v rámci prováděné kontroly. Argumentace účastníka řízení ohledně změny jeho přístupu k vnitřním předpisům účastníka řízení je tak zcela bezpředmětná.

95. K argumentu účastníka řízení, že dohledové benchmarky správního orgánu nejsou právně závazné a žádné zákonné, ani jiné všeobecně zákonné ustanovení neukládá účastníkovi řízení povinnost stoprocentně fakticky uplatňovat účastníkem řízení zavedená a udržovaná pravidla bez nejmenší odchylky od těchto pravidel, správní orgán sděluje, že účelem dohledových benchmarků je seznámit dohlížené subjekty s vybranými zobecněnými dohledovými poznatky a souvisejícími očekáváními dohledu, pokud jde o jednání dohlížených subjektů.

96. Vzhledem k tomu, že se představy o naplňování zákonných požadavků mohou u jednotlivých subjektů lišit, tak právě sdělení orgánů veřejné moci (např. benchmarky, úřední sdělení) mají velký praktický význam, neboť představy o požadavcích zákona konkretizují a napomáhají předvídatelnosti rozhodnutí. Česká národní banka pro účely

[73] P4_05_rev_ORGANIZACNI_A_PODPISOVY_RAD.pdf,
P4_03_rev_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCHOPNOSTI_SPOTREB.pdf,
P4_08_rev_PRAVIDLA_VNITRNI_KONTROLY_A_COMPLIANCE.pdf,
které jsou vedeny ČNB jako jednotlivé soubory pod č.j. 2021/046017/CNB/650 ve složce Přijaté podklady;

řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele přistoupila k vydání dohledového benchmarku zejména č. 1/2014[74], a č. 3/2016[75], a to s cílem seznámit dohlížené subjekty s dohledovými poznatky, konkretizovat představy regulovaných subjektů o jednání s odbornou péčí a požadavcích na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a přispět tak k jejich větší právní jistotě. Česká národní banka dále z požadavků v dohledovém benchmarku č. 1/2014 a č.3/2016 vychází. Dohledový benchmark je tak možné považovat za určitou metodiku, která není obecně závazným právním předpisem, slouží v daném případě pouze k výkladu neurčitého právního pojmu, který nelze úspěšně zcela definovat.[76] Jsou-li takové stanovisko či metodika přijaty a jsou veřejně přístupné, lze mít oprávněně za to, že orgán nižší instance se jimi bude řídit a pro všechny účastníky i budoucích správních řízení je tím dáno, jak má/bude v dané věci postupováno.[77] K tomu správní orgán dodává, že rozhoduje vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a může vzít v úvahu i skutečnosti, které v dohledovém benchmarku neuvedl.[78]

97. Z Dohledového benchmarku č. 3/2019 vyplývá, že postupy žadatele o oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru uplatňované v praxi se mohou v průběhu výkonu činnosti následně lišit a/nebo může docházet k jejich průběžným změnám a také proto platí, že teprve následným dohledem může dojít k detailnímu prověření souladu uplatňovaných postupů poskytovatele spotřebitelského úvěru s požadavky zákona. V této souvislosti správní orgán doplňuje, že pokud jde o pravidla a postupy zavedené v souladu s ustanovením § 15 zákona o spotřebitelském úvěru, tak v souladu s odstavcem 3 tohoto ustanovení platí, že poskytovatel spotřebitelského úvěru je má průběžně ověřovat a pravidelně hodnotit jejich přiměřenost a účinnost. I sám zákon tak takovou změnu předvídá. Lze tedy souhlasit s účastníkem řízení v tom, že vnitřní předpisy se mohou měnit, nicméně jejich změna by měla vždy souviset s praktickým vyhodnocením dopadu zavedených postupů a pravidel na plnění zákonných povinností.

98. Správní orgán v této souvislosti konstatuje, že účastníkem řízení zavedená pravidla a postupy uplatňovaná při poskytování spotřebitelského úvěru nepovažuje za vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, ani za přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činnosti účastníka řízení. Správní orgán tedy zjistil, že účastník řízení nesplňuje zákonné požadavky na výkon činnosti dle §15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť dle věty druhé ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že postupy a pravidla pro poskytování spotřebitelského úvěru musí být „*přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností". Rozsah, povaha a složitost činnosti může mít rovněž významný vliv na rozsah a komplexnost vnitřních předpisů, věcné vybavení atd."*[79] Z uvedeného vyplývá, že zákon stanoví určitý *„minimální standard"*, kterému jsou poskytovatelé ve svých pravidlech a postupech dostát, přičemž pro některé poskytovatele je přiměřené (*„proporcionální"*) zavést a udržovat svá pravidla a předpisy nad úrovní tohoto „minimální standardu". Nelze však dovozovat, že by se někteří nebankovní poskytovatelé mohli – s ohledem na rozsah, povahu a složitost vykonávaných činností – některých svých zákonných povinností zcela nebo i částečně zprostit. Mezi konkrétní zákonné povinnosti poskytovatele spotřebitelského úvěru patří mj. nastavení pravidel

[74]Ke dni vydání tohoto rozhodnutí k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf.
[75] Dohledový benchmark č. 3/2016 Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financnitrh/.galleries/vykon_dohledu/dohledovebenchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf
[76]srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 29/2007-115.
[77] Srov. MATES, Pavel. Požadavek předvídatelnosti ve správním právu. Právní rozhledy, 2012, č. 12, s. 445-447.
[78]srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 29/2007-115.
[79] Viz. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. s. 127.

a postupů pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele tak, aby všechny složky finančního rozpočtu vstupující do porovnání příjmů, výdajů a způsobu plnění dluhů spotřebitele byly v souladu s odbornou péčí řádně zjištěny a ověřeny a aby u spotřebitelů, kterým jsou úvěry poskytovány, nebyly důvodné pochybnosti o jejich schopnosti úvěr splácet.[80] To jednoznačně vyplývá z ustanovení § 86 odst. 2 věta první, dle níž platí, že schopnost spotřebitele splácet úvěr, o nějž žádá, se posuzuje *„na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů“*.

99. Pokud účastník řízení argumentuje, že neexistuje zákonné ustanovení, které by stanovilo povinnost účastníka řízení dodržovat svoje vnitřní pravidla a postupy v plném rozsahu, tedy bez nejmenší odchylky, a které by bylo sankcionováno, pak k tomu správní orgán sděluje, že není možné umožnit výklad zákona, který by připouštěl existenci vnitřních postupů a pravidel pouze tzv. *„na papíře“*, bez jejich řádného dodržování a vynucování ze strany poskytovatele spotřebitelského úvěru. [81] Uvedené nic nemění na tom, že správní orgán při kontrole prověřoval skutečně používaná pravidla a postupy účastníkem řízení a došel k závěru, že nenaplňují požadavky stanovené zákonem.

100. Postupy a pravidla dle § 15 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru by vždy měly být formálně upraveny vnitřním předpisem poskytovatele. Povinnost, dle komentáře k zákonu o spotřebitelském úvěru, by proto porušil i ten poskytovatel, který například řádně posuzuje úvěruschopnost spotřebitele, ale v rozporu s § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru formálně pravidla a postupy neupravil. Dodržení materiální stránky povinnosti (posouzení úvěruschopnosti) představuje pouze část předepsané povinnosti, a nedodržení formální úpravy (nastavení pravidel pro posouzení úvěruschopnosti) tak představuje rovněž protiprávní jednání, se srovnatelnou mírou závažnosti.[82] Pokud tedy účastník řízení argumentuje zákazem dvojího sankcionování, pak správní orgán poukazuje na to, že se jedná o dvě samostatné zákonné povinnosti, které musí poskytovatel spotřebitelského úvěru dodržovat, neboť mohou nastat zvlášť a zákon o spotřebitelském úvěru stanovuje i jejich sankce samostatně.

101. K vyjádření účastníka řízení, že automatické posuzování úvěruschopnosti nepředstavuje celý proces posouzení úvěruschopnosti, a že správní orgán zapomíná na princip „*substance over form*“, a že proces posuzování úvěruschopnosti zahrnuje i manuální ověření automatického posouzení ze strany administrativního pracovníka s důkazy předloženými spotřebitelem, správní orgán sděluje, že neposuzoval selektivně jednotlivé úkony, ale posuzoval celý souhrn činností, které účastník řízení v souvislosti s posouzením úvěruschopnosti spotřebitele činí. Aby však postupy a pravidla zajišťovaly posouzení úvěruschopnosti s odbornou péčí, musí být nastaveny tak, že účastník řízení řádně zjistí objektivní a kompletní obraz o finanční situaci daného spotřebitele. Nelze tedy uzavřít, že je úvěruschopnost v souhrnu posuzována řádně, pokud jsou některé z úkonů prováděných v souvislosti s posuzováním úvěruschopnosti spotřebitele prováděny nedostatečně.

102. Správní orgán odkazuje účastníka řízení na Zjištění správního orgánu Ad (I) tohoto Rozhodnutí (viz bod č. 28 až 68 tohoto Rozhodnutí), a v souvislosti s tím, že pravidla a postupy účastníka řízení nezajišťují řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru, tak i na Zjištění správního orgánu Ad (II) tohoto Rozhodnutí (viz bod č. 113 až 140 tohoto Rozhodnutí), jakož i na Stanovisko správního orgánu k závěrům účastníka řízení (viz bod č. 146 až 174 tohoto Rozhodnutí).

[80] Uvedený závěr vyplývá mj. i z ustálené soudní judikatury, inter alia, Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1.4.2015, sp. zn. 1 As 30/2015 a Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 18. prosince 2014 ve věci C-449/13 CA Consumer Finance SA v. Ingrid Bakkaus a další.
[81] Viz. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 130.
[82] Srov. Komise pro cenné papíry v rozhodnutí KCP/1/2006.

Vyhodnocení správního orgánu a právní kvalifikace

103. Správní orgán tak uzavírá, že na základě sdělení účastníka řízení a podkladů, které účastník řízení předložil v rámci kontroly, zjistil, že **zavedená pravidla a postupy posuzování úvěruschopnosti nebyla vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a nebyla přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele a nezajišťovala řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.**

104. K posuzování úvěruschopnosti spotřebitele docházelo u účastníka řízení nikoli při žádosti o poskytnutí úvěru, či prodloužení doby splatnosti úvěru, nýbrž při žádosti o registraci spotřebitele, a takové posouzení bylo až na výjimky platné po dobu 6 měsíců bez ohledu na to, zda spotřebitel o úvěr nebo případné prodloužení doby jeho splatnosti zažádal bezprostředně po posouzení jeho úvěruschopnosti, či např. až několik měsíců poté. Účastník řízení tak v okamžiku posouzení žádosti o registraci pouze předjímal, že spotřebitel bude úvěruschopný po dobu následujících 6 měsíců, aniž by tuto skutečnost fakticky ověřil a aniž by mohl vědět, kdy spotřebitel požádá o první úvěr, případný opakovaný úvěr nebo o prodloužení doby splatnosti úvěru. Tato doba byla ale dle správního orgánu nepřiměřeně dlouhá, přičemž tuto argumentaci více rozvádí výše v bodě č. 85 až 89 tohoto Rozhodnutí.

105. Účastník řízení navíc prováděl automatické posouzení úvěruschopnosti spotřebitele toliko na základě údajů, které spotřebitel deklaroval, tedy i automatický výpočet disponibilního příjmu a maximální výše úvěru probíhala na základě příjmů a výdajů, které spotřebitel deklaroval. Následný postup představenstva při ručním stanovení maximální výše úvěru přitom nebyl upraven v žádném vnitřním předpise účastníka řízení a o tomto postupu účastník řízení ani nečinil žádný záznam. Příjmy uváděné v CRM v poznámkách a vycházející z doložených dokladů (které účastník řízení v automatickém výpočtu disponibilního příjmu a maximální výše úvěru nezohledňoval), nadto nelze považovat za výsledek řádného ověření příjmů deklarovaných spotřebitelem, neboť tento postup neměl žádné reálné dopady do automatického posouzení úvěruschopnosti, protože účastník řízení tyto z dokladů (nikoliv řádně) zjištěné příjmy nijak nezohledňoval. V případě, že účastník řízení z dokladů zjistil, že příjmy spotřebitele z výdělečné činnosti či případně další akceptovatelné příjmy (starobní, invalidní důchod apod.) nedosahovaly výše deklarovaných příjmů, započítával do nich v rámci poznámek CRM také hotovostní vklady na účet, příchozí úhrady od společností provozujících hazardní hry či jiné obdobné příchozí platby, jež nelze považovat za udržitelné příjmy, což svědčí o tom, že nezavedl a neuplatňoval řádná pravidla a postupy pro ověření udržitelnosti příjmů spotřebitele. **Výdaje** účastník řízení z dostupných dokladů **nezjišťoval vůbec a vycházel vždy jen z pouhé deklarace spotřebitele**.

106. Účastník řízení tedy neuplatňoval řádné postupy ve smyslu § 15 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pro zjišťování a ověřování příjmů spotřebitele a jejich zohledňování při posuzování úvěruschopnosti tak, aby jejich prostřednictvím mohl řádně posoudit schopnost spotřebitele splácet úvěr. Důsledkem toho bylo nedostatečné posouzení úvěruschopnosti u konkrétních spotřebitelů v rozporu s požadavky § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, což dokládají zjištění v Ad (II) tohoto Rozhodnutí.

107. **Na základě shora uvedených zjištění má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 26.10.2020 do 14.7.2021[83] v rozporu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru nezavedl a neudržoval pravidla o postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru, nebo prodloužením doby splatnosti spotřebitelského úvěru, která by byla vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele a zajišťovala řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru, a dopustil se tak přestupku dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.**

AD (II) VÝROKU - POSUZOVÁNÍ ÚVĚRUSCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE

Právní úprava

108. Podle § 75 zákona o spotřebitelském úvěru je poskytovatel povinen provozovat svou činnost s odbornou péčí.

109. Podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.

110. Podle § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.

111. Povinnosti věřitele posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, jsou dále rozpracovány v dohledovém benchmarku č. 1/2014[84].

112. Podle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru se ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, dopustí přestupku tím, že poskytne spotřebitelský úvěr v rozporu s § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

[83] Tj. v období od poskytnutí prvního spotřebitelského úvěru do dne, kdy účastník řízení potvrdil, že nadále v plném rozsahu uplatňuje postupy, o nichž správní orgán informoval v průběhu kontroly.
[84] Ke dni vydání tohoto rozhodnutí na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf

Zjištění správního orgánu

113. Správní orgán zjistil, že účastník řízení u žádné z 22 složek klientů (viz Tabulka 1), které byly vybrány ke kontrole, řádně nezjistil a neporovnal příjmy a výdaje spotřebitele, a tedy řádně neposoudil úvěruschopnost spotřebitele.

114. Na první úvěry spotřebitele se sice nevztahuje zákonná povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele, neboť byly poskytovány zcela zdarma, nejsou proto uvedeny ve výroku Rozhodnutí, ale z posuzování vyloučeny nebyly, neboť jsou nedílnou součástí procesního postupu poskytovatele spotřebitelského úvěru a svědčí o jeho interních procesech posuzování úvěruschopnosti. Jedná se o smlouvy spotřebitelů: [redacted] 16.11.2020, [redacted] 26.10.2020, [redacted] 18.2.2021, [redacted] 12.11.2020 a [redacted] 12.3.2021.[85] Další případné opakované úvěry u těchto 5 úvěrových případů správní orgán dále neověřoval. Na opakovaný spotřebitelský úvěr a případné prodloužení doby splatnosti opakovaného spotřebitelského úvěru plně dopadá povinnost před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo prodloužením doby splatnosti spotřebitelského úvěru řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele.

Tabulka 1[86]

	Číslo smlouvy	Datum uzavření smlouvy	Identifikace žadatele	Výše deklarovaných příjmů z kreditního skóre	Průměr příjmů z poznámek v CRM	Průměr doložených příjmů
1	[redacted]	7.12.2020	[redacted]	29 000	27 689	27 689
		16.11.2020	[redacted]	38 000	1 568,27 EUR	1 568,27 EUR
		26.10.2020	[redacted]	50 000	45 850	45 850
2		4.2.2021	[redacted]	25 000	31 023	31 023
3		8.2.2021	[redacted]	22 000	21 367	17 208
4		21.1.2021	[redacted]	16 049	16 040	16 040
5		21.1.2021	[redacted]	35 000	24 415	20 466
6		21.1.2021	[redacted]	21 000	19 087,50	19 087,50
7		23.2.2021	[redacted]	37 000	30 404	31 642
8		27.1.2021	[redacted]	65 000	74 090	74 090
		12.3.2021	[redacted]	38 000	37 395	39 214
9		22.1.2021	[redacted]	54 000	88 627	nelze určit
10		11.2.2021	[redacted]	55 000	131 816	94 806
		12.11.2021	[redacted]	17 000	17 456	17 456
11		27.1.2021	[redacted]	16 000	10 000	10 000
12		22.12.2020	[redacted]	19 350	15 926	15 926
13		22.2.2021	[redacted]	42 000	42 899	62 402
14		21.12.2020	[redacted]	35 000	20 249	20 249
15		22.1.2021	[redacted]	17 400	12 877	13 103
16		23.2.2021	[redacted]	12 372	13 608,67	12 372
17		15.1.2021	[redacted]	30 000	927,23 EUR	927,22 EUR
18		03.12.2020	[redacted]	25 000	22 648	22 648
19		12.2.2021	[redacted]	20 000	24 445	24 050,50
20		22.12.2020	[redacted]	43 000	39 797	41 152
21		9.12.2020	[redacted]	25 000	28 389	29 341
		18.2.2021	[redacted]	54 000	52 486	62 928
22		12.3.2021	[redacted]	27 000	37 439,50	32 684,50

[85] K datu 25.6.2021 byl u 1 z těchto 5 případů již poskytnut další (opakovaný) úvěr, u něhož účastník řízení vycházel z posouzení úvěruschopnosti spotřebitele u jeho registrace.
[86] Viz. str. 19 Protokolu o kontrole, barevně upraveno správním orgánem pro potřeby Rozhodnutí.

a) Nedostatečné postupy pro zjišťování a ověřování příjmů

115. Výše uvedená zjištění správního orgánu, že účastník řízení neověřoval dostatečně příjmy spotřebitele a vycházel pouze z jím deklarovaných údajů a hodnot, a to uvedených buďto v žádosti o registraci nebo v telefonním rozhovoru s pracovníkem call-centra, si správní orgán ověřil i na vybraném vzorku 22 úvěrových smluv.[87]

116. U všech 22 úvěrových složek správní orgán shledal některý z následujících nedostatků.

117. Ve všech 22 případech se lišila výše příjmů započítaná do automatického posuzování úvěruschopnosti od příjmu zjištěného účastníkem řízení z dokladů, což svědčí o tom, že účastník řízení nečinil kroky k opakovanému automatickému posouzení v případě, že mezi těmito dvěma údaji o příjmech nastane rozpor.

118. V 7 případech (v Tabulce 1 označené žlutě) byl příjem deklarovaný spotřebitelem vstupující do automatického posouzení dokonce nižší než jeho skutečný příjem vyplývající z dokladů.

119. V 1 případě ([redacted]) nedošlo k přepočtu doloženého příjmu v eurech na příjem v českých korunách, přestože do automatického posouzení úvěruschopnosti vstupovala částka v českých korunách.

120. Ve 12 případech (v Tabulce 1 označené zeleně) se lišila výše příjmů zjištěná z dokladů účastníkem řízení a výše příjmů zjištěná z dokladů správním orgánem, což svědčí o nedostatečném ověřování příjmů deklarovaných spotřebitelem.

121. V 18[88] účastník řízení vycházel pouze z prohlášení spotřebitele o udržitelnosti jeho příjmů, aniž by měl doložené takové doklady[89], ze kterých by bylo možné udržitelnost příjmů ověřit.

122. Správní orgán konstatuje, že skutečnost, že účastník řízení **údaje o příjmech ověřených z dokladů řádně nezohledňoval a nepromítal** je tak do automatického posouzení úvěruschopnosti s výpočtem disponibilního příjmu, nasvědčuje i zjištění, že v případě smlouvy č. [redacted] ([redacted]) byla při automatickém posouzení úvěruschopnosti použita spotřebitelem deklarovaná výše příjmu v českých korunách, ačkoli příjem vyplývající z předložených podkladů byl v eurech. Je zjevné, že ani v těchto případech nedošlo k úpravě příjmu vstupujícího do automatického výpočtu disponibilního příjmu (tak, aby byl příjem v eurech přepočten na příjem v českých korunách).

b) Nedostatečné postupy pro zjišťování a ověřování výdajů a závazků

123. Jak vyplývá z již shora uvedených zjištění, účastník řízení zjišťoval výdaje spotřebitele dotazem v žádosti o registraci a při telefonickém hovoru se spotřebitelem. V žádosti byl spotřebitel přitom dotazován na souhrnnou výši měsíčních výdajů (součet nájmu, měsíční splátky úvěru, náklady na domácnost a ostatní pravidelné měsíční výdaje) viz Obrázek 5

[87] Na první úvěry spotřebitele se nevztahuje zákonná povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele, neboť jsou poskytovány zcela zdarma. V kontrolním vzorku šlo o 5 prověřovaných případů.

[88] [redacted] 4.2.2021, [redacted] 8.2.2021, [redacted] 21.1.2021, [redacted] 23.2.2021, [redacted] 23.2.2021, [redacted] 22.1.2021, [redacted] 11.2.2021, [redacted] 27.1.2021, [redacted] 22.12.2020, [redacted] 22.2.2021, [redacted] 22.1.2021, [redacted] 15.1.2021, [redacted] 3.12.2020, [redacted] 12.2.2021, [redacted] 12.3.2021, [redacted] 9.12.2020, [redacted] 22.12.2020, [redacted] 4.12.2020.

[89] Účastník řízení vyžaduje standardně výpisy z účtu a výplatní pásky, ze kterých není možno ve většině případů posoudit udržitelnost příjmů spotřebitele. Další dokumenty, které by prokazovaly tvrzení spotřebitele např. o pracovním poměru na dobu neurčitou, účastník řízení nevyžaduje.

(výše bod č. 54). V rámci telefonického hovoru[90] si účastník řízení zjišťoval výši pravidelných výdajů, k čemuž účastník řízení uvedl[91], že pokud se lišila od částky uvedené v registraci, účastník řízení jej vyzval k potvrzení výše výdajů do SMS zprávy. Zjištěné výdaje zapsané do poznámek v CRM účastník řízení nepromítal do automatického posuzovávání úvěruschopnosti, a tedy neupravoval výdaje do něj vstupující. Jak vyplývá z vyjádření[92]: *Výdaje zapsané do poznámek v CRM systému (…) kontrolovaná osoba nesrovnává s výdaji deklarovanými spotřebitelem a tento údaj nevstupuje do výdajů, které se počítají ve skóringu spotřebitele.“*

124. Údaje o výdajích zapisované do poznámek v CRM účastník řízení nikterak nekontroloval, neověřoval je z předložených dokladů, ani jiným způsobem. Účastník řízení nedoložil, že by jakýmkoliv způsobem zjišťoval a ověřoval výdaje na bydlení, domácnost, jiné výdaje, včetně výdajů na splácení jiných úvěrů, vyjma toho, že spotřebitel uváděl dle vlastní úvahy údaj do pole „*Měsíční výdaje*“ v elektronické žádosti o registraci, což je údaj, který byl po přijetí žádosti o registraci uveden ve stejnojmenném poli v CRM.

125. Účastník řízení uvedl[93], že pokud byla deklarovaná výše výdajů nižší, než je životní minimum, používal výši životního minima. Jak vyplývá z výše uvedeného Obrázku 5 a z Tabulky 2, byly do těchto výdajů zahrnuty i závazky spotřebitele bez ohledu na jejich výši.

126. Obdobně účastník řízení uvedl[94], že: „***Výdaje z výpisu z účtu*** *kontrolovaná osoba* ***nezohledňuje****, jelikož neví, zda tyto výdaje jsou výdaji pouze spotřebitele nebo jiné osoby, např. osoby, která má k účtu dispoziční práva. Kontrolovaná osoba zpravidla vychází z výdajů deklarovaných spotřebitelem. Totéž se týká informací o dalších finančních závazcích spotřebitele uvedených ve výpisu z BÚ.*“

127. Účastník řízení nenahlížel do Centrální evidence exekucí, ale údaj o exekuci zohledňoval[95], pakliže se o něm z předložených dokumentů dozvěděl.

128. Účastník řízení využíval od počátku kontrolovaného období údaje z registru NRKI a přibližně od poloviny ledna 2021 i údaje z databáze BRKI[96]. Tyto údaje účastník řízení ke všem žadatelům z kontrolního vzorku 22 smluv řádně doložil. Z těchto registrů se dají zjistit informace o: (i) počtu smluv, které jsou v registru evidovány, (ii) celkové výši spotřebitelských úvěrů, (iii) celkové částce, kterou má spotřebitel uhradit, (iv) souhrnné výši měsíčních splátek, (v) počtu existujících smluv, (vi) počtu ukončených smluv, (vii) počtu předčasně ukončených smluv, (viii) počtu aktuálních smluv po splatnosti, (ix) sumy aktuálních splátek po splatnosti a (x) maximálním počtu měsíců po splatnosti. Správní orgán zjistil[97], že účastník řízení informace z těchto registrů o splátkových produktech a kreditních kartách **řádně nevyužíval** – zpravidla nepracoval s údaji o počtu poskytnutých úvěrů a výši měsíční splátky, standardně pracoval pouze s informacemi

[90] Více viz. kap i) odst. b) tohoto Oznámení.
[91] Průvodní dopis, přijatý ČNB dne 31.5.2021 pod č. j. 2021/055999/CNB/650 viz soubor *15_2021_055999_CNB_650-1_2021-05-31_Pruvodni_dopis_odpoved_na_vyzvu_c._4_CNB.pdf* ve složce Přijaté podklady.
[92] Průvodní dopis, přijatý ČNB dne 31.5.2021 pod č. j. 2021/055999/CNB/650 viz soubor *15_2021_055999_CNB_650-1_2021-05-31_Pruvodni_dopis_odpoved_na_vyzvu_c._4_CNB.pdf* ve složce Přijaté podklady.
[93] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č. j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[94] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č. j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[95] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č. j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[96] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č. j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.
[97] Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.6.2021, č. j. 2021/057887/CNB/650. Viz soubor *16_2021_057887_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_08.06.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

o prodlení spotřebitele a **údaje zjistitelné z výpisu z účtu ani údaje deklarované spotřebitelem s údaji zjištěnými z výpisu z NRKI a BRKI nesrovnával.**

129. Účastník řízení sice zapisoval do poznámek v CRM údaje o výdajích a závazcích, pouze ale neurčitě a neúplně bez uvedení konkrétních částek, tedy aniž by bylo možné zjistit skutečnou (ověřenou) výši výdajů. Správní orgán tak ani nemohl provést na rozdíl od příjmů porovnání údajů vstupujících do automatického posouzení žádosti s údaji, které účastník řízení zaznamenal do poznámek v CRM.

130. Správní orgán vycházel z dokladů, které měl účastník řízení k dispozici k jednotlivým úvěrovým případům a rozčlenil výdaje na pravidelné měsíční výdaje, výdaje na hazardní hry a splátky úvěrů, přičemž také určil jejich konkrétní výši, viz Tabulka 2[98], která dokládá, že účastník řízení jemu dostupné informace při posouzení úvěruschopnosti řádně nevyužil:

Tabulka 2[99]

	Číslo smlouvy	Datum uzavření smlouvy	Identifikace žadatele	Měsíční výdaje podle kreditního skóre	Výše doložených pravidelných výdajů žadatele o úvěr z výpisu z účtu nebo jiných dokumentů	Výdaje na hazardní hry	Výše splátek úvěrů z výpisu z účtu
1	[redacted]	7.12.2020	[redacted]	8 000	**BÚ 09/20** 521 Pojištění Flexi 1.500 T-mobile	**BÚ 9/20** 38 800 sázky (Sazka)	**BÚ 09/20** 1500 [redacted] 24 500 [redacted] 1 800 [redacted] 2 000 9 990 [redacted] 2 794 [redacted] 5 200 [redacted]
	[redacted]	26.10.2020	[redacted]	20 000	**BÚ 9/20** 4 600 PC hry	**BÚ 7/20, 8/20 a 9/20** 121 500 sázky (Tipsport)	
2	[redacted]	04.02.2021	[redacted]	5 000		**BÚ 21. 10. 2020 - 18. 12. 2020** 52 389 sázky (Sazka, Fortuna, Tipsport, Chance)	
3	[redacted]	08.02.2021	[redacted]	7 000	**BÚ 23. 11. 2020 - 31. 12. 2020** 634 životní pojištění 318 NOVA.CZ (VOYO) 198 Uloz.to cloud		**BÚ 23.11. - 31.12.2020** 9 326 Splátkový úvěr. 7 275 [redacted] 8 431,45 [redacted] 2 100 4 744 [redacted] 6 800 [redacted] 4 140 [redacted]

[98] *Všechny částky jsou uvedeny v českých korunách. BÚ = výpis z bankovního účtu.*
[99] Viz str. 26 Protokolu o kontrole, doplněno pro potřeby Rozhodnutí o spotřebitele 18 až 22.

4	[redacted]	23.02.2021	[redacted]	11 000	**BÚ 12/2020 a 5. 1. 2021** 340 rizikové pojištění 601 Vodafone 1 080 Innogy 8 390 nájem - RESIDOMO 79 pojištění	**BÚ 12/20 a 5.1.2021** 6 756 sázky (Sazka)	**BÚ 12/2020 a 5. 1. 2021** 540 [redacted] 794 [redacted]
5	[redacted]	27.01.2021	[redacted]	34 000	**BÚ 22. 11. 2020 - 20. 12. 2020** 349 T-mobile 1 000 ČEZ 800 O2 karta		**BÚ 22.11.2020 - 20.12.2020** 5 750 4 713 [redacted] 1 490 [redacted] ([redacted]) 4 810 [redacted] 11 295 [redacted] 5 481 4 063 4 988 4 863 [redacted] 1 860 [redacted] 8 649 [redacted] 13 586,83 [redacted]
	[redacted]	12.03.2021	[redacted]	10 000	**BÚ 25. 1. 2021 - 28. 2. 2021** 99 pojištění 757 FreeSat 2 748 Vodafone 235 Playstation členství	**BÚ 25. 1. 2021 - 28. 2. 2021** 20 864 sázky (Fortuna, Chance, Sazka)	**BÚ 25.1.2021 - 28.2.2021** 13 890 [redacted] 6 118,39 [redacted] 8 883 [redacted] 600 [redacted] 11 236,25 [redacted] 19 975 [redacted]
6	[redacted]	23.02.2021	[redacted]	20 000	**BÚ 12/20 (Česká Spořitelna)** 1 380 ČEZ 2 631 ČPP **BÚ (mBank) 1.11.2020 - 19.1.2021** 877 ČPP 3 155 nájem 235 Playstation členství	**BÚ 12/20 (Česká Spořitelna) a BÚ (mBank) 1.11.2020 - 19.1.2021** 33 530 sázky (Sazka, Tipsport, SYNOT tip)	**BÚ 12/20 ([redacted])** 37 060 [redacted] 3 567 6 480 [redacted] 562,50 [redacted] 1 556 [redacted] 6 674 [redacted] 8 918 [redacted] 2 271 [redacted] 9 725 3 491 [redacted] 7 806 [redacted] **BÚ ([redacted]) 1.11.2020 - 19.1.2021**

							2 266 [redacted] 4 891 [redacted] 7 777 [redacted]
7	[redacted]	22.01.2021	[redacted]	13 000	**BÚ 8/20 9/20 a 10/20** 2 279 T-mobile 447 předplatné Youtube	**BÚ 8/20 9/20 a 10/20** 20 705,71 sázky a gambling (SYNOT Tip, loterie Korunka, Chance, Genesis Global, Lottovate Limi, betor.cz)	**BÚ 8/20 9/20 a 10/20** 7 081 [redacted] 9 634 [redacted] 21 567 [redacted] ([redacted]) 2 410 [redacted]
8	[redacted]	22.12.2020	[redacted]	7000	**BÚ 08/20, 9/20 a 10/20** 2 674 O2 Family 13 980 hypotéka, elektřina, voda za [redacted]		**BÚ 08/20, 9/20 a 10/20** 3 750 - [redacted] (poplatky za prodloužení) 10 185 [redacted]
9	[redacted]	22.02.2021	[redacted]	12 000	**BÚ 07/20, 08/20 a 09/20** 11 480 plyn 2 156 Starnet 690 internet 900 penzijní fond 7 890 elektřina 3090 voda 1 413 pojištění CP 2 652 Vita pojištění 857,49 inkaso	**BÚ 07/20, 08/20 a 09/20** 62 517 sázky (Tipsport, Chance, Sazka)	**BÚ 7/20, 8/20 a 9/20** 22 500 [redacted] 10 297,92 [redacted] 66 159 [redacted] 71 700 [redacted] 13 926 [redacted] 12 000 [redacted] 4 985,96 [redacted] 7 695 [redacted] [redacted] (poplatky za prodloužení) 82 000 [redacted] 1 800 [redacted] úvěr [redacted] 29 910 [redacted]
10	[redacted]	21.12.2020	[redacted]	10 000	**BÚ 07/20, 08/20 a 10/20** 490,28 Spotify 29 000 bydlení 14 300 RA Realitní Net 5 531 Vodafone		**BÚ 07/20, 08/20 a 10/20** 38 879,38 [redacted] 2 úvěry
11	[redacted]	22.01.2021	[redacted]	4 300	**BÚ 11/20** 167,15 Spotify 771,52 PC hry 1 209 nájem		**BÚ 11/20** 752 [redacted] ([redacted]) 4 589 [redacted] 5 520 [redacted] 5 750 [redacted]
12	[redacted]	23.02.2021	[redacted]	4 600	**BÚ 11/20, 12/20 a 01/21** 1 384,10 T-mobile 2 165 Česká podnikatelská pojišťovna		**BÚ 11/20, 12/20 a 01/21** 68 762,99 [redacted] 19 596

					7 832,95 inkaso		2 658 [redacted] 4 887 [redacted] 6 339,25 [redacted] 6 181 [redacted] 12 812 [redacted] 3 554,16 [redacted] 19 109 [redacted]
13	[redacted]	15.01.2021	[redacted]	8000	**BÚ 11/20** 9563 SIPO 673,13 Go Mobil 2000 PIONEER 295 úrazová pojistka 1797 UNIQA živ.poj. 2000 spoření 500 investiční fond		**BÚ 11/20** 4 636,46 [redacted] (hypoteční úvěr) 2 908 [redacted] 4 170 (prodloužení) 8 600,51 [redacted] (kreditní karta) 1 238 [redacted] 2 623 [redacted] 2 854 [redacted] 3 450 [redacted] 4 600 [redacted] (prodloužení) 6 037 [redacted]
14	[redacted]	12.02.2021	[redacted]	4 000		**BÚ 10/20, 11/20 a 12/20** 51 071 sázky (Tipsport, Sazka, Chance)	**BÚ 11/20** 8 372 [redacted] 1 860 [redacted]
15	[redacted]	22.12.2020	[redacted]	12000	**BÚ 9. 7. - 7. 8. 2020 a 9. 10.- 6. 11. 2020** 16 255 nájem 160 ČEZ 100 penzijní pojištění 748 O2		**BÚ 9. 7. - 7. 8. 2020 a 9. 10.- 6. 11. 2020** 6 018 [redacted] 11 894 [redacted] 4 177,12 [redacted] 2 708 [redacted] 2 166 [redacted] 954 [redacted] 1 953 [redacted] 1 051 [redacted] 16 103 [redacted] 7 313 [redacted] 2 836 [redacted] 1 189,92 [redacted] 3 680
16	[redacted]	9.12.2020	[redacted]	5000	**BÚ 09/20** 1 550 dobití mob.telefonu 1 120 PlaystationNet		**BÚ 09/20** 1 504 [redacted]

					179 Google YouTube 159 HBO		5 191 [redacted] 14 980 [redacted] 1 112 [redacted] 1 140 205 [redacted]
	[redacted]	18.2.2021	[redacted]	21000	**BÚ 12/20 a 1/21** 600 spoření ČSOB 360 TV+internet 541,53 PC hry 1 200 Sazkamobil 1 090 Český bezdrát - wifi		**BÚ 12/20 a 1/21** 44 033 [redacted] 40 020 [redacted] 3 320 [redacted] (prodloužení) 23 732 [redacted] 27 271,60 [redacted] 14 100 [redacted] 24 150 [redacted] 36 500 22 860 [redacted] 4 600
17	[redacted]	12.3.2021	[redacted]	5000	**BÚ 11/20, 12/20 a 01/21** 12 600 nájem 990 internet 405 TV 135 rozhlas 3 720 pojištění ČPP 3 008 E.ON 4770 T-Mobilepaušál 2005 MicrosoftXbox 449 Microsoft Store	**BÚ 11/20, 12/20 a 01/21** 145 150 sázky (Tipsport)	**BÚ 11/20, 12/20 a 01/21** 5 650 [redacted] 46 715 [redacted] 23 619 [redacted] 41 822
	[redacted]	16.11.2020	[redacted]	8000	**BÚ 10/2020** 3x300 dobití O2-karty		
	[redacted]	12.11.2020	[redacted]	5 000	**BÚ 10/2020** 199 Netflix		**BÚ 10/2020** 1000 [redacted] 1000
18	[redacted]	27.01.2021	[redacted]	8 000	**BÚ 09/20 - 11/20** 9/2020 - 1200, 10/2020 - 600, 11/2020 - 600 T-mobile		**BÚ 09/20** 1 079 [redacted] 1 019 300 [redacted] **BÚ 10/20** 1 079 [redacted] 1 019 350 [redacted] **BÚ 11/20** 1 079 [redacted] 300

19	[redacted]	3.12.2020	[redacted]	8 000	**BÚ 10/20** 1049 Kooperativa 1003,65 UPC 500 TP ČSOB spoření (2x) 161 bankovní poplatky celkem		**BÚ 10/20** 1317 [redacted] 1180 [redacted] [redacted] 134 [redacted]
20	[redacted]	20.1.2021	[redacted]	4 000	Nelze zjistit výdaje viz odst. 136.		
21	[redacted]	21.1.2021	[redacted]	4 000	Nelze zjistit výdaje viz odst. 136.		
22	[redacted]	11.2.2021	[redacted]	20 000	Nelze zjistit výdaje viz odst. 136.		

131. Správní orgán na kontrolním vzorku zjistil, že v 17 případech (viz Tabulka 2, označené bílou barvou) z 22 úvěrových případů byla výše výdajů deklarovaná spotřebitelem a použitá při automatickém posouzení úvěruschopnosti (sloupec *Měsíční výdaje podle kreditního skóre*) nižší než výše výdajů a závazků spotřebitele z předložených výpisů z bankovního účtu. **Ovšem jak je doloženo shora, účastník řízení tento případný rozpor nikterak nezjišťoval a obecně** (tedy bez ohledu na dílčí informace uvedené v poznámkách CRM) **se řídil výdaji deklarovanými spotřebitelem.**

132. K celkem 17 shora uvedeným případům správní orgán uvádí následující skutečnosti, které nebyly účastníkem řízení při posouzení úvěruschopnosti řádně zohledněny:

- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 8 000 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíc září 2020 vyplývají pravidelné výdaje na pojištění a telefon v celkové výši 2 021 Kč a výdaje na sázky v celkové výši 38 800 Kč. Současně spotřebitel splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 47 784 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 30 000 Kč od poskytovatelů [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitelky ve výši 5 000 Kč. Z předloženého výpisu z účtu za období 21.10.2020 až 18.12.2020 nevyplývají žádné pravidelné výdaje, avšak vyplývají z něj výdaje na sázky v celkové výši 52 389 Kč.
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 11 000 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíc prosinec 2020 a za 5.1.2021 vyplývají pravidelné výdaje na pojištění, nájem, energie a telefon v celkové výši 10 490 Kč a výdaje na sázky v celkové výši 6 756 Kč. Současně spotřebitel splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 1 289 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 12 200 Kč od poskytovatelů [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 10 000 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíce červenec, srpen a říjen 2020 vyplývají pravidelné výdaje na bydlení, Spotify a telefon v celkové výši 49 321,28 Kč. Současně spotřebitel splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 16 611 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 46 000 Kč od poskytovatelů [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení

při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitelky ve výši 12 000 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíce červenec, srpen a září 2020 vyplývají pravidelné výdaje na energie, internet, televizi, penzijní fond, pojištění a inkaso v celkové výši 31 128,49 Kč a výdaje na sázky v celkové výši 62 517 Kč. Současně spotřebitelka splácela úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 322 973,88 Kč a čerpala úvěry v celkové výši 263 000 Kč od poskytovatelů [redacted] a [redacted].

- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 8 000 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíc listopad 2020 vyplývají pravidelné výdaje na SIPO, pojištění, spoření a investiční fond v celkové výši 16 828,13 Kč. Současně spotřebitel splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 41 116,97 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 5 000 Kč od poskytovatelů [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 4 000 Kč. Z předloženého výpisu z účtu za měsíce říjen, listopad a prosinec 2020 nevyplývají žádné pravidelné výdaje, avšak vyplývají z něj výdaje na sázky v celkové výši 51 071 Kč. Současně spotřebitel splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 10 232 Kč.
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 5 000 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíce listopad, prosinec a leden 2020 vyplývají pravidelné výdaje na nájem, energie, internet, televizi, telefon, pojištění a hry v celkové výši 28 082 Kč a výdaje na sázky v celkové výši 145 150 Kč. Současně spotřebitel splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 117 806 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 30 000 Kč od poskytovatele [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 20 000 Kč, avšak z předložených výpisů z účtu za období 1.11.2020 až 19.1.2021 vyplývají měsíční výdaje na pojištění, energie, nájem a členství Playstation v celkové výši 8 278 Kč a výdaje na sázky v celkové výši 33 530 Kč. Spotřebitel však současně splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 103 044,50 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 138 033 Kč od poskytovatelů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitelky ve výši 7 000 Kč, avšak z předložených výpisů z účtu za období 23.11.2020 až 31.12.2020 vyplývají měsíční výdaje na pojištění, televizi a cloud v celkové výši 1 150 Kč. Spotřebitelka však současně splácela úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 42 816,45 Kč a čerpala úvěry v celkové výši 35 100 Kč od poskytovatelů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 34 000 Kč, avšak z předložených výpisů z účtu za období 22.11.2020 až 20.12.2020 vyplývají měsíční výdaje na telefon a energie v celkové výši 2 149 Kč. Spotřebitel však současně splácel úvěry u jiných poskytovatelů

spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 71 548,83 Kč.

- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 13 000 Kč, avšak z předložených výpisů z účtu za měsíce září, říjen a listopad 2020 vyplývají měsíční výdaje na telefon a předplatné YouTube v celkové výši 2 726 Kč a výdaje na sázky v celkové výši 20 705,71 Kč. Spotřebitel však současně splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 40 692 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 9 642 Kč od poskytovatelů [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 4 300 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíc listopad 2020 vyplývají měsíční výdaje na nájem, PC hry a Spotify v celkové výši 2 147,67 Kč. Spotřebitel však současně splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 16 611 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 9 500 Kč od poskytovatele [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 4 600 Kč, avšak z předložených výpisů z účtu za měsíce listopad a prosinec 2020 a leden 2021 vyplývají měsíční výdaje na telefon, pojištění a inkaso v celkové výši 11 282,05 Kč. Spotřebitel však současně splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 143 899,40 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 42 750 Kč od poskytovatelů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitelky ve výši 7 000 Kč, avšak z předložených výpisů z účtu za měsíce srpen, září a říjen 2020 vyplývají měsíční výdaje na telefon ve výši 2 674 Kč, navíc dle těchto výpisů spotřebitelka hradila hypotéku a energie za paní [redacted], v celkové výši 13 980 Kč. Spotřebitelka současně splácela úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 13 935 Kč.
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 12 000 Kč, avšak z předložených výpisů z účtu za období 9.7. – 7.8.2020 a 9.10. - 6.11.2020 vyplývají měsíční výdaje na nájem, telefon, energie a pojištění v celkové výši 17 263 Kč. Spotřebitel však současně splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 62 043,04 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 33 936 Kč od poskytovatelů [redacted], [redacted] a [redacted].
- smlouva č. [redacted] ([redacted]) – účastník řízení při automatickém posouzení úvěruschopnosti započítal výdaje spotřebitele ve výši 5 000 Kč, avšak z předloženého výpisu z účtu za měsíc září 2020 vyplývají měsíční výdaje na nájem, telefon, energie a pojištění v celkové výši 3 008 Kč. Spotřebitel však současně splácel úvěry u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a to v celkové výši 24 132 Kč a čerpal úvěry v celkové výši 23 592 Kč od poskytovatelů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted].

133. Správní orgán konstatuje, že ve všech 22 úvěrových případech **výdaje klientů** vyplývající z předložených výpisů z bankovního účtu a/nebo registru NRKI/BRKI **nebyly účastníkem řízení zohledněny v rámci výdajů vstupujících do posouzení úvěruschopnosti,** neboť účastník řízení vychází z údajů deklarovaných spotřebitelem,

v důsledku čehož **u 17** spotřebitelů **nebyly řádně zjištěny výdaje**, viz bod č. 130 až 132, 9 z nich dokonce mělo disponibilní příjem záporný z důvodu nepřiměřených hazardních aktivit a velkého množství jiných úvěrových (bankovních a zejména nebankovních) závazků, viz Tabulka 2 a Tabulka 3. **Ve 2** případech, viz Tabulka 2 (označené světle šedou barvou, spotřebitelé 18 a 19), **byly spotřebitelem deklarované výdaje vyšší než výdaje zjistitelné z předložených podkladů**. **U** zbývajících **3 spotřebitelů nebylo možné jejich výdaje zjistit**, neboť účastník řízení nedisponoval dostatečnými doklady, viz bod č. 136 a Tabulka 2 (označené tmavě šedou barvou, spotřebitelé 20 až 22). Všechny tyto skutečnosti dokládají, že účastník řízení skutečnou výši výdajů z jemu dostupných dokladů nezjišťuje a vychází z pouhé deklarace spotřebitele. Tato zjištění dokládá též Tabulka 3 (sloupce označené zelenou barvou).

c) Disponibilní příjmy

134. Správní orgán na základě informací o příjmech a výdajích spotřebitelů z kontrolního vzorku provedl šetření skutečných disponibilních příjmů a učinil následující zjištění.

Tabulka 3[100]

	Identifikace žadatele	Výše spotřebitelského úvěru/Výše spotřebitelského úvěru spolu s poplatkem za poskytnutí	Deklarované příjmy - automat Pa	Průměrný příjem z poznámek v CRM (zjištěný kontrolovanou osobou) Pko	Průměr doložených příjmů (zjištěný kontrolujícími) Pk	Deklarované výdaje - automat Va=Vko	Výdaje zjištěné kontrolujícími Vk	Disponibilní příjem - automat DPa=Pa-Va	Disponibilní příjem zjištěný kontrolovanou osobou Dpko=Pko-Vko	Disponibilní příjem zjištěný kontrolujícími DPk=Pk-Vk
1		4 000 / 4 840	21 000	19 088	19 088	11 000	18 580	10 000	8 088	508
2		7 500 / 9 075	37 000	30 404	31 642	20 000	72 426	17 000	10 404	-40 784
3		6 000 / 7 260	16 049	16 040	16 040	4 000	nelze zjistit	12 049	12 040	nelze zjistit
4		20 000 / 24 200	65 000	74 090	74 090	34 000	73 698	31 000	40 090	392
		8 000 / 8 000	54 000	52 486	62 928	21 000	122 189	33 000	31 486	-59 261
5		10 000 / 12 100	25 000	31 023	31 023	5 000	26 195	20 000	26 023	4 829
6		3 800 / 4 412	12 372	13 609	12 372	4 600	51 760	7 772	9 009	-39 388
7		5 000/ 6 050	20 000	24 445	24 051	4 000	20 434	16 000	20 445	3 616
8		14 300 / 17 303	30 000	927,23 EUR	25 060[101]	8 000	57 945	22 000	?	-32 885
9		7 800 / 9 056	19 350	15 926	15 926	7 000	10 196	12 350	8 926	5 730
10		20 000 / 24 200	54 000	88 627	nelze zjistit	13 000	23 192	41 000	75 627	nelze zjistit
11		20 000 / 24 200	43 000	39 797	41 152	12 000	39 653	31 000	27 797	1 499
		8 000 / 8 000	38 000	1568,27 EUR	41 481[102]	8 000	900	30 000	?	40 581
		6 000 / 6 000	17 000	17 456	17 456	5 000	2 199	12 000	12 456	15 257
12		13 600 / 16 456	29 000	27 689	27 689	8 000	88 605	21 000	19 689	-60 916
13		15 000 / 18 150	35 000	20 249	20 249	10 000	29 400	25 000	10 249	-9 151
14		16 000 / 18 576	42 000	42 899	62 402	12 000	138 873	30 000	30 899	-76 471
15		13 000 / 15 730	25 000	28 389	29 341	5 000	27 140	20 000	23 389	2 201
		8 000 / 8 000	50 000	45 850	45 850	20 000	42 033	30 000	25 850	3 817
16		5 000 / 6 050	25 000	22 648	22 648	8 000	5 845	17 000	14 648	16 803
		8 000 / 8 000	38 000	37 395	39 214	10 000	85 406	28 000	27 395	-46 192
17		20 000 / 24 200	35 000	24 415	20 466	4 000	nelze zjistit	31 000	20 415	nelze zjistit
18		6 300 / 7 523	17 400	12 877	13 103	4 300	18 759	13 100	8 577	-5 656

[100] Viz str. 34 Protokolu o kontrole.
[101] Příjem v EUR přepočítán podle průměrného kurzu v září 2020 a říjnu 2020 - viz https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/prumerne_rok.html?rok=2020.
[102] Příjem v EUR přepočítaný podle průměrného kurzu v červenci, srpnu a září 2020 - viz https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/prumerne_rok.html?rok=2020.

19	[redacted]	2 000 / 2 420	16 000	10 000	10 000	8 000	2 875	8 000	2 000	7 125
20		14 300 / 17 303	27 000	37 440	32 685	5 000	97 013	22 000	32 440	-64 328
21		7 500 / 9 075	22 000	21 367	17 208	7 000	43 966	15 000	14 367	-26 758
22		20 000 / 24 200	55 000	328 078	94 806	20 000	nelze zjistit	35 000	308 078	nelze zjistit

135. Správní orgán na základě podkladů dostupných účastníku řízení zjistil, že v 9 případech z celkem 22 případů, tj. cca v 32 % případů, měli žadatelé v okamžiku jejich žádosti záporný disponibilní příjem.

136. V dalších 4 případech, účastník řízení nezajistil dostatečné doklady ke zjištění příjmů či výdajů a disponibilní příjem tak nelze zjistit:

- [redacted], [redacted]: předložený výpis z účtu je k nově založenému bankovnímu účtu a je na něm vidět pouze 1 položka;
- [redacted], [redacted]: z předložených výpisů z bankovního účtu nelze určit, zda a které transakce souvisí s podnikatelskou činností, přičemž jediný identifikovatelný příjem je z Úřadu práce;
- [redacted], [redacted]: ve výpisu z bankovního účtu nebyly zjištěny žádné opakované výdaje kromě častých odchozích úhrad v řádech stovek Kč na neidentifikované účty;
- [redacted], [redacted]: ve výpisu z bankovního účtu jsou v souhrnu měsíčně statisícové příchozí i odchozí platby mezi žadatelovými účty, nelze přesně zjistit výdaje a závazky (kromě výdajů na hypotéku a platby za pojištění), ačkoli některé odchozí platby na jiné účty jsou popsány jako splátka úvěru a splátka kreditní karty.

137. Správní orgán konstatuje, že je z Tabulky 3 zřejmé, že účastník řízení **ani v jednom z případů řádně nestanovil disponibilní příjem spotřebitele porovnáním skutečné výše příjmů a výdajů spotřebitele.**

138. Účastník řízení uvedl[103]: „*z vnútorného predpisu upravujúceho Credit scoring dohliadaného subjektu vyplýva, že maximálna možná výška úveru je disponibilný príjem (vyrátaný vzorcom príjmy mínus výdaje) násobený percentom poskytnutia úveru, pričom toto percento je aj pri maximálnej hodnote credit scoringu najviac 80%, z čoho vyplýva, že spotrebiteľský úver mohol byť vždy poskytnutý maximálne do výšky 80% uznaného disponibilného príjmu.*“ Správní orgán k tomuto sdělení uvádí, že spotřebitelé museli kromě celkové částky úvěru uhradit účastníku řízení též poplatek za uzavření úvěru, jednalo-li se o opakovaný úvěr. Platí přitom, že tento poplatek dosahoval 21 % z celkové výše úvěru, byl-li poskytnut na dobu 30 dnů. Z 27 případů ze vzorku se 22 případů týká opakovaného úvěru, přičemž u většiny těchto opakovaných úvěrů byla splatnost sjednána na dobu 30 dnů s výjimkou 3 případů (spotřebitelé [redacted], [redacted] a [redacted]). V případech, kdy je dána nižší doba splatnosti než na 30 dní, byl sice **poplatek účtován v částce nižší než 21 % z celkové výše úvěru** (16,2 % u 21 dnů, 11,8 % u 14 dnů a 6,6 % u 7 dnů), nicméně to nevylučovalo, že dojde k prodloužení doby splatnosti, za které se rovněž **hradil poplatek ve stejné výši**. K tomu došlo i ve 2 ze 3 případů s kratší dobou splatnosti v prověřovaném vzorku (spotřebitelé [redacted] a [redacted]). **Při prodloužení doby splatnosti úvěru tak docházelo ke zdvojnásobení nákladů spotřebitelů na jejich splacení.**

[103] Vyjádření účastníka řízení uvedené v e-mailové komunikaci ze dnů 14. 7. 2021 a 15. 7. 2021, viz soubor: *22_2021_075692_CNB_650_RE_FRIENDLY_CASH_SE_-_Vyzva_k_predlozeni_doplnujicich_informaci.msg* vedený ČNB pod č. j. 2021/075692/CNB/650 ve složce Korespondence.

139. U 4 úvěrových případů z celkem 22 viz Tabulka 3 a bod č. 136 správní orgán zjistil, že účastník řízení ani nemohl vyhodnotit příjmovou či výdajovou stránku klienta, neboť (podrobněji výše) nebyly doloženy adekvátní doklady prokazující výdaje klienta.

140. Vzhledem k tomu, že u žádného z 22 úvěrů nebyly účastníkem řízení prokazatelně zjištěny a zohledněny výdaje spotřebitelů, neboť vycházel vždy pouze z deklarace spotřebitele o svých výdajích v žádosti o registraci, má správní orgán za to, že **účastník řízení řádně neposoudil úvěruschopnost žádného spotřebitele z kontrolovaného vzorku, ve kterém měl povinnost provést posouzení úvěruschopnosti, tedy v případě všech 22 spotřebitelských úvěrů.**[104]

Reakce účastníka řízení

141. Ve Vyjádření účastník řízení uvádí své hlavní závěry č. 6 až 8 učiněné na straně 12-13 Vyjádření, vztahující se k vlastnímu posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Závěry účastníka řízení č. 1 až 5 správní orgán začlenil do části Ad (I) tohoto Rozhodnutí (viz bod č. 78 tohoto Rozhodnutí). Na své závěry účastník řízení následně odkazuje:

> *6. Kvalitatívne požiadavky na informácie získané od spotrebiteľa, na základe ktorých má byť posúdená úveruschopnosť v podobe nevyhnutnosti, spoľahlivosti, dostatočnosti a primeranosti sú v prípade spotrebiteľských úverov poskytovaných účastníkom konania splnené získaním tvrdení spotrebiteľa o jeho príjmoch a výdavkoch podložených dôkazmi spotrebiteľa, pričom účastník konania nemá povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.*
>
> *7. Pri spotrebiteľskom úvere, ktorý má byť splatený len jednou splátkou neexistuje povinnosť v rámci posudzovania úveruschopnosti porovnávať príjmy a výdaje spotrebiteľa.*
>
> *8. Pri spotrebiteľskom úvere, ktorý má byť splatený len jednou splátkou neexistuje povinnosť v rámci posudzovania úveruschopnosti overovať udržateľnosť príjmov spotrebiteľa.“*

142. Účastník řízení poukazuje ve svém Vyjádření k části ii) Oznámení – posuzování úvěruschopnosti spotřebitele na to, že správní orgán odvozuje porušení povinnosti řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele z absence řádného zjištění a porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a že v této souvislosti je tak rozhodující výhradně posouzení zákonnosti (tj. i vhodnosti/dostatečnosti) a) zjišťování a ověřování příjmů, b) zjišťování a ověřování výdajů, a c) porovnávání příjmů a výdajů tak, jak je to reálně vykonávané účastníkem řízení.

143. Účastník řízení má dále za to, že ze zavedených a udržovaných pravidel a postupů vyplývá, že ověření příjmů a výdajů fakticky musí realizovat pouze v souladu se zákonem a interpretací z Rozsudku Soudního dvora z 18. prosince 2014 ve věci C-449/13 (viz bod č. 90 tohoto Rozhodnutí), tj. *„článok 8 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že jednak nebráni, aby bolo ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnené len na základe ním predložených informácií za predpokladu, že sú tieto informácie dostatočné a že k obyčajným vyhláseniam spotrebiteľa sú pripojené dôkazy, a jednak neukladá veriteľovi povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.“*, přičemž odkazuje na závěry účastníka řízení č. 1, 5, 6 a 8. které dle něj

[104] Na první úvěry spotřebitele se nevztahuje zákonná povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele, neboť jsou poskytovány zcela zdarma. V kontrolním vzorku šlo o 5 prověřovaných případů.

prokazují nesprávnost, neudržitelnost a absenci právního základu u všech níže uvedených závěrů správního orgánu

a) Správní orgán dle účastníka řízení opomenul v Oznámení (bod č. 77)[105] určit normu, která měla být v souvislosti s nepřevedením peněžních prostředků z EUR na Kč porušena. Účastník řízení tvrdí, že k porušení žádné normy nedošlo.

b) Účastník řízení poukazuje na skutečnost, že rozdíl výšky deklarovaného a dokladovaného příjmu svědčí o nedostatečném ověřování příjmů deklarovaných spotřebitelem pouze v případě, pokud tento rozdíl způsobuje rozdílný výsledek posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Správní orgán dle účastníka řízení v této souvislosti žádné podpůrné tvrzení neuvedl a přidržel v Oznámení (bod č. 75 a 78)[106] výhradně přísné formalistické formulace bez zákonné opory. Účastník řízení má za to, že právě diskreční povaha zavedených a udržovaných pravidel a postupů zabezpečuje vyšší míru naplnění regulačních cílů (především v podobě ochrany spotřebitele).

c) Účastník řízení dále upozorňuje správní orgán k bodu č. 91 Oznámení, že předluženost bez dalšího nezpůsobuje „neúvěruschopnost" spotřebitele, a to ani ze zákonných důvodů a ani logických úvah.

d) Účastník řízení odkazem na závěr č. 8 poukazuje rovněž na irelevantnost a absenci jakéhokoliv právního základu veškerých tvrzení a argumentů správního orgánu vázajících se na povinnost zkoumat udržitelnost příjmů spotřebitele. Účastník řízení připomíná, že u spotřebitelského úvěru, který má být splacený jen jednou splátkou neexistuje povinnost ověřovat udržitelnost příjmů spotřebitele. Nad rámec těchto irelevantních argumentů pak zbývá pouze tvrzení správního orgánu, že „*hoci aj účastník konania vyžaduje od spotrebiteľov predloženie nevyhnutných, spoľahlivých, dostatočných a primeraných dôkazov a hoci pracovník účastníka konania porovnáva údaje vyplývajúce z týchto dôkazov a výšku vyplývajúcich príjmov uvádza v systéme CRM v poznámkach, správny orgán toto nepovažuje za posúdenie úveruschopnosti*." Účastník řízení připomíná znovu princip „*substance over form"* a odkazuje na závěr č. 6. Z těchto důvodů považuje účastník řízení závěry správního orgánu za nedůvodné a nesprávné, bez opory v příslušných právních předpisech.

144. Účastník řízení dále zejména znovu (viz bod č. 74 tohoto Rozhodnutí) namítá, že automatické posuzování úvěruschopnosti spotřebitele nepředstavuje celý proces posuzování úvěruschopnosti. Správní orgán dle účastníka řízení v této souvislosti výslovně opomíná zásadu „*substance over form*", dle které je nutné posuzovat materiální obsah zavedených a udržovaných pravidel a postupů, tj. jaké činnosti skutečně účastník řízení vykonává. V této souvislosti poukazuje na ověřování příjmů administrativním pracovníkem účastníka řízení*, ktorý tak na základe dôkazov v zmysle Rozsudku Súdneho dvora z 18. decembra 2014 vo veci C-449/13 overuje pravdivosť spotrebiteľových tvrdení*. Pokud nastane situace, že se tvrzení spotřebitele se odlišuje od předložených důkazů v míře způsobilé vyvolat odlišný závěr posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, pak pracovník účastníka řízení má možnost ve smyslu zavedených a udržovaných postupů a pravidel do takového posouzení zasáhnout. Účastník řízení poukazuje na to, že automatické posuzování úvěruschopnosti sice probíhá jen na základě údajů

[105] *„Ve 2 případech nedošlo k přepočtu doloženého příjmu v eurech na příjem v českých korunách, přestože do automatického posouzení úvěruschopnosti vstupovala částka v českých korunách."*
[106] *„Ve 14 případech (v Tabulce 1 označené zeleně) se lišila výše příjmů zjištěná z dokladů účastníkem řízení a výše příjmů zjištěná z dokladů správním orgánem, což svědčí o nedostatečném ověřování příjmů deklarovaných spotřebitelem."*

deklarovaných spotřebitelem, ale vedle něj zahrnuje i manuální porovnání se spolehlivými, dostatečnými a přiměřenými důkazy předloženými spotřebitelem. V této souvislosti účastník řízení odkazuje na závěr č. 6.

145. Účastník řízení připomíná, že je jeho zájmem poskytovat spotřebitelské úvěry výhradně spotřebitelům, kteří budou plnit své závazky řádně a včas, a *ktorí v prípade ak sa dostanú do situácie, kedy potrebujú na dočasné a krátkodobé preklenutie aktuálneho a krátkodobého finančného nedostatku, môžu využiť tento produkt krátkodobého malého spotrebiteľského úveru za jednorazový poplatok.* Pokud pak takový spotřebitel závazek řádně neplní *a dostane sa do významného omeškania, ktoré si vyžaduje až právne vymáhanie*, účastník řízení mu již žádné další prostředky neposkytne.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

Vyhodnocení námitek

146. Správní orgán se vzhledem k opakované argumentaci účastníka řízení a jeho odkazům na své závěry na straně 12-13 Vyjádření se již nebude podrobně k závěrům č. 1 až 5 vyjadřovat a místo toho odkazuje na svou argumentaci učiněnou v části Ad (I) tohoto Rozhodnutí. Zde se správní orgán vyjádří k hlavním závěrům č. 6 až 8 a k dalším argumentům Vyjádření vztahujícím se k části ii) Oznámení – posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.

147. K závěru č. 6 účastníka řízení: *„Kvalitatívne požiadavky na informácie získané od spotrebiteľa, na základe ktorých má byť posúdená úveruschopnosť v podobe nevyhnutnosti, spoľahlivosti, dostatočnosti a primeranosti sú v prípade spotrebiteľských úverov poskytovaných účastníkom konania splnené získaním tvrdení spotrebiteľa o jeho príjmoch a výdavkoch podložených dôkazmi spotrebiteľa, pričom účastník konania nemá povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.“* Účastník řízení v argumentaci znovu poukazuje na Rozsudek Soudního dvora EU z 18. prosince 2014 ve věci C-449/13, dle kterého *„článok 8 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že jednak nebráni, aby bolo ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnené len na základe ním predložených informácií za predpokladu, že sú tieto informácie dostatočné a že k obyčajným vyhláseniam spotrebiteľa sú pripojené dôkazy, a jednak neukladá veriteľovi povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.“*.

148. Správní orgán se závěry účastníka řízení ohledně ověřování příjmů a výdajů nemůže souhlasit. Dle ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru musí být posuzování úvěruschopnosti prováděno na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a že není možné po poskytovateli požadovat, aby ověřoval systematicky *pravost* dokladů poskytnutých spotřebitelem, účastník řízení však nemůže považovat posouzení úvěruschopnosti za splněné pouhým získáním prohlášení spotřebitele o svých příjmech a výdajích. Od spotřebitele by měl získat takové informace, které lze ověřit, a to buď z podkladů předložených spotřebitelem či jinak získaných dokladů nebo z dostupných informací. Správní orgán připomíná znovu taktéž Rozsudek Soudního dvora EU z 18. prosince 2014 ve věci C-449/13: ***„Avšak pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady“***.[107] V případě účastníka řízení se jedná právě o tuto situaci, účastník řízení vychází z ničím nepodložených prohlášení spotřebitele, a to přestože účastník řízení většinou důkazy a informacemi (leč ne ve všech případech dostatečnými a řádnými) disponuje.

[107] Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. prosince 2014 C-449/13.

149. Správní orgán poukazuje dále na rozhodnutí Nejvyššího soudu 33 Cdo 2178/2018: *Spokojil-li se věřitel před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, (…) jen s objektivně nedoloženým prohlášením spotřebitele o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech a s nahlédnutím do registru dlužníků, je smlouva z důvodu porušení povinnosti věřitele posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, neplatná*.[108] Soudní praxe tak již za účinnosti zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, opakovaně dovodila, že poskytovatel nesmí při posouzení úvěruschopnosti spoléhat pouze na údaje poskytnuté spotřebitelem. Ačkoli zákon č. 145/2010 Sb. neobsahoval povinnost pro poskytovatele prověřovat pravdivost tvrzení spotřebitele týkající se jeho majetkových poměrů, soudy ji dovodily právě s odkazem na povinnost jednat s odbornou péčí (srov. NSS 1 As 30/2015). Stejný závěr se prosadí i v režimu platného zákona. „*Věřitel **nedostojí povinnosti postupovat s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení** dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. Dostatečnými informacemi dokladující úvěruschopnost spotřebitele nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka. Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou např. státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích.“*[109]

150. K závěru č. 7 účastníka řízení: *„Pri spotrebiteľskom úvere, ktorý má byť splatený len jednou splátkou neexistuje povinnosť v rámci posudzovania úveruschopnosti porovnávať príjmy a výdaje spotrebiteľa.“*, správní orgán sděluje, že povinnost posuzovat úvěruschopnost před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru vyplývá z ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru tuto povinnost poskytovatele konkretizuje, a to na povinnost zjišťovat **zejména** schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Pokud namítá účastník řízení formulace pravidelné splátky, pak správní orgán poukazuje na slovo „zejména“, jež napovídá, že posuzování schopnosti spotřebitele splácet pravidelné splátky patří mezi prvek typický a demonstrativní pro posuzování úvěruschopnosti, a tudíž jiné prvky či podmínky by měly být obdobné již uvedeným. V této souvislosti správní orgán konstatuje, že zákon požaduje posuzování schopnosti spotřebitele splatit poskytnutý spotřebitelský úvěr vždy, viz odst. 1 ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, přičemž odst. 2 tohoto ustanovení pak nad to klade důraz na to, aby poskytovatelé spotřebitelských úvěrů v případě, že je úvěr poskytnut na splátky, zohledňovali nejen aktuální stav, tedy zda je spotřebitel schopen splatit konkrétní požadovanou částku v nejbližší lhůtě určené ve smlouvě, ale i to zda je schopen uvedenou částku splatit i v budoucnu. Pokud jde o úvěry, které jsou tedy spláceny v pravidelných splátkách, měl by u nich poskytovatel spotřebitelských úvěrů navíc zohledňovat i další skutečnosti, které mohou nastat v budoucnu, jako je např. pracovní smlouva na dobu určitou, úvěry s odloženou dobou splatnosti, odchod do důchodu atd., uvedené ale nic nemění na tom, že před poskytnutím

[108] Viz Nejvyšší soud, 33 Cdo 2178/2018, [PR 21/2018 s. 757].
[109] Viz Nejvyšší soud, 33 Cdo 2178/2018, [PR 21/2018 s. 757].

každého spotřebitelského úvěru, musí poskytovatel vědět, zda je spotřebitel schopen uvedený úvěr splatit bez toho, aby uvedl sebe a osoby blízké do dluhové pasti. Bez zohlednění všech podložených informací o spotřebiteli a jeho rodinné situaci, tedy i o příjmech, výdajích či závazcích nemůže účastník řízení požadavek stanovený v ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru splnit. S tím pak bezprostředně souvisí i povinnost stanovená v ustanovení § 15 odst. 2 tohoto zákona, a to nastavit si vnitřní pravidla a postupy pro posuzování spotřebitele.

151. Pokud účastník řízení poukazuje na to, že vzhledem k typu produktu, který nabízí spotřebitelům, tedy jednosplátkové úvěry, **se na něj povinnost posuzovat úvěruschopnost způsobem porovnávajícím příjmy a výdaje nevztahuje, pak je nepochybné, že neplnil zákonné povinnosti.** To že se na něj povinnost vztahuje, vyplývá konec konců i ze skutečnosti, že účastník řízení využíval **deklarovaný** disponibilní příjem (vypočtený jako rozdíl mezi deklarovanými příjmy a deklarovanými výdaji) ke stanovení maximální možné výše úvěru.[110]

152. K závěru č. 8 účastníka řízení: *„Pri spotrebiteľskom úvere, ktorý má byť splatený len jednou splátkou neexistuje povinnosť v rámci posudzovania úveruschopnosti overovať udržateľnosť príjmov spotrebiteľa.“* správní orgán opětovně sděluje, že posuzování úvěruschopnosti v sobě nutně dle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru zahrnuje porovnání příjmů a výdajů spotřebitele, a u příjmů spotřebitele je zapotřebí ověřit, zda je lze považovat za dostatečně udržitelné minimálně do doby splátky/splacení – tedy nehledě na to, že se jedná o jednosplátkový úvěr.

153. Správní orgán nad to konstatuje, že pokud by zákonodárce chtěl jednosplátkovým úvěrům poskytnout zvláštní režim, mohl je zařadit pod některou z výjimek v ustanovení § 4, § 5 nebo § 6 zákona o spotřebitelském úvěru. V daném případě platí, že pravidla by měla být nastavena přiměřeně pro konkrétního poskytovatele spotřebitelského úvěru, pokud tedy účastník poskytuje jednosplátkové úvěry, ale zároveň běžně umožňuje jejich prodlužování, pak by měl mít nastavena pravidla, jak pro zjištění udržitelnosti příjmů, tak i přiměřená pravidla pro prověření aktuální situace konkrétního spotřebitele.

154. Zákon o spotřebitelském úvěru při posuzování úvěruschopnosti v § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru reflektuje zásadu proporcionality - přiměřenosti, přičemž poskytovatel je dle tohoto ustanovení zákona povinen posoudit úvěruschopnost mj. „*na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele“*. Citované ustanovení zákona tak požaduje, aby úvěruschopnost byla posouzena mj. na základě informací od spotřebitele, které jsou mj. přiměřené. Tyto **informace** musí být též **spolehlivé,** tedy **ověřené, čili hodnověrně doložené (např. potvrzením od zaměstnavatele, výpisem z účtu apod.)**.

155. Požadavek na řádné ověření informací poskytnutých spotřebitelem, které vstupují do porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů, je tedy třeba dovozovat zejména, nikoli však výlučně, z ustanovení § 75, § 84 a § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Tento požadavek je rovněž dovozován v české i evropské judikatuře[111], a to u všech typů úvěrů, na které dopadá Směrnice č. 2008/48/ES ze dne

[110] Srov. Body č.36 až 53 tohoto Rozhodnutí.

[111] Viz Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.7.2018, sp. zn. 33 Cdo 2178/2018, kde Nejvyšší soud mimo jiné *uvádí „(…) věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech.“* Nebo v protokolu uvedené Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1.4.2015, sp. zn. 1 As 30/2015, kde Nejvyšší správní soud judikoval k povinnosti posoudit úvěruschopnost s odbornou péčí tak, že „*věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními”*. Z evropské judikatury lze odkázat na Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18. prosince 2014 ve věci C-449/13 CA Consumer Finance SA v. Ingrid Bakkaus a další.

23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „směrnice č. 2008/48/ES“). Je třeba zdůraznit, že citovaný zákon, směrnice a ani žádná jiná právní norma pak nestanovují žádné zvláštní výjimky pro jednosplátkové úvěry, úvěry malého rozsahu, ani obdobné typy úvěrových produktů.

156. Konkrétní způsob a míra tohoto ověření je pak již na poskytovateli, který je však povinen jednat v souladu s požadavkem odborné péče ve smyslu § 75 zákona o spotřebitelském úvěru a zvolit k tomu vhodný postup.[112]

157. K vyjádření účastníka řízení, že automatické posuzování úvěruschopnosti nepředstavuje celý proces posouzení úvěruschopnosti, že správní orgán zapomíná na princip „*substance over form*“, a že proces posuzování úvěruschopnosti zahrnuje i manuální ověření automatického posouzení ze strany administrativního pracovníka s důkazy předloženými spotřebitelem, správní orgán sděluje, že neposuzoval selektivně jednotlivé úkony, ale posuzoval celý souhrn činností, které účastník řízení v souvislosti s posouzením úvěruschopnosti spotřebitele činil. Aby však postupy a pravidla zajišťovaly posouzení úvěruschopnosti s odbornou péčí, musí být nastaveny tak, že účastník řízení řádně zjistí objektivní a kompletní obraz o finanční situaci daného spotřebitele (více viz bod č. 101, část Ad (I) Stanovisko správního orgánu). Nelze tedy uzavřít, že je úvěruschopnost v souhrnu posuzována řádně, pokud jsou některé z úkonů prováděných v souvislosti s posuzováním úvěruschopnosti spotřebitele prováděny nedostatečně.

158. Správní orgán zvažoval i argument účastníka, že poskytuje úvěry jen do výše 80 % disponibilního příjmu, což ale v kontextu, kdy je výpočet disponibilního příjmu založen výhradně na deklaraci spotřebitele, nelze považovat za relevantní.

159. Skutečnost, že účastník řízení nad rámec automatického výpočtu částečně ověřuje příjmy spotřebitele a zapisuje je do poznámek v CRM, kam zapisuje i dílčí zjištěné informace o výdajích a závazcích spotřebitele, nemá na konečné vyhodnocení úvěruschopnosti vliv, neboť automatický výpočet disponibilního příjmu pracuje výhradně s deklaracemi spotřebitele. Údaje v poznámkách v CRM nejsou dle dostupných informací nijak využívány a posuzování úvěruschopnosti ze strany účastníka řízení je tak čistě formálním procesem. Není bez zajímavosti, že ani v případě, že účastník řízení do poznámek zaznamená i další příjmy, které sám zjistí (např. o vklady v hotovosti), nevstupuje tato informace vždy do posouzení úvěruschopnosti.

160. Stejně tak správní orgán zohlednil veškeré další dílčí úkony účastníka řízení vč. nahlížení do registru NRKI/BRKI, scoringu spotřebitele na základě jím sdělených informací, jakož i skutečnost, že mj. na základě tohoto scoringu následně dochází k výpočtu maximální výše úvěru.

161. Účastník řízení dále tvrdí, že vyžaduje od spotřebitelů předložení nevyhnutelných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených důkazů, pracovník účastníka řízení pak porovnává údaje vyplývající z těchto důkazů, přičemž výšku z nich vyplývajících příjmů uvádí v CRM systému v poznámkách. V této souvislosti správní orgán konstatuje, že i v případě, že by informace o příjmu uvedené v poznámce v CRM byly správné, tak pokud nevstupují přímo do procesu posuzování úvěruschopnosti, je takový postup účastníka řízení pouze demonstrativní. Správní orgán opět opakuje, že nelze uzavřít, že je úvěruschopnost v souhrnu posuzována řádně, pokud jsou některé z úkonů prováděných v souvislosti s posuzováním úvěruschopnosti spotřebitele prováděny nedostatečně.

[112] Srov. důvodová zpráva k zákonu o spotřebitelském úvěru: „*Míra ověření je na zvážení jednající osoby tak, aby dostála povinnosti jednat s odbornou péčí.*“).

162. Pokud účastník řízení namítá, že žádnou normu neporušil, když nepřevedl zjištěný příjem v eurech na české koruny, třebaže do automatického posouzení úvěruschopnosti vstupoval údaj v českých korunách, pak k tomu správní orgán sděluje, že toto pouze dodatečně dokazuje, že účastník řízení vychází z deklarace spotřebitele při posuzování úvěruschopnosti, a údaje v poznámkách v CRM nejsou dle dostupných informací nijak využívány.

163. Účastník řízení namítá, že správní orgán zapomněl zhodnotit skutečnost, zda rozdíl v sumě příjmů podle automatického posouzení úvěruschopnosti a příjmů zjištěných z důkazů způsobuje rozdíl ve výsledku posouzení úvěruschopnosti. Podle účastníka řízení správní orgán postupuje formalisticky, když vyčítaný zjištěný rozdíl v příjmech nezpůsobuje rozdílný výsledek posouzení úvěruschopnosti. Správní orgán k této námitce odkazuje zejména na Tabulku 1 a 3, které přehledně shrnují závěry správního orgánu, a na zjištění správního orgánu v bodech č. 134 až 140. Z Tabulky 3 vyplývá, že rozdílný výsledek v posouzení úvěruschopnosti nastal u všech 22 případů – u 9 z nich byl jejich skutečný disponibilní příjem záporný, a tudíž zcela zjevně neměli prostředky na splácení dalšího úvěru. V dalších 4 případech nebylo možno disponibilní příjem zjistit, neboť účastník řízení nezajistil takové podklady, z nichž by jej bylo možno určit, tyto případy není tudíž také možné považovat za řádné posouzení úvěruschopnosti.[113] Dalších 7[114] spotřebitelů mělo disponibilní příjmy nižší než spotřebitelský úvěr, který jim byl účastníkem řízení poskytnut, nelze je tudíž považovat za případy řádného posouzení úvěruschopnosti. Jen 2 spotřebitelé měli dle zjištění správního orgánu **skutečné** disponibilní příjmy vyšší než spotřebitelský úvěr, který jim byl poskytnut, výše disponibilního příjmu ale správně účastníkem řízení přesto určena nebyla.[115]

164. Ve světle účastníkem řízení zmiňovaného Rozsudku Soudního dvora EU C-449/13[116] má správní orgán zato, že účastník řízení neunesl své důkazní břemeno o tom, že úvěruschopnost spotřebitele řádně posoudil, neboť je prokázáno, že do automatického výpočtu disponibilního příjmu (rozdíl mezi příjmy a výdaji), na jehož základě účastník řízení poskytuje úvěry, vždy vstupují údaje deklarované bez dalšího ověření a současně účastník řízení neprokázal, že jakkoli využívá údaje o příjmech, které ověřil z jemu dostupných dokladů a o údajích o výdajích sám uvádí, že tyto neověřuje, toliko se na ně opětovně dotazuje spotřebitele telefonicky.

165. S tvrzením účastníka řízení, že předlužení bez dalšího nezpůsobuje neúvěruschopnost, se správní orgán neztotožňuje. Z doporučení Obecného pokynu č. 4 Evropského orgánu pro bankovnictví k posouzení úvěruschopnosti vyplývá, že pro poskytnutí spotřebitelské úvěru je zapotřebí posouzení, zda bude spotřebitel schopen splnit své závazky bez toho, aby trpěl nepřiměřeným strádáním či dokonce, aby došlo k jeho předlužení. Věřitel by měl zohlednit zůstatek dalších závazků spotřebitele, prodlení na dosavadních závazcích spotřebitele, ale také daně a pojištění, které na spotřebitele dopadají.[117] *Primárním chráněným zájmem podle zákona o spotřebitelském úvěru je ochrana spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by vedlo k jeho insolvenci se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace.[118] Pojmy insolvence, úpadku a předlužení v kontextu zákona o spotřebitelském úvěru nemají význam striktně ve smyslu § 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, byť v obecné rovině lze říci, že § 3 odst. 1 zákona*

[113] Srov. Bod č. 134-140 tohoto Rozhodnutí.
[114] Spotřebitelé: [redacted].
[115] Spotřebitelé: [redacted].
[116] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 18. prosince 2014 ve věci C-449/13.
[117] Obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovnictví k posouzení úvěruschopnosti EBA/GL/2015/11 ze dne 19.08.2015.
[118] Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 426.

č. 182/2006 Sb. poměrně velmi dobře odpovídá pojmu úpadku či insolvence v obecné terminologii. Naopak pojem předlužení dle zákona o spotřebitelském úvěru se zásadně liší od významu, který má v § 3 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb.: u spotřebitelů je rozhodujícím ukazatelem jejich předlužení nikoli to, že by jejich majetek byl nižší než souhrn jejich závazků, ale spíše skutečnost, že jejich příjmy nepostačují k obsluze těchto závazků.[119] Pokud tak **zákon o spotřebitelském úvěru chrání spotřebitele před možným předlužením**, zcela jistě ho chrání **i před** dalším **zhoršováním jeho finanční situace**, když už předlužen je.[120] Předlužení spotřebitele je tak ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru překážkou pro poskytnutí spotřebitelského úvěru.

Vyhodnocení správního orgánu a právní kvalifikace

166. Správní orgán nejprve obecně uvádí, že ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví požadavek, aby poskytovatel vykonával svou činnost s odbornou péčí. Jeho jednání by tak mělo být založeno na zásadě odborné péče jakožto souhrnu profesionálních standardů (zásad *lege artis*), neboť pouze za dodržení této zásady může být určité jednání poskytovatele shledáno jako konformní s požadavky zákona. Odbornou péčí je třeba rozumět péče průměrného odborníka, který má ve svém oboru obvyklé znalosti, schopnosti a dovednosti, a který je využívá s obvyklou péčí a opatrností. V konkrétním případě tím lze zjednodušeně nazvat *ustálenou praxi na úvěrovém trhu*.[121] Pokud by však na trhu docházelo k systémovým chybám, tak jako v případě účastníka řízení, uvedené kritérium by se stalo problematickým, neboť by obsah pravidla zůstal prakticky v rukou regulovaných subjektů a pravidlo samotné by tak nemohlo plnit svou funkci. Vzhledem k tomu, že se představy o odborné péči mohou u jednotlivých subjektů lišit, velký praktický význam mají sdělení orgánů veřejné moci (např. benchmarky, úřední sdělení), která představy o odborné péči konkretizují a napomáhají předvídatelnosti rozhodnutí. Česká národní banka pro účely řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele přistoupila k vydání dohledového benchmarku č. 1/2014[122], a to s cílem seznámit dohlížené subjekty s dohledovými poznatky, konkretizovat představy regulovaných subjektů o jednání s odbornou péčí a přispět tak k jejich větší právní jistotě. Česká národní banka dále z požadavků v dohledovém benchmarku č. 1/2014 vychází a jejich naplnění vyžaduje po regulovaných subjektech. K tomu správní orgán dodává, že rozhoduje vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a může vzít v úvahu i skutečnosti, které v dohledovém benchmarku neuvedl.[123]

167. Účastník řízení má tedy v návaznosti na ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru povinnost při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzovat **zejména schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů**. Spoléhání se na pouhá tvrzení spotřebitele o příjmech a výdajích, tak neodpovídá požadavkům zákona o spotřebitelském úvěru na posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a není jednáním s odbornou péčí. **Účastník řízení je při posouzení úvěruschopnosti povinen tvrzení spotřebitele o svých příjmech a výdajích s odbornou péčí ověřit.**[124]

168. Správní orgán zdůrazňuje, že ze zjištěného skutkového stavu vyplynulo, že účastník řízení sice zaznamenával příjmy zjištěné z dokladů do poznámek, ale při vlastním

[119] Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 427.
[120] Zároveň však zákon o spotřebitelském úvěru chrání i zodpovědné poskytovatele před tím, aby jejich pohledávky byly rozřeďovány tím, že bude spotřebitel nucen hradit i další závazky, na jejichž úhradu již nemá prostředky. Viz Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 426
[121] Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 387-393.
[122] Ke dni vydání tohoto rozhodnutí k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelsky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf.
[123] Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 Afs 29/2007-115.
[124] Srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 30/2015 – 39 „*věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními*“.

(automatickém) posouzení úvěruschopnosti (výpočet disponibilního příjmu a maximální výše úvěru) je již nezohledňoval, přičemž nejsou známy žádné skutečnosti dokládající, že je zohledňoval jakkoli jinak.

169. Nadto účastník řízení sdělil, že akceptoval rozdíl mezi příjmy deklarovanými a příjmy vyplývajícími z předložených dokladů v řádu „*nižších jednotkách tisíců*“ a dále se tímto rozdílem nezabýval, a v případě, že příjmy spotřebitele z výdělečné činnosti či případně další akceptovatelné příjmy (starobní, invalidní důchod apod.) nedosahovaly výše deklarovaných příjmů, započítával do nich v rámci poznámek CRM také hotovostní vklady na účet, příchozí úhrady od společností provozujících hazardní hry či jiné obdobné příchozí platby, jež nelze považovat za udržitelné příjmy. Proto ani příjmy uváděné v CRM v poznámkách nelze považovat za výsledek řádného ověření příjmů deklarovaných spotřebitelem.

170. Ze zjištěného skutkového stavu vyplynulo, že v 19 případech z 22 úvěrových případů neodpovídala výše výdajů deklarovaná spotřebitelem a použitá při automatickém posouzení úvěruschopnosti výši výdajů a závazků spotřebitele zjištěné z dokladů dostupných účastníkovi řízení, aniž by správní orgán zjistil jakékoli skutečnosti dokládající, že by účastník řízení tento rozpor dále ověřoval. Ve 3 případech správní orgán zjistil, že účastník řízení nezískal dostatečné doklady, ze kterých by bylo možné zjistit výdaje a dluhy spotřebitele a vycházel tak pouze opět z údajů spotřebitelem deklarovaných.

171. Správní orgán tak kontrolou 22 složek klientů zjistil, že v důsledku neuplatňování řádných postupů účastník řízení ani v jednom z 22[125] případů kontrolního vzorku řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů, a tak jednal v rozporu s požadavky § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. **Ani v jednom z uvedených případů účastník řízení řádně nestanovil disponibilní příjem spotřebitele, který je dán rozdílem mezi dostatečně ověřenými příjmy a výdaji spotřebitele**. Účastník řízení proto řádně neposoudil úvěruschopnost spotřebitelů „na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů“.

172. Výše uvedenému závěru nasvědčuje i skutečnost, že během kontrolovaného období došlo u 27 smluv ze 136 (cca 29 %) všech uzavřených opakovaných smluv k prodlení spotřebitele.[126]

173. Správní orgán také vzal v potaz Informaci o změnách provedenou v registračním procesu účastníka řízení spočívající v úpravě zjišťování výdajů spotřebitele, kdy účastník řízení přistoupil k tomu, že namísto souhrnného zjišťování výše výdajů, zjišťuje ve formuláři jednotlivé druhy výdajů – rozdělené na: náklady na bydlení a s tím spojené náklady (služby a energie), finanční závazky (splátky jiných úvěrů / půjček) a náklady na domácnost (a ostatní pravidelné výdaje). Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení deklarovaná a přijatá opatření k nápravě, tato skutečnost však nic nemění na skutkových zjištěních uvedených výše, kdy účastník řízení vycházel vždy jen z deklarace spotřebitele v registračním formuláři. Detailní deklarace výdajů bez jejich řádného ověření je tak nadále pouhou deklarací. Jiné změny v procesu posuzování úvěruschopnosti účastník řízení nedoložil.

[125] Na první úvěry spotřebitele se nevztahuje zákonná povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele, neboť jsou poskytovány zcela zdarma. V kontrolním vzorku šlo o 5 prověřovaných případů

[126] Viz sloupec „Počet prodloužení“ v souboru *5_2021_036819_CNB_650-1_CNB.xlsx* ve složce Přijaté podklady: *5_2021_036819_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 1.* Přijato ČNB dne 30.4.2021 pod č.j. 2021/*036819*/CNB/650.

174. **Na základě shora uvedených zjištění má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 26.10.2020 do 14.7.2021[127] ve všech 22 prověřovaných případech[128] z kontrolního vzorku před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, neboť**

a) ve všech 22 úvěrových případech nebyly při posuzování úvěruschopnosti zohledněny příjmy spotřebitelů vyplývající z předložených dokladů, neboť účastník řízení vycházel pouze z údajů deklarovaných spotřebitelem,

b) v 19 úvěrových případech (sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č. , sml. č.) nebyly při posuzování úvěruschopnosti zohledněny výdaje spotřebitelů vyplývající z předložených výpisů z bankovního účtu a/nebo registru NRKI/BRKI, neboť účastník řízení vycházel pouze z údajů deklarovaných spotřebitelem, u zbývajících 3 úvěrových případů (sml. č. , sml. č. , sml. č.) nebyly při posuzování úvěruschopnosti zohledněny výdaje spotřebitelů, neboť účastník řízení nedisponoval dostatečnými doklady,

c) ve všech 22 úvěrových případech řádně nestanovil disponibilní příjem spotřebitele, tedy neporovnal skutečnou výši příjmů a výdajů spotřebitele,

čímž porušil ustanovení § 86 odst. 1 a 2 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

AD (III) VÝROKU - ZMĚNY V ORGANIZAČNÍ STRUKTUŘE

Právní úprava

175. Podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru zavede a udržuje postupy a pravidla, která jsou vhodná mj. z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru. Postupy a pravidla musí být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele

[127] Tj. v období od poskytnutí prvního spotřebitelského úvěru do dne, kdy účastník řízení potvrdil, že nadále v plném rozsahu uplatňuje postupy, o nichž správní orgán informoval v průběhu kontroly.

[128] 7.12.2020, 4.2.2021, 8.2.2021, 21.1.2021, 21.1.2021, 21.1.2021, 23.2.2021, 27.1.2021, 22.1.2021, 11.2.2021, 27.1.2021, 22.12.2020, 22.2.2021, 21.12.2020, 22.1.2021, 23.2.2021, 15.1.2021, 03.12.2020, 12.2.2021, 22.12.2020, 9.12.2020, 12.3.2021.

spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.

176. Podle § 15 odst. 2 písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru postupy a pravidla podle odstavce 1 zahrnují průběžnou kontrolu dodržování povinností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru plynoucích z tohoto zákona a jiných právních předpisů.

177. Podle § 15 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru postupy a pravidla podle odstavce 1 zahrnují pravidla kontroly činnosti osob, jejichž prostřednictvím nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru poskytuje spotřebitelský úvěr, zejména se zaměřením na kontrolu řádného dodržování pravidel jednání stanovených tímto zákonem, která zajišťují řádné plnění podmínek stanovených zákonem těmito osobami a řádný výkon jejich činnosti.

178. Požadavky pro nastavení pravidel a postupů pro posouzení úvěruschopnosti jsou dále rozpracovány v dohledovém benchmarku č. 3/2016[129].

179. Podle § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru se nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustí přestupku tím, že nesplní některý z požadavků na výkon činnosti podle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru.

Zjištění správního orgánu

180. Účastník řízení v průběhu kontroly na místě ve dnech 19.- 20.4.2021 uvedl[130], že před zahájením poskytování spotřebitelských úvěrů došlo ke změnám v organizační struktuře společnosti, kdy funkce asistenta ředitele byla nahrazena pozicí administrativního pracovníka – pracovníka call-centra a dále byly sloučeny činnosti útvaru bonity, reklamací a vymáhání (dále jen „sloučené útvary“), které byly řízeny členem představenstva. Tyto změny byly promítnuty do Organizačního a podpisového řádu účastníka řízení[131] a dalších souvisejících vnitřních předpisů[132] s účinností od 20.10.2020. V době konání kontroly společnost provozovala svou činnost prostřednictvím dvou osob, kdy jedna z nich zastávala pozici administrativního pracovníka, druhou osobou byl člen představenstva.

181. Administrativní pracovník byl odpovědný za správnost a kompletnost informací a dokumentace předkládané spotřebitelem, prováděl kontrolu spotřebitelem předložených informací a dokumentů, prováděl zápisy údajů zjištěných z předložených dokumentů a z telefonického rozhovoru se spotřebitelem, zajišťoval veškerou komunikaci se spotřebiteli (písemně, telefonicky, e-mailem), a to jak při žádosti o registraci, tak při následném sjednávání úvěru nebo v případě prodlení s jeho splácením a vyřizoval stížnosti a reklamace spotřebitelů.

182. Člen představenstva kontroloval činnost administrativního pracovníka, posuzoval úvěruschopnost spotřebitele, viz kapitola Ad (I) písm. d) tohoto Rozhodnutí, v rámci

[129] Ke dni vydání tohoto rozhodnutí na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf

[130] Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

[131] Doručeno ČNB pod č.j. 2021/046017/CNB/650 viz soubor: *P4_05_rev_ORGANIZACNI_A_PODPISOVY_RAD.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[132] Soubory: *P4_01_rev_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVR._SML._O_SU.pdf, P4_02_rev_PRAVIDLA_RIZENI_SE_SPOTREB._V_PRODLENI_VYMAHANI.pdf, P4_03_rev_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCHOPNOSTI_SPOTREB.pdf, P4_06_rev_PRAVIDLA_PRO_VYRIZOVANI_STIZNOSTI_A_REKLAMACI.pdf, P4_08_rev_PRAVIDLA_VNITRNI_KONTROLY_A_COMPLIANCE.pdf,* které jsou vedeny ČNB jako jednotlivé soubory pod č.j. 2021/046017/CNB/650 ve složce Přijaté podklady:. 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

posouzení úvěruschopnosti stanovoval u jednotlivých žadatelů maximální poskytnutelnou výši úvěru, schvaloval/zamítal žádosti o registraci spotřebitelů, rozhodoval o poskytnutí/neposkytnutí spotřebitelského úvěru, rozhodoval o způsobu vymáhání pohledávek z nesplácených úvěrů, činil konečné rozhodnutí o vyřízení stížností a reklamací spotřebitelů, vykonával funkci ředitele společnosti[133] a vykonával funkci pracovníka odpovědného za výkon vnitřní kontroly[134].

183. Účastník řízení při kontrole na místě dále uvedl[135], že v případě nepřítomnosti administrativního pracovníka vykonával jeho činnost člen představenstva. Na dotaz správního orgánu[136], jak účastník řízení postupoval v případě nepřítomnosti člena představenstva, účastník řízení sdělil, že taková situace za dobu poskytování spotřebitelských úvěrů nenastala.

184. Z popisu činností jednotlivých zaměstnanců společnosti a vyjádření společnosti k jejich zastupitelnosti vyplynulo, že účastník řízení nenaplnil požadavek na zajištění řádného a plynulého poskytování spotřebitelského úvěru, který je základním obecným požadavkem na výkon činnosti podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Nedostatky spočívaly zejména v nesplnění požadavku na **zastupitelnost, nezávislost a neslučitelnost některých funkcí**, zejména posuzování úvěruschopnosti, schvalování spotřebitelského úvěru a kontroly těchto činností z hlediska dodržování pravidel jednání a plnění dalších zákonných povinností, jejichž společný výkon vytváří systémový střet zájmů. Tato činnost byla v případě účastníka řízení vykonávána de facto pouze jednou osobou (členem představenstva) s administrativní podporou zaměstnance (administrativního pracovníka) bez odpovídajících kompetencí. Docházelo tak k **neplnění obecného požadavku na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,** který byl nutnou podmínkou pro vykonávání činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru.[137]

185. V důsledku nezajištění řádné zastupitelnosti, nezávislosti a neslučitelnosti účastník řízení neplnil požadavky ve smyslu §15 odst. 2 a) zákona o spotřebitelském úvěru, ve spojení s požadavky § 15 odst. 2 písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru na zavedení a uplatňování postupů, jež zajistí „*průběžnou kontrolu dodržování povinností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru plynoucích z tohoto zákona a jiných právních předpisů*“ a požadavky ve smyslu § 15 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru na zavedení a uplatňování pravidel „*kontroly činnosti osob, jejichž prostřednictvím nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru poskytuje spotřebitelský úvěr, zejména se zaměřením na kontrolu řádného dodržování pravidel jednání stanovených tímto zákonem, která zajišťují řádné plnění podmínek stanovených tímto zákonem těmito osobami a řádný výkon jejich činnosti*.“ Jak vyplývá z Dohledového benchmarku č. 3/2016 *Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru,* poskytovatel spotřebitelského úvěru je povinen určit pracovníky, organizační útvary či orgány

[133] Bod 3.1. Organizačního a podpisového řádu v aktuálním znění.
[134] Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubory *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* a zvukové soubory ve složce Kontroly na místě.
[135] Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubory *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* a zvukové soubory ve složce Kontroly na místě.
[136] Zvukové záznamy a Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 19. a 20.4.2021, č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubory *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* a zvukové soubory ve složce Kontroly na místě.
[137] Blíže viz Dohledový benchmark č. 3/2016 *Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru („Nebankovní poskytovatel zajistí zastupitelnost pracovníků, tak aby bylo zajištěno řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru (§ 15 odst. 1 zákona), zejména aby nedošlo k porušení povinností vůči spotřebiteli [např. v důsledku přerušení jednání o smlouvě se spotřebitelem (srov. např. § 111 zákona), nesplnění informační povinnosti, povinností v rámci reklamačního řízení apod.“).*

odpovídající mj. za kontrolu dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů a vnitřních předpisů, a to tak, aby měli „*přiměřenou míru nezávislosti na organizačních útvarech, osobách a orgánech, které jsou předmětem kontroly*“, což účastník řízení vzhledem k výše uvedenému uspořádání společnosti se dvěma zaměstnanci nezajistil.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

186. Výše uvedená zjištění účastník řízení ve Vyjádření popřel, resp. uvedl, že správní orgán učinil své závěry pouze ze skutečnosti, že účastník řízení měl v průběhu kontroly jen jednoho zaměstnance: administrativního pracovníka / pracovníka call-centra, a zbylé úkoly vykonával člen představenstva. Tuto skutečnost účastník řízení nerozporuje, ale upozorňuje na skutečnost, „*že zákon ani iný právny predpis neustanovuje minimálny počet osôb (pracovníkov), ktorí by sa mali bezprostredne podieľať na celom procese súvisiacom s poskytovaním spotrebiteľských úverov. Rovnako tak ani podmienkou pre udelenie licencie na poskytovanie spotrebiteľských úverov nie je preukazovanie zamestnávanie minimálneho počtu zamestnancov*.“.

187. Účastník řízení dále poukazuje na zásadu proporcionality zákona o spotřebitelském úvěru a nemožnost generalizovat požadavky kladené na všechny poskytovatele spotřebitelského úvěru, tedy, že požadavky kladené na nebankovní poskytovatele musí být individualizovány v závislosti na objemu činnosti, které nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru vykonává. Dle účastníka větší poskytovatelé spotřebitelského úvěru budou mít i větší množství zaměstnanců, mezi něž bude pracovní náplň rozdělena, ale v jeho případě, kdy poskytuje menší množství úvěrů, je zvládne vykonávat sám člen představenstva s administrativní podporou pracovníka call-centra.

188. Účastník řízení dále popírá, že by nebyl schopen zajistit řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru, přestože má pouze jednoho zaměstnance, protože byl spotřebitelům k dispozici každý pracovní den v čase od 8:00 hod. minimálně do 8:00 hod. Dále poukazuje na to, že během celého období poskytování spotřebitelských úvěrů mu nebyla adresována ani jedna stížnost na průtahy, což považuje za důkaz, že zabezpečuje řádný a plynulý výkon činnosti. Účastník řízení dále upozorňuje na to, že zákon nestanovuje požadavek na nepřetržitou 24 hodinovou činnost pracovníků nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a že větší množství zaměstnanců by pro něj bylo nehospodárné, ekonomicky nevýhodné a nerentabilní. Protože ale sleduje nárůst objemu poskytovaných úvěrů, plánuje účastník řízení zaměstnat další osoby, což dle účastníka řízení svědčí o tom, že má zájem na řádném a plynulém poskytování spotřebitelských úvěrů, přestože to pro něj bude zvýšením výdajů. Dále dává na vědomí, že jeho zaměstnanec - administrativní pracovník splňuje požadavky na pracovníka dle zákona o spotřebitelském úvěru.

189. Účastník řízení dále porovnává nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů s obchodníky s cennými papíry nebo s poskytovateli platebních služeb, a poukazuje na základní rozdíl, že u obchodníka s cennými papíry nebo poskytovatele platebních služeb vzniká klientovi právní nárok na poskytnutí služeb, kdežto v případě nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, je uvážení o tom, zda bude úvěr poskytnut, ponecháno ryze na poskytovateli spotřebitelského úvěru. Účastník řízení na tomto staví argument, že není zapotřebí, aby zaměstnanci poskytovatele spotřebitelského úvěru byli neustále spotřebiteli dostupní.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

190. Účastník řízení ve svém Vyjádření nepopírá skutkové okolnosti tvrzené správním orgánem. Argumentace účastníka řízení tak nijak nezpochybňuje výše uvedený skutkový stav, jak jej správní orgán zjistil, tedy, že činnost je v případě účastníka řízení

vykonávána de facto pouze jednou osobou (členem představenstva) s administrativní podporou zaměstnance (administrativního pracovníka/ pracovníka call-centra), namítá ale nesprávnou interpretaci zákona, neexistenci zákonné opory pro tvrzení správního orgánu a nedostatečné aplikování zásady proporcionality.

191. Zásadní námitkou účastníka řízení je, že požadavky na poskytovatele vychází ze zásady proporcionality, přičemž pro některé poskytovatele je přiměřené („proporcionální“) mít menší počet pracovníků nežli pro jiné poskytovatele spotřebitelských úvěrů a, že zákon ani jiný právní předpis nestanovuje minimální počet osob (pracovníků), kteří by se měli bezprostředně podílet na procesu poskytování spotřebitelských úvěrů. K tomu správní orgán sděluje, že skutečně není žádná norma výslovně stanovující minimální požadavky na personální zabezpečení nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, neboť by správní orgán omezoval v individuálním posouzení poskytovatelů spotřebitelského úvěrů a omezoval správní uvážení a princip proporcionality, protože složitější a komplexnější obchodní modely budou nepochybně vyžadovat větší personální zabezpečení.

192. Ze zákona o spotřebitelském úvěru však nutně vyplývá **požadavek na organizační uspořádání a na řádné administrativní postupy, které zajistí neslučitelnosti funkcí a zamezí vzniku možného konfliktu zájmů**. V návaznosti na ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ustanovení § 15 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru stanovuje požadavek na řádné administrativní a účetní postupy. Takové, jak vyplývá z ustanovení § 15 odst. 2 písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru, které stanovuje požadavek na průběžnou kontrolu dodržování povinností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru plynoucích z tohoto zákona a jiných právních předpisů, promítnutých do vnitřních předpisů, a z ustanovení § 15 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru, které stanovuje povinnost ustanovit osoby odpovědné za výkon dohledu nad kvalitou činnosti osob, jejichž prostřednictvím se poskytuje spotřebitelský úvěr, **které zajistí řádnou kontrolu činnosti osob**, jejich prostřednictvím se poskytují spotřebitelské úvěry, a také **dodržování právních a vnitřních předpisů**. **Neslučitelný je** vždy **výkon vnitřních kontrolních funkcí s výkonem činnosti v organizačních útvarech, které jsou kontrolovány**, zejména s výkonem činnosti pracovníků. Vnitřní kontrolní funkcí se rozumí funkce člena dozorčího orgánu, funkce průběžné kontroly dodržování povinnosti plynoucích ze zákona a jiných právních předpisů (compliance) a dále funkce vnitřního auditu a řízení rizik, pokud byly zřízeny. Z toho nutně vyplývá, že kontrolující pracovníci, organizační útvary a orgány musí mít zajištěnou přiměřenou míru nezávislosti na organizačních útvarech, osobách a orgánech, které jsou předmětem kontroly. Vzhledem k tomu, že u účastníka řízení **funkce kontrolující osoby a osoby kontrolované splývá v osobě člena představenstva** je zřejmé, že **tento požadavek na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru splněn nebyl,** a účastník řízení tak porušil ustanovení § 15 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru.

193. Dle věty druhé ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že postupy a pravidla pro poskytování spotřebitelského úvěru musí být *„přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností“*. Jak uvádí komentář k zákonu o spotřebitelském úvěru *„Zatímco „menší“ nebankovní poskytovatel může například efektivně poskytovat spotřebitelské úvěry v relativně malém počtu pracovníků, u „většího“ nebankovního poskytovatele by již personální vybavení mělo být větší. Zatímco u menšího poskytovatele může mít například vyřizování stížností na starost byť jen jediný pracovník supervizovaný svým nadřízeným, u většího poskytovatele bude třeba vyčlenit na vyřizování stížností více osob.*

Rozsah, povaha a složitost činnosti může mít rovněž významný vliv na rozsah a komplexnost vnitřních předpisů, věcné vybavení atd.“[138]

194. Ze zákona tudíž vyplývá určitý „*minimální standard*“, kterému jsou poskytovatelé povinni dostát, přičemž pro některé poskytovatele je přiměřené („*proporcionální*“) mít počet zaměstnanců nad úrovní tohoto *„minimální standardu“.* Nelze však dovozovat, že by se někteří nebankovní poskytovatelé mohli – s ohledem na rozsah, povahu a složitost vykonávaných činností – některých svých zákonných povinností zcela nebo i částečně zprostit.

195. Správní orgán si pak nemůže nevšimnout, že účastník řízení se věnuje fyzické přítomnosti pracovníků na pracovišti a jejich nepřetržité dostupnosti spotřebiteli, nikoliv oddělenosti výkonu činnosti a její kontroly. Správní orgán sděluje, že nepřetržitou dostupnost zaměstnanců účastníka řízení vůči spotřebitelům právní předpisy nevyžadují, neboť to samotné nesvědčí nic o řádném a plynulém poskytování spotřebitelských úvěrů a argumentaci účastníka řízení a komparaci s činností obchodníka s cennými papíry, nepovažuje správní orgán za relevantní. Správní orgán poukazuje ale na to, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru má povinnost zajistit zastupitelnost pracovníků, tak aby bylo zajištěno řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru a naplněny tak požadavky dle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Přestože zákon neklade požadavky na nepřetržitou 24 hodinovou dostupnost účastníka řízení pro spotřebitele, a argumentace účastníka řízení je v tomto ohledu zcela nadbytečná, účastník řízení musí počítat s případy nemoci nebo pracovního volna svých zaměstnanců a zajistit jejich zastoupení, tak aby nedošlo k porušení povinností vůči spotřebiteli. Požadavek na neslučitelnost funkcí výkonu činnosti a její kontroly zůstává přitom přirozeně zachován.

196. K argumentaci účastníka řízení, že administrativní pracovník splňuje požadavky zákona na pracovníka ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, přestože to jeho činnost nevyžadovala, správní orgán sděluje, že činnosti vykonávané pracovníkem call-centra popsané v bodech č. 36 až 41 Rozhodnutí „Posouzení úvěruschopnosti pracovníkem call-centra“ nelze považovat za pouhé administrativní činnosti a taktéž musí splňovat požadavky zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení sdělil[139], že *„Administrativní pracovník - operátor call centra provádí zejména následující činnosti - je odpovědný za kontrolu bonity spotřebitelů, čím se myslí posouzení schopnosti klientů splácet spotřebitelský úvěr“*, totéž vyplývá i z podrobnějšího popisu činnosti uvedeného v Protokolu o průběhu kontroly na místě provedené ve dnech 19. a 20.4.2021. Nadto, vnitřní předpis upravující pravidla a postupy účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti „PRAVIDLÁ PRO POSOUZENÍ ÚVĚRU SCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE“ popisuje z převážné části právě ty činnosti, které vykonává administrativní pracovník. Ověření schopnosti spotřebitelů splácet spotřebitelský úvěr provádí administrativní pracovník, když telefonuje s žadateli a dotazuje se jich na výši jejich příjmů a další údaje již sdělené v žádosti o úvěr. Administrativní pracovník však vykonává i další činnosti, kdy zejména ověřuje příjmy a výdaje z dostupných dokladů, což je činnost, která již výrazně přesahuje činnosti administrativní podpory (např. sběr dat) pro následné posouzení úvěruschopnosti. Zjištění a ověření příjmů a výdajů je samotnou podstatou posouzení úvěruschopnosti. O této činnosti administrativního pracovníka jsou činěny písemné záznamy v CRM, zatímco o činnosti jediného dalšího pracovníka podílejícího se na posuzování úvěruschopnosti, člena představenstva, takřka žádné záznamy nejsou, resp. jedná se o záznamy v podstatně menším rozsahu. Z uvedených skutečností tak vyplývá, že administrativní pracovník se na posuzování

[138] Viz Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. s. 127.

[139] Protokol o průběhu kontroly na místě provedené ve dnech 19. a 20. 4. 2021., č.j. 2021/046912/CNB/650. Viz soubor *7_2021_046912_CNB_650-1_Protokol_o_prubehu_kontroly_na_miste_dne_19._a_20.4.2021..pdf* ve složce Kontroly na místě.

úvěruschopnosti z velké části rozhodně podílí. Z výše uvedeného je navíc zřejmé, že člen představenstva a administrativní pracovník sdílejí kompetence při posuzování úvěruschopnosti.

197. Pokud účastník řízení tvrdí, že je pro něj zaměstnávání více zaměstnanců ekonomicky nerentabilní a nevýhodné, pak mu správní orgán sděluje, že účelem zákona o spotřebitelském úvěru je primárně ochrana spotřebitele, nikoliv rentability a ziskovosti podnikání účastníka řízení. Pokud účastník řízení není schopen vykonávat svou činnost v souladu s požadavky zákona o spotřebitelském úvěru, tedy zajistit **požadavek na organizační uspořádání, které zajistí neslučitelnosti funkcí a zamezí vzniku možného konfliktu zájmů**, a zároveň zajistit svou rentabilitu, pak mu může správní orgán jen doporučit změnu oboru podnikání, neboť na „*minimálním standartu*" a dodržování zákonných požadavků a plnění povinností vyplývajících ze zákona o spotřebitelském úvěru je třeba bezvýhradně trvat.

198. Správní orgán uzavírá, že z popisu činností jednotlivých zaměstnanců společnosti a vyjádření společnosti k jejich zastupitelnosti vyplývá, že účastník řízení nenaplňuje požadavek na zajištění řádného poskytování spotřebitelského úvěru, který je základním obecným požadavkem na výkon činnosti podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Nedostatky spočívají zejména v nesplnění požadavku na **zastupitelnost, nezávislost a neslučitelnost některých funkcí**, zejména posuzování úvěruschopnosti, schvalování spotřebitelského úvěru a kontroly těchto činností z hlediska dodržování pravidel jednání a plnění dalších zákonných povinností, jejichž společný výkon vytváří systémový střet zájmů. Tato činnost byla v případě účastníka řízení vykonávána de facto pouze jednou osobou (členem představenstva) s administrativní podporou zaměstnance (administrativního pracovníka). Dochází tak k **neplnění obecného požadavku na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,** který je nutnou podmínkou pro udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru dle § 10 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru a který musí být naplněn po celou dobu výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru.[140]

199. V důsledku nezajištění řádné zastupitelnosti, nezávislosti a neslučitelnosti funkcí účastník řízení neplní požadavky ve smyslu § 15 odst. 2 písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru na zavedení a uplatňování postupů, jež zajistí „*průběžnou kontrolu dodržování povinností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru plynoucích z tohoto zákona a jiných právních předpisů*" a požadavky ve smyslu § 15 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru na zavedení a uplatňování pravidel „*kontroly činnosti osob, jejichž prostřednictvím nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru poskytuje spotřebitelský úvěr, zejména se zaměřením na kontrolu řádného dodržování pravidel jednání stanovených tímto zákonem, která zajišťují řádné plnění podmínek stanovených tímto zákonem těmito osobami a řádný výkon jejich činnosti*." Správní orgán nato doplňuje, že na uvedené povinnosti upozornil navíc i ve svém Dohledovém benchmarku č. 3/2016 *Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru*, kde výslovně uvedl, že poskytovatel spotřebitelského úvěru je povinen určit pracovníky, organizační útvary či orgány odpovídající mj. za kontrolu dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů a vnitřních předpisů, a to tak, aby měli „*přiměřenou míru nezávislosti na organizačních útvarech, osobách a orgánech,*

[140] Blíže viz Dohledový benchmark č. 3/2016 *Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru („Nebankovní poskytovatel zajistí zastupitelnost pracovníků, tak aby bylo zajištěno řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru (§ 15 odst. 1 zákona), zejména aby nedošlo k porušení povinností vůči spotřebiteli [např. v důsledku přerušení jednání o smlouvě se spotřebitelem (srov. např. § 111 zákona), nesplnění informační povinnosti, povinností v rámci reklamačního řízení apod.").*

které jsou předmětem kontroly“, což účastník řízení vzhledem k výše uvedenému uspořádání společnosti nezajistil.

(v) Správní orgán má na základě zjištěných skutečností za prokázané, že účastník řízení ke dni 20.10.2020 neudržoval, ani nezavedl pravidla a postupy, které by umožnily řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru, neboť jeho organizační uspořádání znemožňovalo řádné provedení

- **průběžné kontroly dodržování zákonných povinností a**
- **kontroly činností osob, jejichž prostřednictvím poskytuje spotřebitelské úvěry,**

čímž porušil povinnost stanovenou v ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. a) ve spojení s písm. f) a l) zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

AD (IV) VÝROKU - ZMĚNY V POSTUPECH A PRAVIDLECH PRO POSKYTOVÁNÍ SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU

Právní úprava

200. Podle § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru oznámí bez zbytečného odkladu České národní bance změnu údajů o splnění podmínek stanovených tímto zákonem pro činnost.

201. K těmto podmínkám dle § 10 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru patří i splnění požadavků na výkon činnosti podle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru.

202. Podle § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru se nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustí přestupku tím, že neoznámí bez zbytečného odkladu České národní bance změnu některého z údajů podle § 59 odst. 1, nebo k oznámení změny svých údajů přiloží doklady s nepravdivými, zavádějícími nebo neúplnými údaji.

Zjištění správního orgánu

203. Správní orgán zjistil, že účastník řízení od udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru[141] změnil nejen svou organizační strukturu způsobem popsaným v předchozí kapitole (dle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru), ale zároveň došlo i ke změnám v postupech a pravidlech, které účastník řízení uplatňoval při poskytování spotřebitelských úvěrů, zejména pak při posuzování úvěruschopnosti (dle § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru), při vyřizování stížností a reklamací spotřebitelů (dle § 15 odst. 2 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru), při jednání se spotřebiteli v prodlení (dle § 15 odst. 2 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru) a při kontrolní činnosti (dle § 15 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru), a to nikoli pouze jako důsledek výše popsané změny v organizační struktuře. Účastník řízení tyto změny promítl do svých vnitřních předpisů[142] PRAVIDLÁ PRO POSOUZENÍ ÚVĚRU SCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE,

[141] 13.8.2019

[142] Aktuální verze těchto předpisů byla ČNB doručena pod č. j. 2021/046017/CNB/650, viz *soubory 10_2021_046017_CNB_650-26_P4_2_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCHOPNOSTI_SPOTR._122020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-12_P4_5_ORGANIZACNI_A_PODPISOVY_RAD_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020,*

PRAVIDLA VNITŘNÍ KONTROLY A COMPLIANCE, ORGANIZAČNÍ A PODPISOVÝ ŘÁD s účinností od 20.10.2020, resp. 21.12.2020, ještě před započetím poskytování spotřebitelských úvěrů, a to bez toho, aby uvedené změny oznámil České národní bance.

Reakce účastníka řízení v průběhu přestupkového řízení

204. Účastník řízení ve svém Vyjádření na str. 24-26 k části iv) Oznámení uvádí, že se s předmětným názorem správního orgánu neztotožňuje, přičemž podle účastníka řízení došlo k nesprávnému výkladu a nesprávnému právnímu posouzení předmětných právních norem ze strany správního orgánu. Účastník řízení **nepopírá**, **že došlo ke změně vnitřních předpisů**, tvrdí však, že tato změna není způsobilá přivodit právní následky správním orgánem uváděné. Uvádí, že za použití gramatického výkladu dospějeme k závěru, že předmětné ustanovení se vztahuje jen na ty změny, jejichž provedení bude mít vliv na plnění podmínek, které stanovuje zákon pro činnost nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů. Účastník řízení poukazuje na to, že splnil podmínky stanovené pro udělení licence ČNB, v opačném případě by mu udělená nebyla. Dle názoru účastníka řízení jím provedené změny ve vnitřních předpisech a postupech se nedotýkaly splnění podmínek stanovených zákonem. „*Jednalo sa výlučne o zmeny pri interných predpisoch, ktoré nemali vplyv na zmenu poskytovania spotrebiteľských úverov, a čo naviac jednalo sa predovšetkým o formálne zmeny za účelom úpravy systematiky nastavenia vnútorných predpisov, čo správny orgán v Oznámení absolútne opomenul. Ako je uvedené vyššie, podľa nášho právneho názoru, použitím gramatického výkladu je možné dospieť výlučne k záveru, že v danom prípade nebolo potrebné nahlasovať zmenu týchto predpisov ČNB, nakoľko sa nejedná o zmenu údajov o splnení podmienok stanovených zákonom pre činnosť nebankového poskytovateľa spotrebiteľských úverov. Pokiaľ by mal správny orgán záujem odvolávať sa na teleologický výklad daného ustanovenia, máme za to, že ten nie je v danom prípade aplikovateľný, nakoľko zákonodarca taxatívnym výpočtom ustanovil, zmena ktorých podlieha nahlasovaniu ČNB. Správny orgán nepoukázal na žiadny záväzný akt ustanovujúci opak.“* Dle účastníka řízení tak nebylo nutné nahlásit dané změny ČNB, protože se jednalo o pouhou změnu metodologie postupů, a zákon nepožaduje oznamování veškerých učiněných změn, a tvrdí, že pokud by se nejednalo o pouhou změnu v metodologii, tak by změny nahlásil. „*Takisto vo vzťahu k ďalším zmenám, pri ktorých zákon ustanovuje ich nahlásenie ČNB uvádzame, že ani jedna z nich nebola vykonaná, čo v podstate konštatuje aj správny orgán, kedy na žiadnu inú zmenu nepoukázal.“*

205. Na základe výše uvedených skutečností zastává účastník řízení názor, že správní orgán nesprávně vyhodnotil změny, které účastník řízení vykonal, přičemž tyto nesprávně posoudil contra legem, když dospěl k závěru, že se jedná o změny související se splněním podmínek pro udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle zákona o spotřebitelském úvěru. Taková změna dle názoru účastníka řízení však vykonaná nebyla.

Stanovisko správního orgánu včetně právní kvalifikace

206. Správní orgán k vyjádření účastníka k části iv) Oznámení sděluje následující. Účastník řízení provedení změn ve vnitřních předpisech nepopírá, považuje je ale za pouhou změnu metodologie, kterou není zapotřebí správnímu orgánu oznamovat. S tvrzením, že se jedná o pouhou změnu metodologie, však nemůže správní orgán souhlasit, neboť

10_2021_046017_CNB_650-15_P4_8_PRAVIDLA_VNITRNI_KONTROLY_A_COMPLIANCE_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2. Předtím účastník řízení postupoval v souladu s vnitřními předpisy účinnými od 20.10.2020 viz soubor: *10_2021_046017_CNB_65010_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.*

účastník řízení provedl rozsáhlé změny ve **třech** svých vnitřních předpisech (PRAVIDLÁ PRO POSOUZENÍ ÚVĚRU SCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE, PRAVIDLA VNITŘNÍ KONTROLY A COMPLIANCE, ORGANIZAČNÍ A PODPISOVÝ ŘÁD)[143] od udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěr, tj. od 13.8.2019. Správní orgán bral v potaz provedené změny ve všech vnitřních předpisech[144] účastníka řízení, protože ale správní orgán změny v ostatních předpisech účastníka řízení nevyhodnotil jako zasahující do požadavků na výkon činnosti dle § 10 odst. 1 písm. g) ve spojení s § 15 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť se jednalo o drobné změny formálního charakteru, dále se jimi nezabýval. Revidované znění tří předmětných vnitřních předpisů[145] účastník řízení předložil až v rámci kontroly na místě.

207. Revidovaná znění vnitřních předpisů upravujících pravidla a postupy účastníka řízení při poskytování spotřebitelských úvěrů byly účastníkem řízení předloženy až na výzvu správního orgánu v rámci kontroly na místě a z jejich obsahu je zřejmé, že oproti předpisům předloženým a upravovaným účastníkem řízení v průběhu licenčního řízení byly **změny takového rozsahu, že měly zásadní vliv na požadavky na výkon činnosti stanovené zákonem**. Podle § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru má přitom povinnost oznámit bez zbytečného odkladu České národní bance změnu údajů o splnění podmínek stanovených tímto zákonem pro činnost, k nimž patří dle § 10 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru patří i splnění požadavků na výkon činnosti podle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru, tj. i změny v postupech a pravidlech, které účastník řízení uplatňoval při poskytování spotřebitelských úvěrů**.** Z vnitřního předpisu „PRAVIDLÁ PRO POSOUZENÍ ÚVĚRU SCHOPNOSTI SPOTŘEBITELE“ účinného od 20.10.2020,[146] resp. od 21.12.2020,[147] byly např. oproti stejnojmennému předpisu předloženého účastníkem řízení v rámci licenčního řízení vypuštěny celé odstavce týkající se pravidel a postupů účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti. Správní

[143] Aktuální verze těchto předpisů byla ČNB doručena pod č. j. 2021/046017/CNB/650, viz *soubory 10_2021_046017_CNB_650-26_P4_2_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCHOPNOSTI_SPOTR._122020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-12_P4_5_ORGANIZACNI_A_PODPISOVY_RAD_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-15_P4_8_PRAVIDLA_VNITRNI_KONTROLY_A_COMPLIANCE_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020,* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2. Předtím účastník řízení postupoval v souladu s vnitřními předpisy účinnými od 20.10.2020 viz soubor: *10_2021_046017_CNB_65010_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.*

[144] Aktuální verze těchto předpisů byla ČNB doručena pod č. j. 2021/046017/CNB/650 Viz soubory 10_2021_046017_CNB_650-25*_P4_1_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVRENI_SMLOUVY_102020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-9_P4_2_PRAVIDLA_RIZENI_SE_SPOTREB.V_PRODLENI_VYMAHANI_102020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-26_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-11_P4_4_P4_4_CREDIT_SCORING_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-12_P4_5_ORGANIZACNI_A_PODPISOVY_RAD_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-13_P4_6_PRAVIDLA_PRO_VYRIZOVANI_STIZNOSTI_A_REKLAMACI_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-14_P4_7_PRAVIDLA_VNITRNI_A_VNEJSI_KOMUNIKACE_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-15_P4_8_PRAVIDLA_VNITRNI_KONTROLY_A_COMPLIANCE_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020,* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.
Předtím účastník řízení postupoval v souladu s vnitřními předpisy účinnými od 20.10.2020 viz soubory: *10_2021_046017_CNB_650-8_P4_1_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVRENI_SMLOUVY_102020,pdf a 10_2021_046017_CNB_650-10_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.*

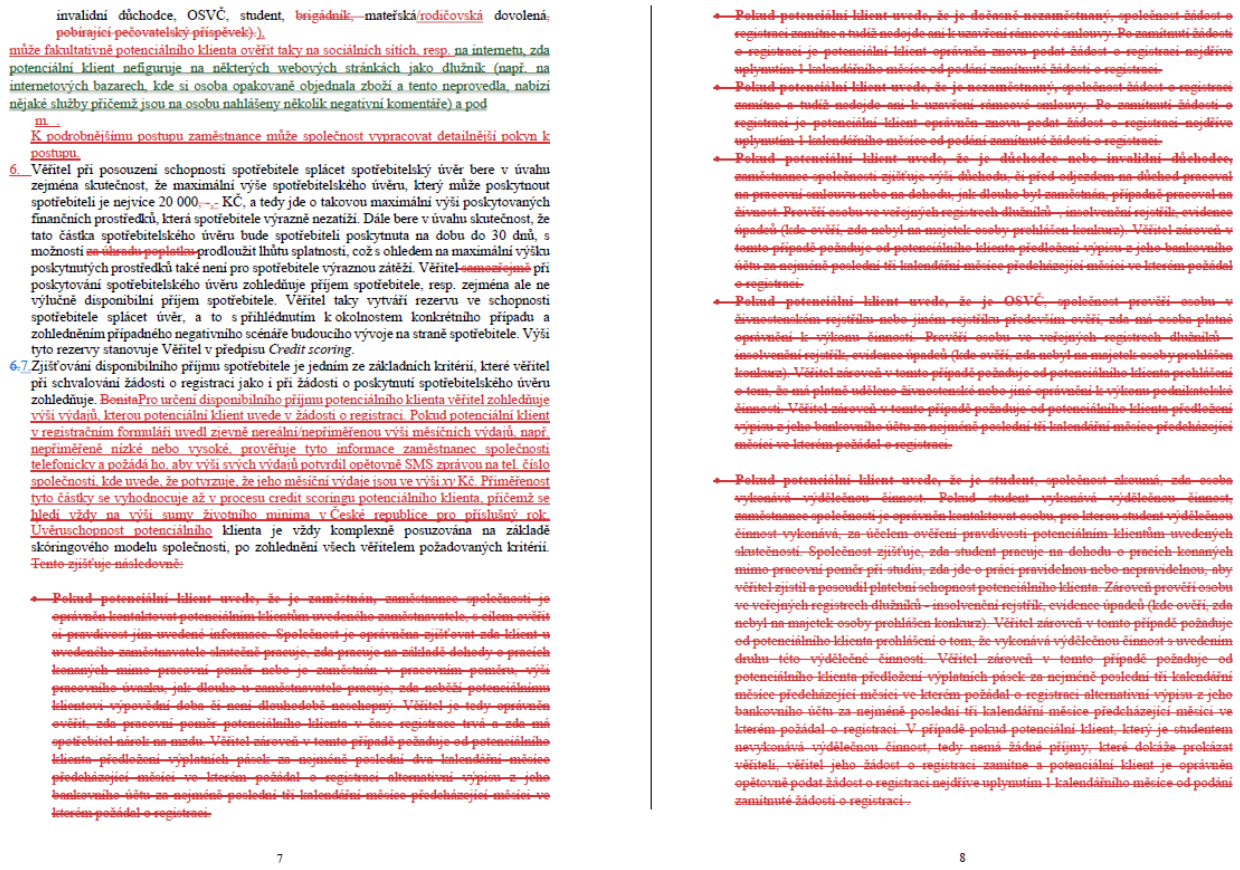
[145] Revidované verze těchto předpisů byla ČNB doručena pod č. j. 2021/046017/CNB/650 Viz soubory
10_2021_046017_CNB_650-17_P4_01_rev_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVR._SML._O_SU.pdf,
10_2021_046017_CNB_650-27_P4_01_rev_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_122020.pdf,
10_2021_046017_CNB_650-18_P4_02_rev_PRAVIDLA_RIZENI_SE_SPOTREB._V_PRODLENI_VYMAHANI.pdf, ,
10_2021_046017_CNB_650-19_P4_03_rev_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCHOPNOSTI_SPOTREB..pdf, ,
10_2021_046017_CNB_650-28_P4_02_rev_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH._SPOTR._122020.pdf,
10_2021_046017_CNB_650-20_P4_04_rev_CREDIT_SCORING.pdf,
10_2021_046017_CNB_650-21_P4_05_rev_ORGANIZACNI_A_PODPISOVY_RAD.pdf,
10_2021_046017_CNB_650-22_P4_06_rev_PRAVIDLA_PRO_VYRIZOVANI_STIZNOSTI_A_REKLAMACI.pdf,
10_2021_046017_CNB_650-23_P4_07_rev_PRAVIDLA_VNITRNI_A_VNEJSI_KOMUNIKACE.pdf,
10_2021_046017_CNB_650-24_P4_08_rev_PRAVIDLA_VNITRNI_KONTROLY_A_COMPLIANCE.pdf, ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[146] Soubor *10_2021_046017_CNB_650-17_P4_01_rev_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVR._SML._O_SU.pdf,* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

[147] Soubor *10_2021_046017_CNB_650-27_P4_01_rev_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_122020.pdf,* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

orgán přikládá pro demonstraci ukázku změn provedených v tomto vnitřním předpisu na Obrázku 6.

Obrázek 6

invalidní důchodce, OSVČ, student, ~~brigádník,~~ mateřská/rodičovská dovolená, ~~pobírající pečovatelský příspěvek).~~),
může fakultativně potenciálního klienta ověřit taky na sociálních sítích, resp. na internetu, zda potenciální klient nefiguruje na některých webových stránkách jako dlužník (např. na internetových bazarech, kde si osoba opakovaně objednala zboží a tento neprovedla, nabízí nějaké služby přičemž jsou na osobu nahlášeny několik negativní komentáře) a pod
m. .
K podrobnějšímu postupu zaměstnance může společnost vypracovat detailnější pokyn k postupu.

6. Věřitel při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr bere v úvahu zejména skutečnost, že maximální výše spotřebitelského úvěru, který může poskytnout spotřebiteli je nejvíce 20 000,-,- KČ, a tedy jde o takovou maximální výši poskytovaných finančních prostředků, která spotřebitele výrazně nezatíží. Dále bere v úvahu skutečnost, že tato částka spotřebitelského úvěru bude spotřebiteli poskytnuta na dobu do 30 dnů, s možností ~~za úhradu poplatku~~ prodloužit lhůtu splatnosti, což s ohledem na maximální výšku poskytnutých prostředků také není pro spotřebitele výraznou zátěží. Věřitel ~~samozřejmě~~ při poskytování spotřebitelského úvěru zohledňuje příjem spotřebitele, resp. zejména ale ne výlučně disponibilní příjem spotřebitele. Věřitel taky vytváří rezervu ve schopnosti spotřebitele splácet úvěr, a to s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu a zohledněním případného negativního scénáře budouciho vývoje na straně spotřebitele. Výši tyto rezervy stanovuje Věřitel v předpisu *Credit scoring*.

6.7 Zjišťování disponibilního příjmu spotřebitele je jedním ze základních kritérií, které věřitel při schvalování žádosti o registraci jako i při žádosti o poskytnutí spotřebitelského úvěru zohledňuje. ~~Bonita~~Pro určení disponibilního příjmu potenciálního klienta věřitel zohledňuje výši výdajů, kterou potenciální klient uvede v žádosti o registraci. Pokud potenciální klient v registračním formuláři uvedl zjevně nereální/nepřiměřenou výši měsíčních výdajů, např. nepřiměřeně nízké nebo vysoké, prověřuje tyto informace zaměstnanec společnosti telefonicky a požádá ho, aby výši svých výdajů potvrdil opětovně SMS zprávou na tel. číslo společnosti, kde uvede, že potvrzuje, že jeho měsíční výdaje jsou ve výši xy Kč. Přiměřenost tyto částky se vyhodnocuje až v procesu credit scoringu potenciálního klienta, přičemž se hledí vždy na výši sumy životního minima v České republice pro příslušný rok. Úvěruschopnost potenciálního klienta je vždy komplexně posuzována na základě skóringového modelu společnosti, po zohlednění všech věřitelem požadovaných kritérií. ~~Tento zjišťuje následovně:~~

- ~~Pokud potenciální klient uvede, že je zaměstnán, zaměstnance společnosti je oprávněn kontaktovat potenciálním klientům uvedeného zaměstnavatele, s cílem ověřit si pravdivost jím uvedené informace. Společnost je oprávněna zjišťovat zda klient u uvedeného zaměstnavatele skutečně pracuje, zda pracuje na základě dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr nebo je zaměstnán v pracovním poměru, výši pracovního úvazku, jak dlouho u zaměstnavatele pracuje, zda nebčží potenciálnímu klientovi výpovědní doba či není dlouhodobě nesehopný. Věřitel je tedy oprávněn ověřit, zda pracovní poměr potenciálního klienta v čase registrace trvá a zda má spotřebitel nárok na mzdu. Věřitel zároveň v tomto případě požaduje od potenciálního klienta předložení výplatních pásek za nejméně poslední dva kalendářní měsíce předcházející měsíci ve kterém požádal o registraci alternativní výpisu z jeho bankovního účtu za nejméně poslední tři kalendářní měsíce předcházející měsíci ve kterém požádal o registraci.~~

7

- ~~Pokud potenciální klient uvede, že je dočasně nezaměstnaný, společnost žádost o registraci zamítne a tudíž nedojde ani k uzavření rámcové smlouvy. Po zamítnutí žádosti o registraci je potenciální klient oprávněn znovu podat žádost o registraci nejdříve uplynutím 1 kalendářního měsíce od podání zamítnuté žádosti o registraci.~~
- ~~Pokud potenciální klient uvede, že je nezaměstnaný, společnost žádost o registraci zamítne a tudíž nedojde ani k uzavření rámcové smlouvy. Po zamítnutí žádosti o registraci je potenciální klient oprávněn znovu podat žádost o registraci nejdříve uplynutím 1 kalendářního měsíce od podání zamítnuté žádosti o registraci.~~
- ~~Pokud potenciální klient uvede, že je důchodce nebo invalidní důchodce, zaměstnance společnosti zjišťuje výši důchodu, či před odjezdem na důchod pracoval na pracovní smlouvu nebo na dohodu, jak dlouho byl zaměstnán, případně pracoval na živnost. Prověří osobu ve veřejných registrech dlužníků , insolvenční rejstřík, evidence úpadců (lze ověřit, zda nebyl na majetek osoby prohlášen konkurz). Věřitel zároveň v tomto případě požaduje od potenciálního klienta předložení výpisu z jeho bankovního účtu za nejméně poslední tři kalendářní měsíce předcházející měsíci ve kterém požádal o registraci.~~
- ~~Pokud potenciální klient uvede, že je OSVČ, společnost prověří osobu v živnostenském rejstříku nebo jiném rejstříku především ověří, zda má osoba platné oprávnění k výkonu činnosti. Prověří osobu ve veřejných registrech dlužníků - insolvenční rejstřík, evidence úpadců (lze ověřit, zda nebyl na majetek osoby prohlášen konkurz). Věřitel zároveň v tomto případě požaduje od potenciálního klienta prohlášení o tom, že má platně uděleno živnostenské nebo jiné oprávnění k výkonu podnikatelské činnosti. Věřitel zároveň v tomto případě požaduje od potenciálního klienta předložení výpisu z jeho bankovního účtu za nejméně poslední tři kalendářní měsíce předcházející měsíci ve kterém požádal o registraci.~~

- ~~Pokud potenciální klient uvede, že je student, společnost zkoumá, zda osoba vykonává výdělečnou činnost. Pokud student vykonává výdělečnou činnost, zaměstnance společnosti je oprávněn kontaktovat osobu, pro kterou student výdělečnou činnost vykonává, za účelem ověření pravdivosti potenciálním klientům uvedených skutečností. Společnost zjišťuje, zda student pracuje na dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr při studiu, zda jde o práci pravidelnou nebo nepravidelnou, aby věřitel zjistil a posoudil platební schopnost potenciálního klienta. Zároveň prověří osobu ve veřejných registrech dlužníků - insolvenční rejstřík, evidence úpadců (lze ověřit, zda nebyl na majetek osoby prohlášen konkurz). Věřitel zároveň v tomto případě požaduje od potenciálního klienta prohlášení o tom, že vykonává výdělečnou činnost s uvedením druhu této výdělečné činnosti. Věřitel zároveň v tomto případě požaduje od potenciálního klienta předložení výplatních pásek za nejméně poslední tři kalendářní měsíce předcházející měsíci ve kterém požádal o registraci alternativní výpisu z jeho bankovního účtu za nejméně poslední tři kalendářní měsíce předcházející měsíci ve kterém požádal o registraci. V případě pokud potenciální klient, který je studentem nevykonává výdělečnou činnost, tedy nemá žádné příjmy, které dokáže prokázat věřiteli, věřitel jeho žádost o registraci zamítne a potenciální klient je oprávněn opětovně podat žádost o registraci nejdříve uplynutím 1 kalendářního měsíce od podání zamítnuté žádosti o registraci .~~

8

208. Z vnitřního předpisu „PRAVIDLA VNITŘNÍ KONTROLY A COMPLIANCE“ účinného od 20.10.2020,[148] byly např. oproti stejnojmennému předpisu předloženého účastníkem řízení v rámci licenčního řízení zejména provedeny úpravy a vypuštěny odstavce a formulace zajišťující neslučitelnost výkonu vnitřních kontrolních funkcí s výkonem činnosti v organizačních útvarech, které jsou kontrolovány. Viz škrtnuté odstavce v článku V. zmíněného předpisu: *„~~2. Z hlediska nezávislosti zaměstnance odpovědného za výkon vnitřní kontroly tento nesmí provádět činnosti, které podléhají řízení a kontrole ze strany zaměstnanců ostatních útvarů společnosti. Zaměstnanec odpovědný za výkon vnitřní kontroly nesmí provádět takové činnosti, které samotné podléhají jeho kontrole.~~“* Tento předpis také stanovuje jako zaměstnance odpovědného za výkon vnitřní kontroly člena představenstva – paní Alexandru Pakhamovou, která tak v sobě spojuje výkon činností útvaru bonity, útvaru vymáhání a útvaru reklamací, které sama řídí a následně pak svůj výkon činnosti v organizačních útvarech i kontroluje.

209. Obdobné změny provedl účastník řízení i ve vnitřním předpisu: „ORGANIZAČNÍ A PODPISOVÝ ŘÁD“, účinného od 20.10.2020,[149] kde došlo zejména k tomu, že pozice ředitele společnosti byla označena za fakultativní, byl snížen počet osob tvořící jednotlivé útvary vnitřní kontroly, bonity, vymáhání a reklamací z 2 na 1 osobu (vykovávané všechny reálně členem představenstva) a byla zrušena ustanovení zamezující členovi představenstva vykonávat činnosti na pozicích související s poskytováním

[148] Soubor: *10_2021_046017_CNB_650-24_P4_08_rev_PRAVIDLA_VNITRNI_KONTROLY_A_COMPLIANCE.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.
[149] Soubor: *10_2021_046017_CNB_650-21_P4_05_rev_ORGANIZACNI_A_PODPISOVY_RAD.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

spotřebitelských úvěrů, s odpovědností za poskytování spotřebitelských úvěru nebo s kontrolní činnosti: *„~~Předseda představenstva ani žádný člen představenstva obecně nemůže vykonávat činnost jako zaměstnanec společnosti na jiné pozici, která souvisí s poskytováním spotřebitelských úvěrů nebo odpovědností za poskytování, nebo kontrolní činností.~~“*

210. Účastník řízení nadto přijal zcela nový vnitřní předpis „PRACOVNÍ SMĚRNICE PRO PRÁCI S NRKI A EURISCZECH“ s účinností od 20.10.2020,[150] který nebyl v rámci licenčního řízení posuzován.

211. Dané změny tak zcela zjevně nelze v žádném případě považovat za pouze metodologické, neboť se jedná o zásadní změny zasahující do samotného jádra plnění požadavků na výkon činnosti dle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru, pro které by oprávnění k výkonu činnosti dle ustanovení § 10 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru nemohlo být uděleno. Zavedení a udržování pravidel a postupů uplatňovaných při poskytování spotřebitelského úvěru je tedy nezbytnou podmínkou pro činnost nebankovního poskytovatele, jejíž změna prostřednictvím úpravy vnitřního předpisu musí být bez zbytečného odkladu oznámena ČNB jako dozorovému orgánu. Účastník řízení tak neučinil a ani revidované znění předpisů ČNB nepředložil.

212. **Správní orgán má na základě zjištěných skutečností za prokázané, že účastník řízení s účinností ode dne 20.10.2020 provedl změny v údajích, kterými prokazoval splnění požadavků pro výkon činnosti podle § 15 odst. 2 písm. c), g), h) a l) zákona o spotřebitelském úvěru bez toho, aby tyto změny bez zbytečného odkladu oznámil České národní bance, čímž porušil povinnost stanovenou v ustanovení § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.**

K výroku A. Rozhodnutí - odejmutí oprávnění k činnosti

213. Správní orgán v posuzovaném případě rozhodl o odnětí oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a to podle § 146 odst. 1 písm. a) a odst. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Správní orgán na tomto místě ve vztahu ke skutkovým zjištěním uvádí, že odkazuje část Ad (I) a (III) tohoto Rozhodnutí, kde se vyčerpávajícím způsobem v rámci vypořádání námitek účastníka řízení zabýval problematikou podmínek pro výkon činnosti dle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru a na část Ad (II) tohoto Rozhodnutí, kde se zabýval porušením povinnosti při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele dle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Na tomto místě považuje správní orgán za nutné shrnout nejdůležitější důvody, které vedly správní orgán k rozhodnutí o odejmutí oprávnění k činnosti.

Právní úprava

214. Speciální úprava v ustanovení § 46e odst. 2 zákona o České národní bance zmocňuje Českou národní banku v řízení o přestupku rovněž uložit opatření k nápravě nebo odejmout oprávnění k činnosti podle příslušného právního předpisu.

215. Podle § 146 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru **může** Česká národní banka **odejmout oprávnění** k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru,

[150] Soubor: *10_2021_046017_CNB_650-16_P4_9_PRACOVNI_SMERNICE_PRO_PRACI_S_NRKI_A_EURISCZECH_10-2020.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.

jestliže **nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru přestane splňovat podmínky stanovené tímto zákonem pro provozování činnosti**.

216. K podmínkám pro udělení oprávnění k činnosti dle § 10 odst. 1 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru patří i splnění požadavků na výkon činnosti podle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru. Zavedení a udržování pravidel a postupů uplatňovaných při poskytování spotřebitelského úvěru je tedy nezbytnou podmínkou pro činnost nebankovního poskytovatele, tyto podmínky musí nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru splňovat po celou dobu výkonu své činnosti.

217. Podle § 146 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru **může** Česká národní banka **odejmout oprávnění** k činnosti nebankovního poskytovatele v případě, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru opakovaně nebo **závažně poruší povinnost stanovenou tímto zákonem**, nebo jiným právním předpisem upravujícím postup při poskytování spotřebitelského úvěru.

K neplnění podmínek pro provozování činnosti – nedostatky v organizační struktuře

218. Účastník řízení prováděl svoji činnost prostřednictvím 2 osob - člena představenstva za asistence administrativního pracovníka. Z uvedených skutečností vyplývá, že člen představenstva a administrativní pracovník sdíleli kompetence při posuzování úvěruschopnosti. Posuzování úvěruschopnosti bylo tak vzhledem k podřízenosti administrativního pracovníka vykonáváno de facto pouze jednou osobou (členem představenstva) s administrativní podporou zaměstnance (administrativního pracovníka). Člen představenstva dále nesl odpovědnost za poskytování spotřebitelských úvěru, vykonával kontrolní činnost, činnosti útvaru vymáhání a útvaru reklamací.

219. Účastník řízení tak neplnil **požadavek na organizační uspořádání, které zajistí neslučitelnosti funkcí a zamezí vzniku možného konfliktu zájmů, a řádnou kontrolu činnosti osob**, jejich prostřednictvím se poskytují spotřebitelské úvěry, a také dodržování právních a vnitřních předpisů. Účastník řízení jednal v rozporu s ustanovením § 15 odst. 2 a) zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru, které stanovuje požadavek na pravidla a postupy zahrnující průběžnou kontrolu dodržování povinností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru plynoucích z tohoto zákona a jiných právních předpisů, a s ustanovením § 15 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru, které stanovuje požadavek na pravidla a postupy zahrnující pravidla kontroly činnosti osob, jejichž prostřednictvím nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru poskytuje spotřebitelský úvěr, zejména se zaměřením na kontrolu řádného dodržování pravidel jednání stanovených tímto zákonem, která zajišťují řádné plnění podmínek stanovených tímto zákonem těmito osobami a řádný výkon jejich činnosti.

220. **Neslučitelný je** vždy **výkon vnitřních kontrolních funkcí s výkonem činnosti v organizačních útvarech, které jsou kontrolovány**, zejména s výkonem činnosti pracovníků. Vzhledem k tomu, že u účastníka řízení **funkce kontrolující osoby a osoby kontrolované splývá v osobě člena představenstva** je zřejmé, že **požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru (zajištění neslučitelnosti funkcí, zamezení vzniku možného konfliktu zájmu a kontrola činnosti osob) naplněny nebyly**.

K neplnění podmínek pro provozování činnosti - nedostatky v postupech a pravidlech pro poskytování spotřebitelského úvěru

221. Správní orgán vyhodnotil, že vnitřní předpisy účastníka řízení nejsou vhodné z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru ani přiměřené povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a zároveň nezajišťují řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru, neboť vykazují zásadní a systematické nedostatky, které způsobily, že posuzování úvěruschopnosti, jak jej prováděl účastník řízení, bylo zcela nedostatečné.

222. Účastník řízení měl v průběhu kontroly zavedené a udržované vnitřní předpisy[151], které ale správní orgán v rámci licenčního řízení neschvaloval, neboť je účastník řízení změnil ke dni 20.10.2020, tedy ještě před započetím poskytování spotřebitelských úvěrů a některé následně revidoval s účinností ke dni 21.12.2020.

223. Správní orgán zjistil, že na základě nově přijatých postupů a pravidel docházelo k posuzování úvěruschopnosti spotřebitele nikoli při žádosti o poskytnutí úvěru, či prodloužení doby splatnosti úvěru, nýbrž při žádosti o registraci spotřebitele, a takové posouzení bylo až na výjimky platné po dobu 6 měsíců bez ohledu na to, zda spotřebitel o úvěr nebo případné prodloužení doby jeho splatnosti zažádal bezprostředně po posouzení jeho úvěruschopnosti, či např. až několik měsíců poté. Účastník řízení tak v okamžiku posouzení žádosti o registraci pouze předjímal, že spotřebitel bude úvěruschopný po dobu následujících 6 měsíců, aniž by tuto skutečnost fakticky ověřil a aniž by mohl vědět, kdy spotřebitel požádá o první úvěr, případný opakovaný úvěr nebo o prodloužení doby splatnosti úvěru. Tato doba je ale dle správního orgánu nepřiměřeně dlouhá, přičemž tuto argumentaci více rozvádí v bodě č. 85 až 89 tohoto Rozhodnutí.

224. Ačkoliv byly první úvěry poskytovány zdarma a nevztahovala se tak na ně zákonná povinnost posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, uvedené posouzení při registraci žadatele bylo účastníkem řízení uplatňováno na veškeré případné další (opakované) úvěry a jejich prodloužení, jež do působnosti zákona již plně spadají. Pro opakované úvěry stejně jako pro prodloužení doby splatnosti proto platí, že účastník řízení v rozporu s požadavky § 15 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru nezavedl a neuplatňoval vhodná a přiměřená pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.

225. Účastník řízení na základě těchto vnitřních předpisů prováděl **automatické posouzení úvěruschopnosti** spotřebitele toliko **na základě údajů, které spotřebitel deklaroval**, tj. automatický výpočet disponibilního příjmu a stanovení maximální výše úvěru probíhaly pouze na základě příjmů a výdajů, které spotřebitel deklaroval. Příjmy uváděné v CRM v poznámkách a vycházející z doložených dokladů (které účastník řízení v automatickém výpočtu disponibilního příjmu a maximální výše úvěru nezohledňoval), nadto nelze považovat za výsledek řádného ověření příjmů deklarovaných spotřebitelem, neboť v případě, že příjmy spotřebitele z výdělečné činnosti či případně další akceptovatelné příjmy (starobní, invalidní důchod apod.) nedosahovaly výše deklarovaných příjmů, započítával do nich také hotovostní vklady na účet, příchozí úhrady od společností provozujících hazardní hry či jiné obdobné příchozí platby,

[151] Aktuální verze těchto předpisů byla ČNB doručena pod č. j. 2021/046017/CNB/650 Viz soubory 10_2021_046017_CNB_650-25_*P4_1_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVRENI_SMLOUVY_102020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-26_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.pdf, účinný od 21.12.2020, 10_2021_046017_CNB_650-11_P4_4_P4_4_CREDIT_SCORING_10-2020.pdf, účinný od 20.10.2020, 10_2021_046017_CNB_650-26_* a 10_2021_046017_CNB_650-2_*P2_Manual_postupu_pro_operatora_call_centra_FC.pdf* ve složce Přijaté podklady: 10_2021_046017_CNB_650 Odpověď na výzvu č. 2.
Předtím účastník řízení postupoval v souladu s vnitřními předpisy účinnými od 20.10.2020 viz soubory: *10_2021_046017_CNB_650-8_P4_1_PRAVIDLA_JEDNANI_SE_ZAJEMCI_O_UZAVRENI_SMLOUVY_102020,pdf a 10_2021_046017_CNB_650-10_P4_3_PRAVIDLA_PRO_POSOUZENI_UVERUSCH.SPOTREBITELE_102020.*

jež nelze považovat za udržitelné příjmy, což svědčí o tom, že účastník řízení nezavedl a neuplatňoval řádné postupy a pravidla pro ověření udržitelnosti příjmu žadatele o úvěr, přestože po žadatelích standardně požadoval předložit doklady (2 výplatní pásky a 1 výpis z účtu) za poslední 2 měsíce. Výdaje účastník řízení z dostupných dokladů nezjišťoval vůbec a vycházel vždy jen z pouhé deklarace spotřebitele.

226. Správní orgán tak vyhodnotil, že automatický výpočet disponibilního příjmu pracoval výhradně s deklaracemi spotřebitele, údaje v poznámkách v CRM nebyly dle dostupných informací nijak využívány a posuzování úvěruschopnosti ze strany účastníka řízení tak bylo čistě formálním procesem.

227. Účastník řízení tedy **systematicky neuplatňoval řádné postupy a pravidla** ve smyslu § 15 odst. 1 ve spojení s § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pro zjišťování a ověřování příjmů spotřebitele a jejich zohledňování při posuzování úvěruschopnosti tak, aby jejich prostřednictvím mohl řádně posoudit schopnost spotřebitele splácet úvěr. Důsledkem toho bylo nedostatečné posouzení úvěruschopnosti u konkrétních spotřebitelů v rozporu s požadavky § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, což dokládají zjištění v Ad (II) tohoto Rozhodnutí.

K závažnému porušení povinností – při posuzování úvěruschopnosti konkrétních spotřebitelů

228. Ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví požadavek, aby poskytovatel vykonával svou činnost s odbornou péčí. V případě účastníka má tedy v návaznosti na ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzovat zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Systém posuzování úvěruschopnosti účastníka řízení založený na spoléhání se na pouhá tvrzení spotřebitele o svých příjmech a výdajích, tak neodpovídal požadavkům zákona o spotřebitelském úvěru na posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, neboť účastník řízení byl při posouzení úvěruschopnosti povinen tvrzení spotřebitele o svých příjmech a výdajích s odbornou péčí ověřit[152], což účastník řízení nečinil.

229. Součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti je tedy také posouzení rozhodujících informací a vynaložení patřičného úsilí, aby byly zjištěny a řádně zohledněny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Účastník řízení má povinnost zjišťovat a shromažďovat relevantní informace o příjmech, výdajích a závazcích (dluzích) jednotlivých žadatelů o úvěr, následně tyto informace vyhodnotit a ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, kdy cílem tohoto postupu je získání objektivního obrazu o komplexní finanční situaci jednotlivých spotřebitelů, příp. celé domácnosti. Z výše uvedeného lze dovodit mj. požadavek na doložení jednotlivých tvrzení žadatelů o úvěr, tedy povinnost účastníka řízení zjištěné informace přiměřeným způsobem ověřit a nespoléhat se na pouhá prohlášení/tvrzení žadatele o úvěr o příjmech, výdajích a závazcích (dluzích).[153]

230. **Posuzování úvěruschopnosti má**, tak jak jej provádí účastník, **ryze formální charakter**, neboť do automatizovaného posuzování úvěruschopnosti vstupovaly pouze údaje o příjmech a výdajích, které spotřebitel deklaroval a to přesto, že účastník řízení

[152] srov. Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 30/2015 – 39 („*věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními"*

[153] Srovnej: Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.9.2007, sp. zn. 32 Odo 1726/2006 a Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1.4.2015, sp. zn. 1 As 30/2015 (Nejvyšší správní soud judikoval k povinnosti posoudit úvěruschopnost s odbornou péčí tak, že „*věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními*". K tomu více rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18.12.2014, C - 499/13, CA Consumer Finance SA.

skutečné příjmy spotřebitele většinou (nikoliv řádně) zjišťoval a zapisoval do poznámek v CRM, a měl většinou i dostupné zdroje pro ověření výdajů spotřebitele.

231. **Z tabulky č. 3 vyplývá, že rozdílný výsledek v posouzení úvěruschopnosti nastal u všech 22 případů**, na něž dopadala povinnost provést posouzení úvěruschopnosti, **tj. účastník řízení posuzoval úvěruschopnost se 100% chybovostí**. U 9 spotřebitelů byl jejich skutečný disponibilní příjem záporný, a tudíž zcela zjevně neměli prostředky na splácení dalšího úvěru. V dalších **4 případech nebylo možno disponibilní příjem zjistit**, neboť účastník řízení **nezajistil** takové **podklady**, z nichž by jej bylo možno určit, tyto případy není tudíž také možné považovat za řádné posouzení úvěruschopnosti.[154] Dalších 7[155] spotřebitelů mělo disponibilní příjmy nižší než spotřebitelský úvěr, který jim byl účastníkem řízení poskytnut, nelze je tudíž považovat za případy řádného posouzení úvěruschopnosti. Jen 2 spotřebitelé měli prokazatelně disponibilní příjmy vyšší než spotřebitelský úvěr, který jim byl poskytnut, výše disponibilního příjmu ale správně přesto určena nebyla, rozdíl byl v řádech tisíců.[156] Vzhledem ke skutečnosti, že chování účastníka řízení mělo systematický charakter, kdy účastník řízení pro posouzení úvěruschopnosti vždy vycházel z pouhé deklarace spotřebitele, a celý postup posuzování úvěruschopnosti tak byl jen formální snahou o naplnění zákonných požadavků, nelze žádný z 22 případů považovat za řádné posouzení úvěruschopnosti.

232. Zákon jednosplátkovým úvěrům přitom žádné zvláštní postavení ani výjimky z posuzování úvěruschopnosti nepřiznává, pokud by zákonodárce chtěl jednosplátkovým úvěrům poskytnout zvláštní režim, mohl je zařadit pod některou z výjimek v ustanovení § 4, § 5 nebo § 6 zákona o spotřebitelském úvěru.

233. Správní orgán kontrolou 22 složek klientů zjistil, že v důsledku neuplatňování řádných postupů účastník řízení ani v jednom z 22 případů kontrolního vzorku řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů, a jednal tak v rozporu s požadavky § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Ani v jednom z uvedených případů účastník řízení řádně nestanovil disponibilní příjem spotřebitele, který je dán rozdílem mezi dostatečně ověřenými příjmy a výdaji spotřebitele. Účastník řízení proto nejednal s odbornou péčí a **systematicky řádně neposuzoval úvěruschopnost** spotřebitelů „*na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů*“.

234. Správní orgán na závěr dodává, že **míra vytýkaných nedostatků** (tj. chybovost u 100 % kontrolovaných případů) **při posuzování úvěruschopnosti** vyplývající z kontroly úvěrových složek účastníka řízení **koresponduje se zjištěními o nedostatečném systémovém nastavení a dodržování postupů a pravidel**, jakými se účastník řízení řídil při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr, viz Ad (I) a Ad (II) tohoto Rozhodnutí.

Shrnutí

235. Účastníkem řízení vytvořený obchodní model je postavený na systematickém porušování právních předpisů – zákona o spotřebitelském úvěru a správním orgánem zjištěné nedostatky jsou protkány v celé šíři jeho činnosti. Účastník řízení zcela vědomě a úmyslně provedl změnu vnitřních pravidel a postupů a změny v organizační struktuře, ještě před započetím poskytování spotřebitelských úvěrů.

[154] Srov. bod č. 150-161 tohoto Rozhodnutí.
[155] Spotřebitelé: [redacted].
[156] Spotřebitelé: [redacted].

236. Účastník řízení nikdy nevykonával svou činnost na základě vnitřních předpisů schválených Českou národní bankou, neboť tyto vnitřní předpisy sloužily pouze k získání oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů. Tento postup účastníka řízení, jakož i rozsah jeho porušení svědčí o hrubém nezájmu postupovat v souladu s právními předpisy nebo přinejmenším o hrubé neznalosti účastníka řízení o právních předpisech, na jejichž základě měl svou činnost vykonávat. Účastník řízení je přitom profesionálem na trhu finančních služeb a jako takový je jeho povinností znát příslušnou právní úpravu a jako silnější strana dbát ochrany spotřebitele.

237. Organizační struktura účastníka řízení byla jako taková zcela v rozporu s požadavky zákona a rovněž neproporcionální vzhledem k činnosti účastníka řízení, neboť uspořádání, kdy veškeré činnosti vykonává člen představenstva (s administrativní podporou zaměstnance), nemůže zajistit vzniku konfliktu zájmu a ani vnitřní kontrolu. Účastník řízení tak nevykonával svou činnost v souladu s požadavky § 15 zákona o spotřebitelském úvěru, a činil tak dle svého Vyjádření z důvodu, že by to bylo pro něj bylo nerentabilní a ekonomicky nevýhodné. Účastník řízení tedy před vlastním započetím činnosti změnil organizační uspořádání v takovém rozsahu, že se úmyslně odchýlil od organizační struktury akceptované Českou národní bankou v rámci licenčního řízení. Na dodržování zákonných požadavků a plnění povinností vyplývajících ze zákona o spotřebitelském úvěru je však třeba bezvýhradně trvat a ekonomická nerentabilita nemůže být nikdy důvodem pro porušování právních předpisů.

238. Nedostatečné organizační struktuře pak musely být přizpůsobeny i vnitřní předpisy, došlo proto ke zjednodušení pravidel a postupů tak, aby upravované činnosti mohla vykonávat pouze 1 osoba (s podporou administrativního pracovníka), což vedlo nejen k nedostatkům v zavedených pravidlech a postupech a k naprostému vypuštění hodnověrné kontroly, ale ve svém konečném důsledku se nedostatečně nastavené postupy a pravidla projevily v rámci posuzování úvěruschopnosti na konkrétních úvěrových případech z kontrolního vzorku. Posuzování úvěruschopnosti účastníkem řízení nebylo provedeno v souladu s požadavky zákona o spotřebitelském úvěru v žádném z 22 klientských složek, účastník řízení tak vykázal 100% chybovost v rámci své prováděné činnosti. Účastník řízení jednal v rozporu se základními cíli právní úpravy spotřebitelského úvěru, když vycházel vždy jen ze skutečností deklarovaných spotřebitelem a tudíž řádně neposoudil, zda bude spotřebitel schopen splnit své závazky bez toho, aby trpěl nepřiměřeným strádáním či dokonce, aby došlo k jeho předlužení.

239. Správní orgán vzal rovněž v úvahu skutečnost, že účastník řízení své závěry z Vyjádření zopakoval na ústním jednání, tyto závěry pak pouze dokládají zásadní neznalost účastníka řízení zákona o spotřebitelském úvěru, na jehož základě svou činnost provozuje.

240. Obdobně se správní orgán zabýval zaslaným Popisem vykonaných změn, jež účastník provedl ve vnitřních předpisech Všeobecné obchodných podmínky a Sazebníku poplatků. Provedené změny jsou však pouze dílčího charakteru bez dopadů do samotného posuzování úvěruschopnosti, pravidel jej upravující či organizační struktury. Správní orgán tak vzhledem k rozsahu zjištěných nedostatků považuje provedené změny za nedostatečné případně pro správní řízení irelevantní.

241. **Správní orgán vyhodnotil zjištění o činnosti účastníka řízení tak, že je dáno více rovnocenných důvodů pro odnětí povolení k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, tedy neplnění podmínek pro výkon činnosti dle zákona o spotřebitelském úvěru a rovněž závažnost porušení povinností dle zákona o spotřebitelském úvěru. Správní orgán vzhledem k výše uvedenému považuje odnětí povolení k činnosti za jediné opatření, které může zajistit, že nebude docházet k poskytování spotřebitelských úvěrů v rozporu s právními předpisy.**

K výroku B. Rozhodnutí – uložení sankce

Odůvodnění pokuty

242. Ustanovení § 158 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že přestupky podle tohoto právního předpisu projednává Česká národní banka. Správní orgán je tak legitimován projednat všechny předmětné přestupky.

243. Za přestupek (Ad (I) a (III)) podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru lze uložit ve smyslu ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru pokutu až do výše 20 000 000 Kč.

244. Za přestupek (Ad (IV)) podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru lze uložit ve smyslu ustanovení § 148 odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru pokutu až do výše 5 000 000 Kč.

245. Za přestupek (Ad (II)) podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru lze uložit ve smyslu ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokutu až do výše 20 000 000 Kč.

246. V posuzovaném případě správní orgán prokázal, že se účastník řízení dopustil porušení povinností stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru a naplnil tím pojmové znaky přestupků tak, jak je uvedeno výše v odůvodnění a dopustil se v rámci vícečinného souběhu nestejnorodého[157] přestupků dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b), § 148 odst. 1 písm. c), § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Správní orgán proto při stanovení výše sankce vycházel ze **zásady absorpce** zakotvené v ustanovení § 41 odst. 1 přestupkového zákona, ze které vyplývá, že v případě, kdy správní orgán ukládá účastníkovi řízení sankci za dva nebo více přestupků projednávaných ve společném řízení, ukládá trest podle ustanovení vztahujícího se **na přestupek nejpřísněji trestný**. V případě, že zákon stanoví pro sbíhající se přestupky shodné rozpětí sankcí, ukládá potom trest za přestupek nejzávažnější.

247. Přestupky, jichž se účastník řízení dopustil, hodnotí správní orgán obecně v souhrnu jako velmi závažné. Podle typové závažnosti, vyjádřené horní hranicí sazby pokut, lze za nejvážnější považovat přestupky Ad (I), Ad (II) a Ad (III) výroku tohoto Rozhodnutí, neboť za každý z nich lze uložit pokutu až do výše 20 000 000 Kč.

248. Správní orgán v předmětném případu dospěl k závěru, že jednání účastníka popsané Ad (I) výroku Rozhodnutí je třeba posoudit jako nejzávažnější porušení, neboť nastavení pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele bylo jako celek v rozporu s požadavky zákona o spotřebitelském úvěru, a jako takové se stalo základem pro systematické porušování právních předpisů, jež vyústilo až k nedostatečnému

[157] Pachatel více skutky spáchá trestné činy (přestupky) různých skutkových podstat.

posouzení úvěruschopnosti ve všech případech z kontrolního vzorku, a proto přistoupil k uložení sankce podle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) zákona spotřebitelském úvěru.

249. Obdobně závažné, resp. projevem nedostatečného nastavení pravidel a postupů pro posuzování úvěruschopnosti, je jednání účastníka řízení uvedené v Ad (II), tedy nedostatečné stanovení disponibilního příjmu spotřebitele, který je dán rozdílem mezi dostatečně ověřenými příjmy a výdaji spotřebitele, a jednání Ad (III), kdy účastník řízení změnil organizační strukturu, tak že nezajišťovala řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru. Na základě shora uvedených důvodů však správní orgán uložil účastníkovi řízení v souladu s ustanovením § 41 odst. 1 přestupkového zákona pokutu právě za přestupek Ad (I), a ke skutečnosti, že se účastník řízení dopustil **několika přestupků, přihlédl jako k přitěžující okolnosti** v souladu s ustanovením § 40 písm. b) přestupkového zákona.

250. Přestupkový zákon umožňuje vedle uložení pokuty taktéž uložení alternativních druhů trestů (např. napomenutí)[158], nicméně správní orgán z hlediska účelu uložené sankce v projednávaném případě považuje jako nejefektivnější prostředek uložení pokuty, neboť se v projednávaném případě jedná o **velmi závažná porušení** právních předpisů.

251. Při stanovování výše pokuty se správní orgán řídil zásadami uvedenými v § 37 přestupkového zákona, povahu a závažnost přestupku posoudil dle § 38 přestupkového zákona, a přihlédl ke všem polehčujícím i přitěžujícím okolnostem ve smyslu § 39 a § 40 přestupkového zákona. Zároveň správní orgán přihlédl k obecným právním zásadám, zejména k zásadě individualizace sankce a k zásadě legitimního očekávání.

252. Ustanovení § 38 přestupkového zákona stanoví, že povaha a závažnost přestupku je dána zejména mimo jiné významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, významem a rozsahem následku přestupku, způsobem spáchání přestupku, okolnostmi spáchání přestupku a délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele.

253. Zákonem chráněným zájmem neboli **objektem přestupku Ad (I) výroku**, který byl jednáním účastníka řízení porušen, je **veřejný zájem na nastavení postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, tak, aby byl spotřebitel chráněn před neodpovědným poskytnutím úvěru** ze strany nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, které by pro spotřebitele mělo negativní následky (např. insolvenci a s ní související dopady jak ekonomické v podobě ztráty majetku, tak společenské v podobě společenské stigmatizace). Předmětnou úpravou je chráněn i **celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s dluhovou spirálou spotřebitelů vedoucích k** exekucím, ztrátě motivace k výdělečné činnosti, ztrátě daňových příjmů státu a naopak nárůstu výdajů na sociální dávky.[159] Účastník řízení tak svým jednáním ohrozil zejména zájem na ochraně neprofesionálních zákazníků na trhu spotřebitelských úvěrů, což je jeden z hlavních cílů regulace v této oblasti. Správní orgán považuje výše uvedené zájmy v oblasti regulace poskytování spotřebitelských úvěrů za velmi významné, a proto hodnotí společenskou **škodlivost jednání účastníka řízení jako velmi vysokou**, neboť vhodné nastavení postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, které je zároveň přiměřené rozsahu a složitosti činností poskytovatele je předpokladem pro řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru, resp. je předpokladem pro odborné, komplexní a důkladné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele ve smyslu ustanovení § 86 zákona

[158] Viz § 35, § 45, § 47 až § 50 přestupkového zákona.
[159] srov. Slanina, Jemelka, Vetešník, Wachtlová, Flídr. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář, s. 425 – 435.

o spotřebitelském úvěru a tedy naplnění jednoho z hlavních účelů zákona o spotřebitelském úvěru.

254. Kromě výše uvedeného významu zákonem chráněného zájmu, tedy objektu přestupku, je povaha a závažnost přestupků spáchaných účastníkem řízení v posuzovaném případě dána rovněž významem a rozsahem následků přestupku. Pokud se jedná o následky, uvádí správní orgán, že k porušení chráněného zájmu došlo, aniž by vznikla škoda na majetku zákazníků, negativním důsledkem protiprávního jednání účastníka řízení je totiž již samotné **ohrožení majetku zákazníků.**

255. Z hlediska **způsobu spáchání** přestupku správní orgán konstatuje, že účastník řízení se přestupku Ad (I) výroku Rozhodnutí dopustil omisivním jednáním, tedy nekonáním tam, kde měl konat, nicméně protiprávnosti svého opomenutí si vzhledem ke svým odborným znalostem profesionála na trhu spotřebitelských úvěrů měl být účastník řízení vědom.

256. V projednávaném případě se jedná o přestupek založený na **principu objektivní odpovědnosti**, tedy odpovědnosti za výsledek, kdy se **konkrétní zavinění nezkoumá**. Účastník řízení si však jako nebankovní poskytovatel spotřebitelských úvěrů musí být bezesporu vědom, že mít vhodná pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele je jednou z jeho základních povinností.

257. Správní orgán vzal při rozhodování o stanovení konkrétní výše pokuty za spáchané přestupky v úvahu jako **polehčující okolnost** skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek trestán.

258. Správní orgán hodnotí jako **významnou přitěžující okolnost** skutečnost, že účastník řízení se dopustil více přestupků ve vícečinném souběhu.

259. Správní orgán též přihlédl k tomu, že porušení zákona o spotřebitelském úvěru měla systémový charakter, a že se účastník řízení dopouštěl vytýkaného jednání **déle než 8 měsíců**. Správní orgán proto hodnotí přestupek účastníka řízení **z hlediska časového trvání protiprávního jednání jako dlouhodobý.**

260. Správní orgán je přesvědčen, že s ohledem na represivní funkci sankce a generální prevenci je na místě uložit účastníku řízení za vytýkaná jednání peněžitou sankci tak, aby dal ostatním účastníkům trhu na vědomí, že vytýkaná jednání považuje za **velmi závažná porušení povinností**, jejichž neplnění musí být trestáno a vynucováno.

261. Při stanovení konkrétní výše pokuty pak správní orgán **přihlédl i k majetkovým poměrům účastníka řízení**; dle účetní závěrky za rok 2022 dosáhl účastník řízení výsledku hospodaření po zdanění ve výši – 510 000 Kč, kdy nerozdělená ztráta minulých let činila – 3 840 000 Kč, v roce 2021 dosáhl účastník řízení výsledku hospodaření po zdanění ve výši – 2 580 000 Kč, kdy nerozdělená ztráta minulých let činila – 1 261 000 Kč, v roce 2020 dosáhl účastník řízení výsledku hospodaření po zdanění ve výši – 1 306 000 Kč, kdy nerozdělený zisk z minulých let činil 46 000 Kč.[160] Dále, v roce 2022 činil vlastní kapitál účastníka řízení 20 064 000 Kč, v roce 2021 činil 20 103 000 Kč a v roce 2020 činil 21 804 000 Kč. Oproti tomu v roce 2022 činil obrat 6 654 000 Kč, v roce 2021 činil 3 521 000 Kč a v roce 2020 činil 58 000 Kč. Objem poskytnutých úvěrů pak v roce 2022 činil 19 201 000 Kč, v roce 2021 činil 13 521 000 Kč a v roce 2020 činil 887 200 Kč. Vzhledem k těmto majetkovým poměrům účastníka řízení, zejména jeho vlastnímu kapitálu, dospěl správní orgán

[160] https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=997656

k jednoznačnému závěru, že pokuta uložená v rámci dolní třetiny zákonné sazby ve výši **3 000 000 Kč (slovy tři miliony korun českých), což odpovídá 15 % z horní hranice zákonné sazby,** odpovídá rovněž i závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení, okolnostem, za kterých se jej dopustil a není pro účastníka řízení likvidační.

K výroku C. Rozhodnutí – náklady řízení

Odůvodnění povinnosti uhradit náklady řízení

262. Podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal správní řízení porušením své právní povinnosti povinnost, nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je stanovena prováděcím předpisem ke správnímu řádu, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky 112/2017 Sb. (dále jen „Vyhláška“). Z ustanovení § 6 odst. 1 této Vyhlášky vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.

263. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené správní řízení bylo, jak bylo podrobně podáno výše, vyvoláno porušením právní povinnosti účastníkem řízení, uložil mu správní orgán povinnost nahradit náklady tohoto správního řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč.

P O U Č E N Í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2023/134871/CNB/110 ze dne 19. října 2023, sp.zn. Sp/2021/349/573**

ČNB ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
NA PŘÍKOPĚ 28
115 03 PRAHA 1

V Praze dne 19. října 2023
Č. j.: 2023/134871/CNB/110
Počet stran: 3
Vypraveno dne: 20. října 2023

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 22. 7. 2023 společností FRIENDLY CASH, SE, IČO 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava, zastoupenou advokátní kanceláří [redacted], IČO [redacted], [redacted], jednající [redacted], [redacted], ČAK [redacted], rozhodnutí České národní banky č. j. 2023/74297/570 ze dne 16. 6. 2023, sp. zn. Sp/2021/349/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti FRIENDLY CASH, SE, IČO 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava, se podle § 92 odst. 1 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance zamítá jako opožděný.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] Dne 16. 6. 2023 vydala Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) rozhodnutí č. j. 2023/74297/570 (dále „napadené rozhodnutí“), kterým společnosti FRIENDLY CASH, SE, IČO 066 80 003, se sídlem Francouzská 6167/5, Poruba, 708 00 Ostrava (dále „účastník řízení“):

- ve výroku A. odňala účastníku řízení povolení k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, neboť přestal splňovat podmínky pro výkon činnosti (nedostatky v organizační struktuře, postupech a pravidlech pro poskytování spotřebitelských úvěrů a posuzování úvěruschopnosti) a zároveň závažným způsobem porušil povinnosti stanovené v zákoně o spotřebitelském úvěru;
- ve výroku B. uložila pokutu 3 000 000 Kč za to, že účastník řízení (i) v období ode dne 26. 10. 2020 do dne 14. 7. 2021 nezavedl a neudržoval pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, (ii) v období ode dne 26. 10. 2020 do dne 14. 7. 2021 ve 22 prověřovaných případech z kontrolního vzorku před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, (iii) ke dni 20. 10. 2020 neudržoval ani nezavedl pravidla a postupy, které by umožnily řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru, a (iv) s účinností ode dne 20. 10. 2020 provedl změny v údajích, kterými prokazoval splnění požadavků

pro výkon činnosti, bez toho, aby tyto změny bez zbytečného odkladu oznámil České národní bance;

- ve výroku C. uložila povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou 1 000 Kč.

[2.] Výše uvedené rozhodnutí bylo účastníkovi řízení doručeno fikcí dne 26. 6. 2023, přičemž lhůta 15 dnů pro podání rozkladu uplynula dne 11. 7. 2023. Právní zástupce účastníka řízení proti napadenému rozhodnutí podal rozklad prostřednictvím datové schránky až dne 22. 7. 2023 – podal jej tedy opožděně. Současně s podáním rozkladu účastník řízení požádal o prominutí zmeškání úkonu a přiznání odkladného účinku žádosti.

[3.] Správní orgán prvního stupně účastníkovi řízení zmeškání úkonu neprominul, o čemž rozhodl usnesením č. j. 2023/103686/570 ze dne 11. 8. 2023. Usnesení účastník řízení napadl rozkladem, který bankovní rada dne 19. 10. 2023 zamítla. V rámci odůvodnění rozhodnutí o rozkladu proti tomuto usnesení se bankovní rada vypořádala s účastníkem řízení tvrzenými závažnými důvody zmeškání lhůty. Bankovní rada proto v podrobnostech odkazuje na rozhodnutí o rozkladu proti uvedenému usnesení.

[4.] Bankovní rada konstatuje, že napadené rozhodnutí bylo účastníkovi řízení doručeno fikcí dne 26. 6. 2023. Od následujícího dne, tj. od 27. 6. 2023, počala podle § 83 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu běžet lhůta k podání rozkladu, která uplynula dne 11. 7. 2023. V tento den ještě bylo možné podat proti napadenému rozhodnutí rozklad. Vzhledem k tomu, že rozklad byl podán a doručen České národní bance datovou schránkou až dne 22. 7. 2023, tedy 11. den po stanovené lhůtě, je nepochybné, že účastník řízení podal rozklad opožděně. Napadené rozhodnutí tak dne 12. 7. 2023 nabylo právní moci.

[5.] Bankovní rada se rovněž zabývala správností poučení o opravném prostředku v napadeném rozhodnutí. V poučení správní orgán prvního stupně uvedl, že proti rozhodnutí lze podle § 152 odst. 1 správního řádu podat k bankovní radě České národní banky rozklad prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení s uvedením adresy pro doručení Česká národní banka, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1. V poučení je dále uvedeno, že lhůta pro podání rozkladu činí 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Bankovní rada tedy konstatuje, že účastník řízení byl řádně v souladu s § 68 odst. 5 správního řádu poučen o možnosti, lhůtě i místu podání rozkladu.

[6.] Bankovní rada zamítá rozklad z důvodu jeho opožděnosti, tj. z důvodu nenaplnění jedné ze základních procesních podmínek, bez níž nelze podané odvolání meritorně posoudit. V odůvodnění tohoto rozhodnutí o rozkladu se proto bankovní rada nezabývala samotnými důvody podaného opravného prostředku.

[7.] Bankovní rada však přezkoumala napadené rozhodnutí podle § 92 odst. 1 správního řádu, tedy zda nejsou dány předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení, pro obnovu řízení, nebo pro vydání nového rozhodnutí, a dospěla k závěru, že takové předpoklady dány nejsou.

[8.] Bankovní rada má za to, že správní orgán prvního stupně v projednávaném případě postupoval v souladu s § 3 správního řádu, když zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Napadené rozhodnutí vychází z důkazního materiálu, který je obsažen ve správním spise sp. zn. Sp/2021/349/573.

[9.] Správní orgán prvního stupně podrobně popsal jednotlivá skutková zjištění. Spáchání přestupků podle § 148 odst. 1 písmen b) a c) a podle § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru bylo podle bankovní rady dostatečně prokázáno a protiprávní jednání účastníka řízení byla správně právně kvalifikována. Správní orgán prvního stupně se

v napadeném rozhodnutí též úplně a přesvědčivě vypořádal se všemi námitkami účastníka řízení uplatněnými v průběhu správního řízení. Přestože účastník řízení, jak vyplývá z opožděně podaného rozkladu, se závěry správního orgánu prvního stupně nesouhlasí a napadené rozhodnutí považuje za chybně a nedostatečně odůvodněné, bankovní rada žádný rozpor se zákonem či nesprávnost napadeného rozhodnutí nezjistila.

[10.] Bankovní rada se ztotožňuje i s opatřením spočívajícím v odnětí povolení. Bankovní rada má za to, že zjištěná porušení zákona byla závažného a systémového charakteru. Odnětí povolení bylo tedy namístě. Při rozhodování o výši pokuty pak zohlednil správní orgán prvního stupně podle bankovní rady všechny rozhodné skutečnosti a zákonná kritéria a logicky, srozumitelně a přezkoumatelným způsobem se s nimi v odůvodnění napadeného rozhodnutí vypořádal. Výše uložené pokuty je podle bankovní rady přiměřená i majetkovým poměrům účastníka řízení.

***

[11.] Po celkovém posouzení projednávané věci bankovní rada shrnuje, že rozklad byl podán opožděně, neexistují důvodné pochybnosti o souladu rozhodnutí s právními předpisy a není tedy důvod pro přezkoumání napadeného rozhodnutí v přezkumném řízení. Bankovní rada dále konstatuje, že nejsou splněny ani podmínky stanovené správním řádem pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí. Z uvedených důvodů bankovní rada rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí o rozkladu.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc.
viceguvernérka
podepsáno elektronicky

Ing. Jan Procházka
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky